

ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์
ในพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย
ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนาศาสตร์พยาบาลและส่งเสริมการเกษตร
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2563

ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์
ในพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย
ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนาศาสตร์พยากรและส่งเสริมการเกษตร

สำนักบริหารและพัฒนาวិชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2563

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์
ในพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย
ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

ธนศานต์ ธรรมเลิศสถิต

วิทยานิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตร

พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.นครศ รังควัต)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พหล ศักดิ์คะทัศน์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กังสดาล กนกหงษ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ประธานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.นครศ รังควัต)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.ญาณิน โอภาสพัฒนกิจ)

รักษาการแทนรองอธิการบดี ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยแม่โจ้

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ ในพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่
ชื่อผู้เขียน	นายธนศานต์ ธรรมเลิศสถิต
ชื่อปริญญา	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.นครเศศ รังควัต

บทคัดย่อ

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญที่นำรายได้เข้าประเทศในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกยางพารารายใหญ่ของโลก ครองส่วนแบ่งทางการตลาดเป็นอันดับหนึ่ง และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางไม่น้อยกว่า 1.2 ล้านครัวเรือน ฉะนั้นยางพาราจึงนับว่ามีความสำคัญทั้งต่อระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกรไทย

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ในพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ครั้งนี้เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูลข่าวสาร 2) ระดับความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย 3) หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูล และระดับความรู้กับความคิดเห็นและการปฏิบัติ 4) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ ต่อแนวทางการพัฒนายางพาราภายใต้ พรบ.การยางแห่งประเทศไทย จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 310 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51.75 ปี สถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับประถมศึกษา รายได้รวมเฉลี่ย 105,214.19 บาท รายได้จากการปลูกยางพาราเฉลี่ย 64,667.10 บาท มีพื้นที่ปลูกยางพาราเฉลี่ย 13.09 ไร่ ใช้แรงงานเฉลี่ย 2 คน มีประสบการณ์การทำสวนยางเฉลี่ย 11.9 ปี ส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมเฉลี่ย 3 กิจกรรม ส่วนใหญ่ผ่านการฝึกอบรมเฉลี่ย 1.98 หลักสูตร การติดต่อหน่วยงาน ส่วนใหญ่ติดต่อกับการยางแห่งประเทศไทย (กยท.) ด้านการรับข้อมูลข่าวสารเฉลี่ย 2.50 ช่องทาง

เกษตรกรมีระดับความรู้ในสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยระดับกลาง มีความคิดเห็นระดับมาก และมีการปฏิบัติที่ระดับมาก ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็น ได้แก่ ประสบการณ์การทำสวนยาง การเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อหน่วยงาน การรับข้อมูลข่าวสาร และระดับความรู้ มีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.<.05) ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ได้แก่ เพศ สถานภาพ ประสบการณ์ในการทำสวนยาง การเป็นสมาชิกกลุ่ม การร่วมกิจกรรมชุมชน การฝึกอบรม การติดต่อหน่วยงาน และระดับความรู้ โดยมีระดับนัยสำคัญ (Sig.<.05)

ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรชาวสวนยาง คือเกษตรกรไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกิน ราคาขายตกต่ำ และการขาดความรู้ในการบริหารจัดการผลผลิตได้อย่างมีคุณภาพ จึงเสนอให้มีการปรับปรุงระเบียบปฏิบัติใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ไม่มีเอกสารสิทธิ์ได้รับการสนับสนุน การสร้างระบบตลาดยางท้องถิ่น และการจัดหลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาทักษะ ความรู้ในการผลิตยางให้ได้คุณภาพมาตรฐาน

คำสำคัญ : พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย, กองทุนพัฒนายางพารา, เกษตรกรชาวสวนยาง, ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นและการปฏิบัติ

Title	FACTORS AFFECTING OPINIONS AND PRACTICE WITH THE PRIVILEGES UNDER THE RUBBER AUTHORITY OF THAILAND ACT OF PHRAE RUBBER AGRICULTURISTS.
Author	Mr. Thanasarn Thammalerdsathid
Degree	Master of Science in Resources Development and Agricultural Extension
Advisory Committee Chairperson	Associate professor Dr. Nakarate Rungkawat

ABSTRACT

Rubber is an essential economic crop that brings much income into the country each year. Thailand is the world's largest rubber exporting country occupying the No.1 export market share. It has a significant relationship with the lives of not less than 1.2 million households. Therefore, rubber is essential for the whole economy and the quality of life of agriculturists.

The main purpose of this study was to investigate 1) basic personal factors of the agriculturists in Prae province, their socio-economic conditions, and information receiving, 2) their levels of knowledge, opinions, and practices in accordance with the Rubber Authority of Thailand Act, 3) the relationships between the former factors and the latter mentioned previously and, 4) their problems, obstacles, and recommendations on rubber developments based on the mentioned act. The study employed 310 samples and a set of questionnaires as the tool for data collection. The data were analyzed employing descriptive statistics and Multiple Regression.

The results indicated that generally speaking, the majority of Phrae agriculturists were male, aged 51.75 years, married, and had elementary education level. Their average income was 105,214.19 baht and obtained from rubber cultivation for 64,667.10 baht. On average, their land for rubber cultivation was 13.09

rai, and their work experience was 11.9 years. They, on average, had 2 workers, and the majority of them were the group members. On average, they participated in 3 activities and 1.98 courses, mostly contacted the Rubber Authority of Thailand, and received information via 2.50 channels.

It was found that generally speaking, the agriculturists' knowledge level about the Privileges under the Rubber Authority of Thailand Act was at a moderate level, and their opinions and operations were at high levels. The factors associating with their opinions were rubber farming experience, being group memberships, contact with the agencies, receiving information, and their knowledge levels, which yielded statistical significance (Sig. < 0.05). The factors associating with the compliance were gender, status, rubber farming work experience, being memberships, participating community activities, training, contacting with the agencies, and knowledge levels, which also yielded statistical significance (Sig. < 0.05).

Moreover, there were some problems, obstacles, and recommendations for rubber agriculturists. They did not have documents showing their land rights, the rubber prices were down, and lacked knowledge for producing quality rubber. Therefore, they would like to have an amendment to the regulations to allow people without privileges to be supported. They wanted to have a local rubber market system and training courses to improve their skills for the production of standard quality rubber needed for the market to increase product value and distribution channels.

Keywords : The Rubber Act of Thailand, Rubber Development Fund, Rubber agriculturists, Factors affecting opinions and practices

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ในพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ เพื่อต้องการทราบถึงระดับความรู้ความเข้าใจ ตลอดถึงความคิดเห็นและการปฏิบัติ ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ที่ได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม ภายใต้อำนวยการยางแห่งประเทศไทย โดยคาดหวังว่าข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งต่อกลุ่มเป้าหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งผลสำเร็จของวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.นครเรศ รั้งควัต ประธานกรรมการที่ปรึกษาหลัก ได้ให้คำปรึกษาในการวางแผนการดำเนินงานวิจัย ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และช่วยเหลือในการวิจัยตลอดช่วงเวลาในการดำเนินการ อีกทั้งต้องขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พหล ศักดิ์คะทัง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กังสกาล กนกหงษ์ กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ และเป็นวิทยานิพนธ์ได้อย่างสมบูรณ์

นอกจากนี้ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณครอบครัวทางบ้านที่คอยให้กำลังใจ ผู้บริหารและบุคลากรการยางแห่งประเทศไทยที่ให้การสนับสนุน บุคลากรสาขาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและส่งเสริมการเกษตร คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่ช่วยอำนวยความสะดวกตลอดช่วงเวลาที่ทำการศึกษา และสุดท้ายที่ไม่อาจลืมได้คือขอขอบพระคุณเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้เป็นเจ้าของข้อมูลทั้งหมดที่บรรจุอยู่ในงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ธนศานต์ ธรรมเลิศสถิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	12
สารบัญภาพ.....	15
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ปัญหาทางวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
ขอบเขตของงานวิจัย.....	6
คำนิยามศัพท์.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
บริบททั่วไปจังหวัดแพร่.....	9
1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์.....	9
1.2 สถานที่ตั้งอาณาเขต.....	9
1.3 ทิศทางการปกครอง.....	10
ยางพารา พืชเศรษฐกิจของประเทศไทย.....	10
2.1 ประวัติยางพารา.....	10
2.2 สภาพที่เหมาะสมต่อการปลูkyางพารา.....	11
2.3 การปลูkyางในพื้นที่ภาคเหนือ.....	13

2.4 ความสำคัญของยางพาราต่อเศรษฐกิจประเทศไทย.....	14
พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย (กยท.).....	16
แนวคิดและทฤษฎีความรู้ (Knowledge Theory).....	19
4.1 ความหมายความรู้.....	19
4.2 ประเภทความรู้.....	21
4.3 องค์ประกอบของความรู้.....	26
4.4 กระบวนการทางความรู้.....	27
แนวคิดและทฤษฎีความคิดเห็น.....	28
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติ.....	31
แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
ภาคสรุป.....	35
กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework of the Research).....	37
สมมติฐาน.....	39
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
1. สถานที่ดำเนินการวิจัย.....	40
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	40
2.1 ประชากร.....	40
2.2 การสุ่มตัวอย่าง.....	41
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
3.1 แบบสอบถามเก็บข้อมูล.....	43
3.2 การสนทนากลุ่ม.....	43
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	43
4.1 แบบสอบถามข้อมูล.....	43

4.2 การสนทนากลุ่ม.....	44
5. การทดสอบเครื่องมือ.....	45
6. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
7. ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิจัย.....	49
บทที่ 4 ผลวิจัยและการวิจารณ์.....	50
ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และการรับข้อมูลข่าวสาร ของเกษตรกร ชาวสวนยางจังหวัดแพร่.....	51
ตอนที่ 2 ระดับความรู้ในด้านสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ของ เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่.....	66
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวน ยางจังหวัดแพร่.....	72
ตอนที่ 4 การปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยาง จังหวัดแพร่.....	82
ตอนที่ 5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ ใน พรบ.การ ยางแห่งประเทศไทย ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่.....	92
ตอนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติเพื่อโอกาสเข้าถึงสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่.....	101
บทที่ 5 สรุป การอภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	107
สรุปผลการวิจัย.....	107
ด้านปัญหาและอุปสรรค.....	110
ข้อเสนอแนะของเกษตรกรชาวสวนยาง.....	110
การอภิปรายผลการวิจัย.....	111
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	115
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	116
บรรณานุกรม.....	118

ภาคผนวก..... 122

ภาคผนวก ก แบบสอบถามการวิจัย..... 123

ภาคผนวก ข รายชื่อเกษตรกรร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)..... 133

ภาคผนวก ค ภาพผนวกกิจกรรม..... 135

ภาคผนวก ง ประวัติผู้วิจัย..... 138

ประวัติผู้วิจัย..... 139

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตาราง 1 แสดงจำนวนเกษตรกรชาวสวนยางแต่ละอำเภอ.....	41
ตาราง 2 แสดงจำนวนสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรชาวสวนยางในแต่ละอำเภอของจังหวัดแพร่	42
ตาราง 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เพื่อทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	46
ตาราง 4 จำนวน และร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล	52
ตาราง 5 จำนวน และร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านทางเศรษฐกิจ จำแนกตามรายได้จากยางพารา , รายได้อื่นๆ และรายได้รวม	55
ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านทางเศรษฐกิจ จำแนกตามหนี้สิน.....	56
ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านทางเศรษฐกิจ จำแนกตามลักษณะขอพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดและพื้นที่ปลูกยางพารา.....	57
ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ จำแนก ตามแรงงานในครัวเรือนเพื่อทำการเกษตรและแรงงานจ้าง (คน)	59
ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจจำแนก ตามประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา (ปี).....	60
ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านสังคม จำแนก ตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรและชุมชน.....	61
ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านสังคม จำแนก ตามการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน.....	62
ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านสังคม จำแนก ตามการเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับยางพารา.....	63
ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านสังคม จำแนก ตามการติดต่อขอรับคำแนะนำเกี่ยวกับยางพาราในรอบ 1 ปี.....	64

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านการรับข้อมูลข่าวสารจำแนกตามการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยางพารา	65
ตาราง 15 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับความรู้ในด้านสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย รวมทุกด้าน.....	67
ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางผู้ให้ข้อมูลจำแนกในแต่ละด้าน ของระดับความรู้ต่อสิทธิประโยชน์ในพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย.....	70
ตาราง 17 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่รวมทุกด้าน.....	73
ตาราง 18 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีและไม่เศรษฐกิจอื่นๆ ตามมาตรา 49(2)ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูล.....	75
ตาราง 19 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคายาง (มาตรา49(3)) ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูล.....	77
ตาราง 20 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(5)) ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูล	79
ตาราง 21 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นด้านการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(6))ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูล.....	81
ตาราง 22 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ รวมทุกด้าน	83
ตาราง 23 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติด้านการส่งเสริมสนับสนุน เพื่อการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีและไม่เศรษฐกิจอื่นๆ ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูล.....	85
ตาราง 24 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติด้านการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคายาง ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูล.....	87

ตาราง 25 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูล	89
ตาราง 26 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติด้านการส่งเสริมสนับสนุนกลุ่ม / สถาบันเกษตรกรชาวสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูล	91
ตาราง 27 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่	93
ตาราง 28 เมตริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามที่ใช้ในการวิเคราะห์	94
ตาราง 29 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูลข่าวสารด้านยางพารา และระดับความรู้ กับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่	97
ตาราง 30 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูลข่าวสารด้านยางพารา และระดับความรู้ กับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่	100
ตาราง 31 จำนวนและร้อยละ ประเด็นหัวข้อปัญหาอุปสรรค ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่	102

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
ภาพ 1 สัดส่วนการจัดสรรเงินกองทุนพัฒนาฯ พารา เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามภารกิจในการส่งเสริม สนับสนุน เกษตรกรชาวยางในแต่ละด้านตามมาตรา 49.....	3
ภาพ 2 แผนที่จังหวัดแพร่	9
ภาพ 3 ขั้นตอนหรือกระบวนการของการเกิดความรู้.....	21
ภาพ 4 กระบวนการยอมรับเป็น 5 ขั้นตอน	31
ภาพ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	38

บทที่ 1

บทนำ

ยางพารานับเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญในการพัฒนาระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยาง และต่อระบบการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกยางพารามากเป็นอันดับหนึ่งของโลก จากข้อมูลในปี 2558 ประเทศไทย สามารถผลิตผลผลิตยางพาราทั้งประเทศรวมกว่า 4 ล้านกว่าตัน ส่งออกไปยังต่างประเทศภูมิภาคต่างๆ ของโลกทั้งในรูปแบบวัตถุดิบและในรูปแบบผลิตภัณฑ์ยาง ทั้งนี้เพราะยางพาราเป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นทั้งในระดับชีวิตประจำวัน เช่น ยางรถ ถังมือยาง ถังยาง อเนกประสงค์ รองเท้า เส้นยางยืด ฯลฯ และในระดับอุตสาหกรรมสำคัญระดับโลก อาทิ ยางล้อรถยนต์ ชิ้นส่วนยานยนต์ ชิ้นส่วนอาคารสิ่งก่อสร้าง และผลิตภัณฑ์อื่นๆ อีกมากมาย ในแต่ละปีสามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศจากการส่งออกยางพารารวมกว่า 400,000 ล้านบาท ซึ่งนับเป็นพืชเศรษฐกิจที่นำรายได้เข้าประเทศสูงสุดประเภทสินค้าทางการเกษตร ได้ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจครัวเรือนของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราภายในประเทศตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา (สถาบันวิจัยยาง., 2560.)

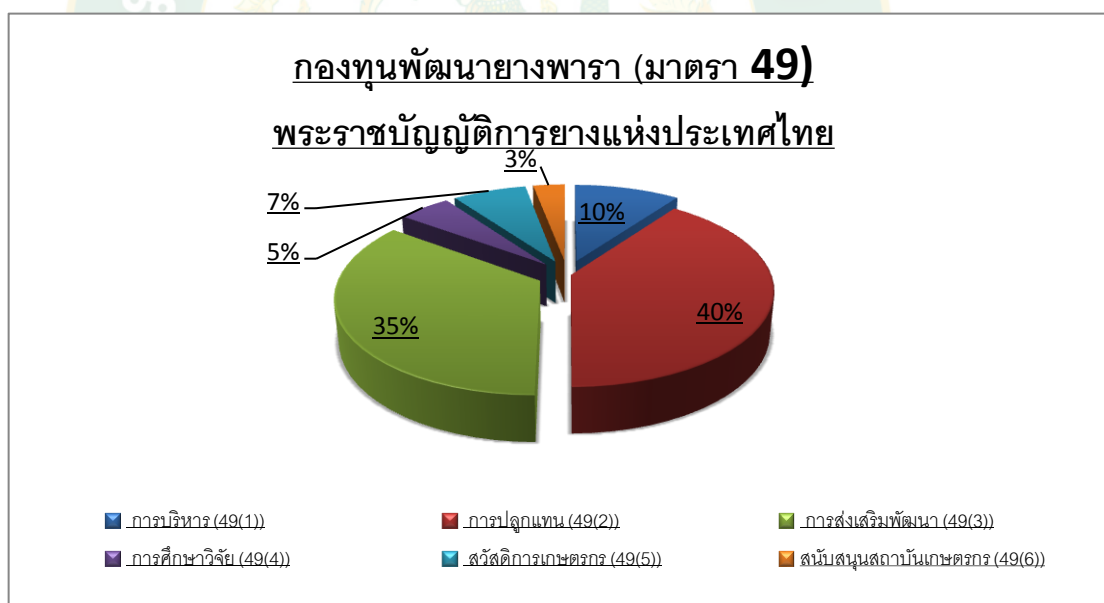
พื้นที่ปลูกยางพาราเดิมจำกัดเฉพาะในเขตภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และต่อมาได้มีการขยายพื้นที่ปลูกยางพาราในเขตภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามนโยบายรัฐบาล โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้เกษตรกรในพื้นที่ปลูกยางใหม่ (ระยะที่ 1) พ.ศ. 2547 –2549 จำนวน 1 ล้านไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ภาคเหนือ 3 แสนไร่ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 แสนไร่ เพื่อรองรับความต้องการใช้ยางพาราเป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์และระบบอุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นจากการเติบโตของเศรษฐกิจโลกที่มีอย่างต่อเนื่อง จากโครงการดังกล่าวทำให้พื้นที่ปลูกยางพาราได้ขยายพื้นที่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ ปัจจุบันพื้นที่ปลูกยางพาราได้ขยายครอบคลุมทั่วภูมิภาคของประเทศไทย (การยางแห่งประเทศไทย, 2558a)

ภาคเหนือมีพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมด 1,200,000 ไร่ และสามารถเปิดกรีดให้ผลผลิตได้แล้วกว่าร้อยละ 60 ของพื้นที่ปลูก ซึ่งช่วยให้เกษตรกรมีช่องทางสร้างรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการขายผลผลิต แต่จากสถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจโลกที่มีความผันผวนและชะลอตัวหลายปีที่ผ่านมา ส่งผลกระทบต่อยางพาราซึ่งถูกใช้เป็นวัตถุดิบและห่วงโซ่สำคัญหนึ่งของภาคอุตสาหกรรมการผลิต ทำให้ประเทศอุตสาหกรรมผู้นำเข้ายางพาราจากประเทศไทยได้ลดปริมาณการนำเข้าลง ทำให้ราคายางลดลงตามไปด้วยนับตั้งแต่ในปี 2555 เป็นต้นมา ได้ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจและ

สูญเสียโอกาส แก่เกษตรกรชาวสวนยาง และผู้ประกอบการธุรกิจยางพารา ตลอดถึงระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม จากปัญหาที่เกิดขึ้น รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญและแนวทางในการแก้ไขสถานการณ์ตลอดถึงการเสริมสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาอาชีพเกษตรกรชาวสวนยางให้มีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน จึงได้จัดตั้ง การยางแห่งประเทศไทย (กยท) ภายใต้พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจ โดยจากการควบรวมองค์กรเดิม 3 องค์กรที่มีภารกิจรับผิดชอบเกี่ยวกับยางพาราของประเทศ ได้แก่สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.), องค์การสวนยาง (อสย.), และสถาบันวิจัยยาง(สวย.) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การยางแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรหลักในการกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายการขับเคลื่อนการพัฒนา ยางพาราของประเทศ และการบริหารจัดการยางพาราของประเทศให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั้งระบบตั้งแต่ระดับต้นน้ำคือการบริหารจัดการสวนยางที่ถูกต้องตามหลักการจัดการที่ดี โดยลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตและพัฒนาคุณภาพ ระดับกลางน้ำ คือการบริหารจัดการผลผลิตที่ได้ให้มีคุณภาพ สามารถแปรรูปวัตถุดิบขั้นต้นเพิ่มมูลค่า และระดับปลายน้ำคือสนับสนุนให้เกิดการแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ประเภทต่างๆ ทั้งในระดับกลุ่ม สถาบันเกษตรกร จนถึงระดับอุตสาหกรรม ตลอดภารกิจในการจัดทำข้อมูล การวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ที่มีความเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา และมีความเชื่อมโยงกับระบบเศรษฐกิจ สังคมโลกได้เพื่อประโยชน์ในการวางแผนและบริหารจัดการ อย่างครอบคลุมครบวงจร (การยางแห่งประเทศไทย, 2558b)

พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ.2558 มีผลบังคับใช้ในวันที่ 15 กรกฎาคม 2558 ตามภารกิจในการเป็นองค์กรกลางรับผิดชอบดูแลการบริหารจัดการยางพาราของประเทศทั้งระบบอย่างครบวงจร ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประเทศเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางพาราโดยจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย พัฒนา เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับยางพาราและดำเนินการให้ระดับราคายางมีเสถียรภาพ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง ผู้ประกอบกิจการยาง ด้านวิชาการ การเงิน การผลิต การแปรรูป การอุตสาหกรรม การตลาด การประกอบธุรกิจและการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับรายได้ และคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถขับเคลื่อนภารกิจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์ของการเป็นองค์กรกลางในการรับผิดชอบดูแลการบริหารจัดการยางพาราทั้งระบบอย่างครบวงจร กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนหนึ่งขึ้นใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยขึ้น ชื่อว่า “กองทุนพัฒนา ยางพารา” ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 43 เพื่อการบริหารงบประมาณค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนและ ส่งเสริมการพัฒนา ยางพาราการใช้จ่ายเงินกองทุนให้กระทำอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพโดย คำนึงถึงประโยชน์ของเกษตรกรชาวสวนยางเป็นหลัก และ ตามมาตรา 49 ได้มีการจัดสรรสัดส่วนเงิน จากกองทุนตามจำนวนและเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามภารกิจในการส่งเสริม สนับสนุน เกษตรกรชาวยาง ในแต่ละด้านของแต่ละปีงบประมาณ ดังต่อไปนี้

- (1) **จำนวนไม่เกินร้อยละสิบ** เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกิจการของ กยท.
- (2) **จำนวนไม่เกินร้อยละสี่สิบ** เพื่อการส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยางเพื่อการปลูกแทนสวนยางเดิมด้วยยางพันธุ์ดีหรือไม้เศรษฐกิจอื่นๆ
- (3) **จำนวนไม่เกินร้อยละสามสิบห้า** เพื่อการส่งเสริมสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยาง สถาบันเกษตรกรชาวสวนยางและผู้ประกอบกิจการยางในด้านการปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด และการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับยางพาราและอุตสาหกรรมแปรรูปยางขึ้นต้น อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ยาง อุตสาหกรรมไม้ยาง และการรักษาเสถียรภาพราคายาง
- (4) **จำนวนไม่เกินร้อยละห้า** เพื่อการส่งเสริม สนับสนุนด้านการเงิน วิชาการ การศึกษาวิจัย และการค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับยางพาราในอันที่จะเกิดประโยชน์ในการบริหารจัดการยางพาราอย่างครบวงจร
- (5) **จำนวนไม่เกินร้อยละเจ็ด** เพื่อจัดสวัสดิการให้เกษตรกรชาวสวนยาง
- (6) **จำนวนไม่เกินร้อยละสาม** เพื่อการส่งเสริม สนับสนุนสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง

ภาพ 1 สัดส่วนการจัดสรรเงินกองทุนพัฒนายางพารา เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามภารกิจในการส่งเสริม สนับสนุน เกษตรกรชาวยางในแต่ละด้านตามมาตรา 49

ระบียบตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่มีความประสงค์จะขอรับการส่งเสริม สนับสนุน จากเงินกองทุนพัฒนายางพารา ตาม พรบ.การยาง

แห่งประเทศไทยดังกล่าว ต้องมีคุณสมบัติเป็นเกษตรกรที่มีสวนยางพารา ปลูกในพื้นที่ที่มีเอกสารสิทธิ์ และมาขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยางกับการยางแห่งประเทศไทย

จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นจังหวัดพื้นที่ปลูกยางในใหม่ที่แห่งใหม่จังหวัดหนึ่งของพื้นที่ภาคเหนือ ยางพาราเริ่มมีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มระดับรายได้ของเกษตรกรและต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดโดยรวม ทั้งนี้เพราะประชากรชาวจังหวัดแพร่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้เฉลี่ยค่อนข้างต่ำ จากข้อมูลกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดแพร่ รายงานว่า ประชากรแพร่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปีของประชากร ในปี 2557 เท่ากับ 60,093 บาท จัดเป็นอันดับที่ 66 ของประเทศ และ เป็นลำดับที่ 16 ของ 17 จังหวัดภาคเหนือ (สำนักงานจังหวัดแพร่, 2560)

จากการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรชาวสวนยางมีเกษตรกรมาขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยางกับการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดแพร่ จำนวน 1,347 กว่าคน มีพื้นที่ปลูกยางรวม 12,000 กว่าไร่ กระจายครอบคลุมทั้ง 8 อำเภอของจังหวัดแพร่ แต่ข้อมูลจากปฏิบัติงานในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดแพร่ พบว่ายังมีเกษตรกรอีกจำนวนมากที่ยังไม่ได้มาขึ้นทะเบียน หรือไม่ทราบข่าวการขึ้นทะเบียน นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีเกษตรกรจำนวนมากที่มาขึ้นทะเบียนแล้ว ยังไม่ทราบข้อมูลหรือไม่มีความเข้าใจในรายละเอียดที่ชัดเจนเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ตาม พรบ. การยางแห่งประเทศไทย จึงทำให้ไม่มีการดำเนินการใดๆ ที่จะเข้าถึงสิทธิประโยชน์ในเงินกองทุนฯ เช่น การติดต่อเข้ายื่นแสดงความประสงค์ขอรับการสนับสนุนกิจกรรมด้านต่างๆ การจดทะเบียนกลุ่มเป็นนิติบุคคล การพัฒนาคุณสมบัติของตนเอง หรือการทำความเข้าใจระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งจะส่งผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนฯ ในการพัฒนาเกษตรกร ถ้าหากเกษตรกรไม่มีการยื่นแสดงความจำนงขอรับการสนับสนุนเงินจากกองทุนพัฒนายางพาราตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยดังกล่าว (การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดแพร่, 2560)

ตามเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ของ พรบ.การยางแห่งประเทศไทย การจัดตั้งกองทุนพัฒนายางพาราและจัดสรรส่วนเงินกองทุนพัฒนายางพาราตามภารกิจงานในแต่ละด้าน เพื่อให้การดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหายางพารา และพัฒนาระบบให้มีความเข้มแข็ง เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรชาวสวนยางและระบบเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นหากเกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ยังเข้าไม่สามารถเข้ากองทุนพัฒนายางพารา ด้วยปัจจัยมูลเหตุต่างๆ ถึงข้อมูลข่าวสารหรือไม่มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิประโยชน์ด้านต่างๆ ที่ระบุไว้ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย อาจทำให้ไม่ได้รับความสนใจและการปรับตัวหรือปฏิบัติตามแนวทางเพื่อการมีโอกาสในการเชื่อมโยงและเข้าถึงสิทธิประโยชน์ดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทำให้สูญเสียโอกาสและผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับตามวัตถุประสงค์ของ พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ดังนั้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าเกษตรกร

ชาวสวนยางจังหวัดแพร่ มีความรู้ ความคิดเห็นและปฏิบัติตัวอย่างไร เพื่อโอกาสในการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ในเงินกองทุนพัฒนาพยาพรานใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย มาตรา 49 (2),(3),(5)และ(6)

ปัญหางานวิจัย

1. เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ในระดับใด
2. เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีความคิดเห็นและการปฏิบัติ ตามสิทธิประโยชน์ ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยมากน้อยเพียงไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูลข่าวสารและระดับความรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นและการปฏิบัติของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ต่อสิทธิประโยชน์ ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูลข่าวสารและระดับความรู้ กับความคิดเห็น การปฏิบัติของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย
4. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ต่อแนวทางการพัฒนาพยาพรานภายใต้ พรบ.การยางแห่งประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. การยางแห่งประเทศไทย สามารถใช้ข้อมูลจากงานวิจัย เป็นแนวทางในการวางแผน พัฒนาแนวการปฏิบัติงานในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรชาวสวนยางที่มีความสอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558
2. หน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา หรือบุคคลผู้สนใจทั่วไป สามารถใช้ข้อมูลจากงานวิจัย เพื่อการวางแผน การส่งเสริมพัฒนาด้านอาชีพ หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตของงานวิจัย

การศึกษาและการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้มีขอบเขต ดังนี้

1. **ขอบเขตด้านสถานที่** การศึกษาครั้งนี้จะเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่จังหวัดแพร่เท่านั้น

2. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** ศึกษาความรู้ ความคิดเห็นและการปฏิบัติ ว่าด้วยสิทธิประโยชน์ ในกองทุนพัฒนายางพารา ตามมาตรา 49 ของ พรบ.การยางแห่งประเทศไทย จำนวน 4 ด้าน คือ

2.1 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรชาวสวนยางเพื่อการปลูกแทนสวนยางเดิมด้วยยางพันธุ์ดีหรือไม้เศรษฐกิจอื่นๆ (ตามมาตรา 49(2))

2.2 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรชาวสวนยาง สถาบันเกษตรกรชาวสวนยางและผู้ประกอบกิจการยางในด้านการปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด และการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับยางพาราและอุตสาหกรรมแปรรูปยางขั้นต้น อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ยาง อุตสาหกรรมไม้ยาง และการรักษาเสถียรภาพราคายาง (ตามมาตรา 49(3))

2.3 ด้านการจัดสวัสดิการให้เกษตรกรชาวสวนยาง (ตามมาตรา 49(5))

2.4 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุน สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (ตามมาตรา 49(6))

3. **ขอบเขตด้านประชากร** กลุ่มตัวอย่างจากประชากรเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ที่ขึ้นทะเบียนกับการยางแห่งประเทศไทยจำนวน 1,347 คน

4. **ขอบเขตด้านระยะเวลา** การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้กระบวนการในการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ จำนวน 24 เดือน นับตั้งแต่ เดือนมกราคม 2561 ถึง เดือนธันวาคม 2562

คำนิยามศัพท์

พระราชบัญญัติ หมายถึง พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ.2558

สิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย หมายถึง ประโยชน์หรือสิ่งที่เป็นผลดีที่เกษตรกรชาวสวนยางจะได้ตามสิทธิ์ที่ระบุไว้ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ว่าด้วยการจัดสรรเงินกองทุนพัฒนายางพาราเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและการบริหารจัดการในแต่ละด้านของภารกิจตามพระราชบัญญัติฯ ในมาตรา 49 จำนวน 4 ด้านประกอบด้วย

1. มาตรา 49(2) จำนวนไม่เกินร้อยละสี่สิบ เพื่อการส่งเสริม สนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรชาวสวนยางเพื่อการปลูกแทนสวนยางเดิมด้วยยางพันธุ์ดีหรือไม้เศรษฐกิจอื่นๆ

2. มาตรา 49(3) จำนวนไม่เกินร้อยละสามสิบห้า เพื่อการส่งเสริมสนับสนุน ให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรชาวสวนยาง สถาบันเกษตรกรชาวสวนยางและผู้ประกอบกิจการยางในด้าน การปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด และการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับยางพารา และอุตสาหกรรมแปรรูปยางขั้นต้น อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ยาง อุตสาหกรรมไม้ยาง และการ รักษาเสถียรภาพราคายาง

3. มาตรา 49(5) จำนวนไม่เกินร้อยละเจ็ด เพื่อจัดสวัสดิการให้เกษตรกรชาวสวนยาง

4. มาตรา 49(6) จำนวนไม่เกินร้อยละสาม เพื่อการส่งเสริมและสนับสนุน สถาบัน เกษตรกร ชาวสวนยาง

เกษตรกรชาวสวนยาง หมายถึง เจ้าของ ผู้เช่าหรือผู้ทำสวนยางและคนกรีดยางซึ่งมี สิทธิได้รับผลผลิตจากต้นยางในสวนยางนั้น และได้ขึ้นทะเบียนไว้กับการยางแห่งประเทศไทยตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด

สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง หมายถึง สมาคม สหกรณ์ หรือกลุ่มเกษตรกร ชาวสวนยางที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย และได้ขึ้นทะเบียนไว้กับการยางแห่งประเทศไทย ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ผู้ประกอบกิจการยาง หมายถึง ผู้ซื้อ ผู้ขาย ผู้แปรรูปยางพารา และผู้ทำธุรกิจที่ เกี่ยวกับการยางพารา

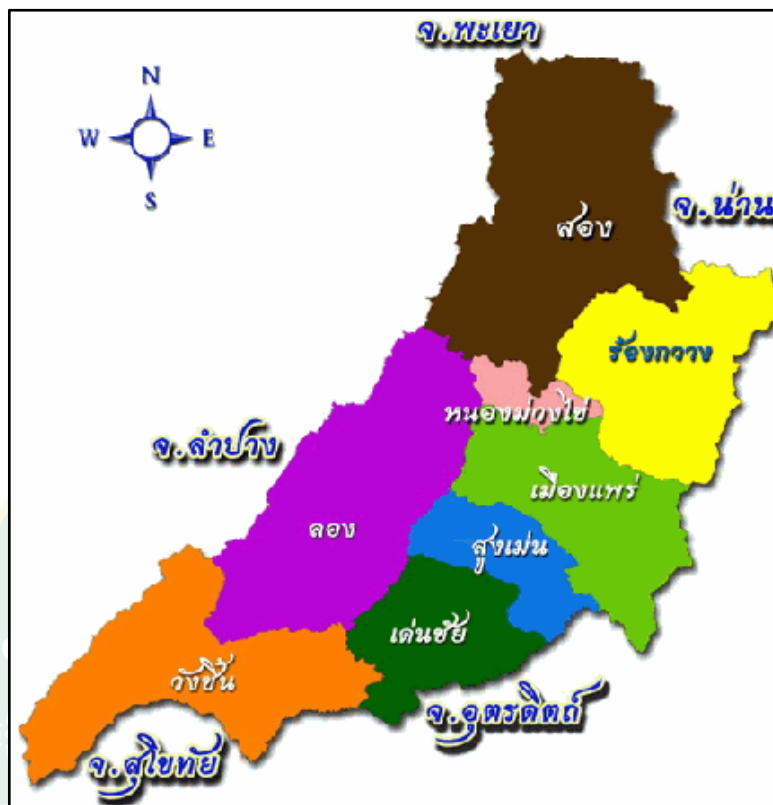
บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูลข่าวสาร ระดับความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้สำรวจแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด แนวทางในการทำวิจัย โดยครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1. บริบททั่วไปจังหวัดแพร่
2. ยางพารา พืชเศรษฐกิจของประเทศไทย
3. พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย (พรบ.กยท.)
4. แนวคิดและทฤษฎีความรู้
5. แนวคิดและทฤษฎีความคิดเห็น
6. แนวคิดและทฤษฎีการปฏิบัติ
6. แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
8. ภาคสรุป
9. กรอบแนวคิด
10. สมมติฐานการวิจัย

บริบททั่วไปจังหวัดแพร่

ภาพ 2 แผนที่จังหวัดแพร่
ที่มา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่

1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

จังหวัดแพร่ล้อมรอบด้วยภูเขาทั้ง 4 ทิศ พื้นที่ส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 80 เป็นภูเขา มีพื้นที่ราบเพียงร้อยละ 20 โดยลาดเอียงไปทางทิศใต้ตามแนวไหลของแม่น้ำยมคล้ายกันกระเพาะ พื้นที่ราบอยู่ระหว่างหุบเขา 2 แปลงใหญ่ คือที่ราบบริเวณพื้นที่อำเภอร้องกวาง อำเภอเมืองแพร่ อำเภอสูงเม่นและอำเภอเด่นชัย และอีกหนึ่งแปลงคือ บริเวณที่ตั้งอำเภอลองและอำเภอดีง ซึ่งที่ราบดังกล่าวใช้เป็นที่อยู่อาศัยและพื้นที่ทำการเกษตร

1.2 สถานที่ตั้งอาณาเขต

จังหวัดแพร่เป็น 1 ใน 17 จังหวัดภาคเหนือของประเทศไทย ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งเหนือที่ 14.70 ถึง 18.44 องศา กินเส้นแวงที่ 99.58 ถึง 100.32 องศา อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเล

ประมาณ 155 เมตร มีเนื้อที่ประมาณ 6,538.59 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,086,625 ไร่ และมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงได้แก่

ทิศเหนือ เขตอำเภอสองและอำเภอร่องขวาง ติดต่อกับ จังหวัดลำปาง น่าน และพะเยา
 ทิศตะวันออก เขตอำเภอเมืองแพร่และอำเภอร่องขวาง ติดต่อกับ จังหวัดน่าน
 และอุตรดิตถ์

ทิศใต้ เขตอำเภอเด่นชัยและอำเภอวังชิ้น ติดต่อกับ จังหวัดอุตรดิตถ์และสุโขทัย
 ทิศตะวันตก เขตอำเภอสอง อำเภอลอง และอำเภอวังชิ้น ติดต่อกับจังหวัดลำปาง

1.3 ทางกรการปกครอง

จังหวัดแพร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 อำเภอ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร พื้นที่รวม 779,179 ไร่ โดยพืชเศรษฐกิจที่สำคัญได้แก่ ข้าวนาปี 283,736 ไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 290,140 ไร่ มันสำปะหลัง 19,677 ไร่ ส้มเขียวหวาน 16,186 ไร่ ถั่วเหลือง 14,167 ไร่ และยางพารา 33,370 ไร่ (กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด, 2560)

ยางพารา พืชเศรษฐกิจของประเทศไทย

2.1 ประวัติยางพารา

ยางพาราเป็นไม้ยืนต้น มีถิ่นกำเนิดในแถบเขตร้อน ฝนตกชุกบริเวณแถบ ลุ่มน้ำอเมซอน ทวีปอเมริกาใต้ ชาวพื้นเมืองเรียกต้นไม้ที่ให้ยางว่า คาอูทชูก [Caoutchouc] แปลว่าต้นไม้ร้องไห้ ปี พ.ศ. 2313 (1770) โจเซฟ ปริสตี จึงพบว่า ยางสามารถลบ รอยดำของดินสอได้โดยที่กระดาษไม่เสีย จึงเรียกยางว่า ยางลบหรือตัวลบ [Rubber] ต่อมาจึงได้ค้นพบว่า พันธุ์ยางที่มีคุณภาพดีที่สุดคือยางพันธุ์ Hevea Brasiliensis ซึ่ง มีคุณภาพดีกว่าพันธุ์ Hevea ธรรมดา มาก จึงมีการปลูกและซื้อขายยางพันธุ์ดังกล่าวกันมาก และศูนย์กลางของการซื้อขายยางก็อยู่ที่เมืองท่าชื่อ พารา [Para] บนฝั่งแม่น้ำอเมซอน ประเทศบราซิล ด้วยเหตุดังกล่าว ยางพันธุ์ Hevea Brasiliensis จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ยางพารา

ยางพารามีคุณสมบัติลักษณะพิเศษคือ มีความยืดหยุ่น กันน้ำได้ เป็นฉนวนกันไฟได้ เก็บและพองลมได้ดี มนุษย์เริ่มรู้จักและใช้ประโยชน์จากยางเมื่อประมาณปลายคริสต์ศตวรรษที่ 15 ในขณะที่ คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส ผู้ค้นพบโลกใหม่เดินทางไปอเมริกาในครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2036 (1493) ก็ได้พบว่า มีชาวพื้นเมืองบางเผ่าทั้งในอเมริกากลางและอเมริกาใต้ ได้รู้จักและใช้ประโยชน์จากยางกันบ้างแล้ว เช่น ชาวพื้นเมืองในอเมริกากลางที่ทำรองเท้า โดยเอาเท้าจุ่มลงก็จะได้รองเท้าที่เข้ากับเท้าพอดี หรือบางเผ่าในอเมริกาใต้ทำเสื่อกันฝน หรือลูกบอลจากยางเพื่อสักการะเทพเจ้า และ

การค้นพบกรรมวิธีในการทำให้ยางคงรูปได้นั้น นับได้เป็นจุดเริ่มต้นในการนำยางพารามาใช้ในระดับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งในช่วงเวลานั้นมีการก้าวหน้าวิวัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ มีการค้นพบและมีสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ทางวิทยาศาสตร์เกิดขึ้นมากมาย ยิ่งเสริมให้เกิดการใช้ยางพาราเป็นวัตถุดิบในการผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ

การผลิตยางในโลกสมัยก่อนปี พ.ศ.2443 (1900) นั้น ส่วนมากจะเป็นยางที่ปลูกในประเทศแถบอเมริกาใต้คือ บราซิล โคลัมเบีย และปานามาเป็นส่วนใหญ่ ต่อมายางเริ่มมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มากขึ้นแล้ว โลกจึงมีความต้องการใช้ยางเป็นจำนวนมากขึ้น ความกังวลที่อาจเกิดยางขาดแคลน จึงได้มีแนวคิดที่จะขยายพื้นที่ปลูกยางในที่แห่งใหม่ ตามพื้นที่ต่างๆ เพื่อป้องกันอนาคตอาจจะเกิดความขาดแคลนยางขึ้นได้

ต่อมา เซอร์คลีเมนส์ มาร์คแฮม ผู้ช่วยเลขาธิการประจำทำเนียบ ผู้ว่าการประจำอินเดีย เอามาปลูกที่อินเดียแต่ไม่ประสบความสำเร็จ จึงได้ทดลองปลูกยางในดินแดนต่างๆ ที่เป็นอาณานิคมของอังกฤษ ในที่สุดจึงพบว่า ในดินแดนแหลมมลายูเป็นที่ที่ยางจะเจริญเติบโตได้ดีที่สุด และยังพบว่าพันธุ์ยางที่ดีที่สุดคือยางพันธุ์ Hevea Brasiliensis หรือยางพารา ดังนั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2425 (1882) ยางพาราจึงเป็นที่ นิยมปลูกกันอย่างแพร่หลายในแหลมมลายูในระยะแรกเริ่ม เนื่องจาก ในเอเชียมีองค์ประกอบต่างๆที่เหมาะสมในการปลูก ทั้งสภาพดินฟ้าอากาศ ภูมิประเทศ สภาพดิน และปริมาณน้ำฝน

การปลูกยางพาราในประเทศไทย ปรากฏหลักฐานที่บันทึกไว้ที่ชัดเจนคือ เมื่อปี พ.ศ. 2442 -2444 พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง)เจ้าเมืองตรัง ผู้ซึ่งถูกยกให้เป็นเกียรติว่าเป็น “บิดายางพาราไทย” ได้นำต้นยางพาราต้นแรกของประเทศมาปลูกที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง จากนั้นพระยารัษฎานุประดิษฐ์ ได้ส่งคนไปเรียนวิธีปลูกยางพาราเพื่อมาสอนประชาชนพร้อมนำพันธุ์ยางพาราไปแจกจ่าย และส่งเสริมให้ราษฎรปลูกทั่วไป ชาวบ้านเรียกยางพาราชื่อว่า “ยางเทศา” ต่อมาชาวบ้านได้นำเข้ามาปลูกเป็นสวนยางพารามากขึ้น และได้มีการขยายพื้นที่ปลูกยางพาราไปในจังหวัดภาคใต้รวม 14 จังหวัด ตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไปถึงจังหวัดที่ติดชายแดนประเทศมาเลเซีย พร้อมทั้งส่งเสริมและแจกจ่ายพันธุ์ยางให้ประชาชนทั่วไปนำไปปลูก หลังจากนั้นได้มีการขยายพื้นที่ปลูกยางพาราไปในจังหวัดต่างๆ ครอบคลุมจังหวัดทางภาคใต้ และภาคตะวันออก บางจังหวัด (สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง, 2554)

2.2 สภาพที่เหมาะสมต่อการปลูกยางพารา

นุชนารถ กังพิศดาล (2552: 22-25) ได้สรุปเนื้อหาว่า ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อนระหว่างเส้นศูนย์สูตรที่ส่วนเหนือสุดอยู่ที่ละติจูด 20 องศา และใต้สุดที่ละติจูด 5 องศา ซึ่งอยู่ระดับเดียวกับพื้นที่ปลูกยางเดิมของโลกที่อยู่ในแถบเส้นศูนย์สูตรระหว่างละติจูด 10 องศาเหนือ และ 10

องศาได้ พื้นที่เหล่านี้มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการปลูกยาง ส่วนใหญ่จะปลูกยางพาราบนพื้นที่ราบจนถึงพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเล 200 เมตร และจากความสูงที่เพิ่มขึ้นทุกๆ 100 เมตร จะมีผลทำให้อุณหภูมิลดลง 0.5 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝน 2,000 - 4,000 มิลลิเมตรต่อปี การปลูกยางที่ยังห่างไกลออกไปจากเส้นศูนย์สูตรเพียงใด ยิ่งทำให้การเจริญเติบโตของต้นยางช้าลงตามลำดับ ซึ่งสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตรได้จัดแบ่งระดับศักยภาพการผลิตยางพาราเป็น 3 ระดับชั้น คือ

1. พื้นที่ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการผลิตยางพารา (L1) เป็นพื้นที่ที่มีค่าดัชนีความเหมาะสมของพื้นที่สูงกว่า 75 สามารถเปิดกรีดได้ก่อน 6 ปี และมีศักยภาพในการให้ผลผลิตยางพาราสูงกว่า 400 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี พื้นที่แบบนี้พบในภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการผลิตยางพารา (L2) เป็นพื้นที่ที่มีค่าดัชนีพื้นที่ระหว่าง 51 - 75 สามารถให้ผลผลิตยางพาราภายใน 7 ปี มีศักยภาพในการผลิตยางพารา 250 - 400 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี พบว่า ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นเป็น 4.8 ล้านไร่ ส่วนในภาคเหนือ มีพื้นที่เหมาะสมกว่า 2 ล้านไร่

3. พื้นที่ที่มีขีดจำกัดสำหรับการผลิตยางพาราค่อนข้างสูง (L3) เป็นพื้นที่ที่มีค่าดัชนีระหว่าง 25 - 50 เป็นพื้นที่ที่ช่วงฤดูแล้งยาวนานกว่า 4 เดือน มีปริมาณน้ำฝนต่ำและการกระจายของฝนไม่ดีพื้นที่ในชั้นนี้ต้นยางจะให้ผลผลิตในปีที่ 8 หรือช้ากว่า ผลผลิตยางพาราที่ได้ต่ำกว่า 250 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี พบกระจายในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มากกว่า 10 ล้านไร่ และในภาคเหนือ ประมาณ 1 ล้านไร่

การจัดแบ่งเขตภูมิอากาศสำหรับยางพาราตามสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย ได้เป็น 6 เขต คือ

เขตที่ 1 ปริมาณน้ำฝนต่ำกว่า 1,000 มิลลิเมตรต่อปี ไม่แนะนำให้ปลูกยางพารา

เขตที่ 2 ปริมาณน้ำฝนอยู่ระหว่าง 1,000 - 1,200 มิลลิเมตรต่อปี มีช่วงฤดูแล้งประมาณ 5 เดือน มีศักยภาพในการปลูกยางพาราค่า พื้นที่ที่สามารถปลูกยางพาราได้ จะเป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินร่วนเหนียวปนทรายที่มีระดับน้ำใต้ดินไม่ลึกมากนัก (ประมาณ 3 - 4 เมตร ในช่วงฤดูแล้งและไม่เกิน 1 เมตร ในช่วงฤดูฝน)

เขตที่ 3 ปริมาณน้ำฝนอยู่ระหว่าง 1,200 - 1,400 มิลลิเมตรต่อปี มีช่วงฤดูแล้ง 3 - 4 เดือน เป็นเขตที่เหมาะสมปานกลางสำหรับยางพารา การกระจายตัวของฝนเป็นปัจจัยสำคัญที่กระทบต่อผลผลิตยาง

เขตที่ 4 เป็นเขตที่เหมาะสมมากสำหรับยางพารา มีปริมาณน้ำฝนระหว่าง 1,500 - 2,200 มิลลิเมตรต่อปี มีช่วงฤดูแล้ง 1 - 3 เดือน ปัจจัยด้านอุทกวิทยาไม่เป็นขีดจำกัด การเลือกพื้นที่ปลูกยางพาราเป็นสิ่งจำเป็น ไม่ควรปลูกยางในที่ลุ่มที่ระดับน้ำใต้ดินสูง จะทำให้ผลผลิตยางพาราค่า

เขตที่ 5 เป็นเขตที่มีปริมาณน้ำฝนสูงมาก ปริมาณน้ำฝนอยู่ระหว่าง 2,300 - 3,000 มิลลิเมตรต่อปี ปริมาณน้ำฝนจะเป็นปัจจัยที่เป็นขีดจำกัดต่อการผลิตยางพารา เพราะมีปริมาณน้ำฝนสูงมากและวันฝนตกมาก ทำให้มีจำนวนวันกรีดยางน้อย

เขตที่ 6 เป็นเขตที่มีปริมาณน้ำฝนสูงมากเกินไป จนเป็นขีดจำกัดที่รุนแรงสำหรับยางพารา ทั้งในด้านโรค และการเก็บเกี่ยวผลผลิต

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสำหรับการปลูกยางไว้ ดังนี้

1. ความลาดชันของพื้นที่ไม่เกิน 35 องศา ถ้าลาดเอียงเกิน 15 องศา ต้องปฏิบัติตามคำแนะนำการปลูกยางบนพื้นที่ลาดชัน เพื่อป้องกันการชะล้างหน้าดิน
2. ความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่ควรเกิน 600 เมตร เพราะการปลูกยางบนพื้นที่สูงจะทำให้ต้นยางเจริญเติบโตช้า
3. หน้าดินลึกไม่น้อยกว่า 1 เมตร และไม่มีชั้นหินหรือชั้นดานแข็ง ที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตของราก
4. เนื้อดินควรเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ดินร่วนเหนียวมีการระบายน้ำดี เนื้อดินตลอดหน้าตัดดินไม่เป็นดินทรายจัดหรือดินเหนียวจัด สีของดินควรมีสีม่วงเข้มตลอดหน้าตัดดิน ไม่ควรมีสีจุดประในระดับความลึก 60 เซนติเมตรจากพื้นดิน ดินไม่มีชั้นกรวดอัดแน่น หรือแผ่นหินแข็งในระดับสูงกว่า 1 เมตร เพราะรากแขนงของต้นยางจะไม่สามารถดูดน้ำได้ในช่วงฤดูแล้ง และหากขาดน้ำรุนแรงจะมีผลทำให้ต้นยางแสดงอาการตายยอด
5. ไม่เป็นที่ลุ่มหรือมีน้ำขัง ระดับน้ำใต้ดินต่ำกว่า 1 เมตร หากระดับน้ำใต้ดินสูงกว่า 1 เมตร ในช่วงฤดูฝนจะเกิดปัญหาน้ำท่วมขังรากยาง ทำให้ต้นยางชะงักการเจริญเติบโต
6. ดินมีความเป็นกรด-ด่าง (pH) 3.8 - 6.0
7. ไม่เป็นดินเค็ม

2.3 การปลูกยางในพื้นที่ภาคเหนือ

วารุณี บุญนำ พิสมัย จันทูมา. (2548) ได้กล่าวไว้ว่า รัฐบาลมีนโยบายขยายพื้นที่ปลูกยางในพื้นที่แห่งใหม่เพื่อรองรับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมยางพาราที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องทุกปี ตาม โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้เกษตรกรในพื้นที่ปลูกยางใหม่ (ระยะที่ 1) พ.ศ. 2547 -2549 เป็นโครงการขยายพื้นที่ปลูกยางพาราเพิ่มอีก 1 ล้านไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ภาคเหนือ 3 แสนไร่ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 แสนไร่ โดยมอบหมายให้สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) เป็นหน่วยงานหลักในการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้ความรู้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

2.4 ความสำคัญของยางพาราต่อเศรษฐกิจประเทศไทย

(สถาบันวิจัยยาง., 2560.) ได้อธิบายว่า ยางพาราเป็นพืชที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของประเทศไทยมาเป็นเวลานาน ในปี 2558 ได้ส่งออกยางพาราทั้งในรูปวัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ยางสู่ต่างประเทศ สามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศรวมเป็นมูลค่า 400,845 ล้านบาท ซึ่งถือว่าสูงสุดในกลุ่มพืชเกษตรด้วยกันของไทย ยางพาราถูกใช้เป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นในชีวิตประจำวันตลอดถึงอุตสาหกรรมสำคัญระดับโลก อาทิ ยางรัด รองเท้า ถุงมือยาง ถุงยางอนามัย ยางล้อรถยนต์ ชิ้นส่วนยานยนต์ และผลิตภัณฑ์อื่นๆ อีกมากมายหากได้รับการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จะส่งผลดีต่อประเทศ และเกษตรกรชาวสวนยางอย่างมหาศาล ซึ่งหากพิจารณาในด้านต่าง ๆ แล้ว ยางพารายังเป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่มีความจำเป็นในการส่งเสริมอาชีพ และมีโอกาสในการพัฒนา

นิธิ ธิรพุทธโกคิน (2559 2) ได้กล่าวว่า ยางพารา (Pará or Hevea Brasiliensis) ถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศ นับจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ยางพาราไทยเป็นสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรที่มียอดส่งออกอันดับ 1 ของประเทศ ด้วยมูลค่าการส่งออกรวม 1.7 แสนล้านบาทในปี 2558 ขณะเดียวกันยางพาราไทยยังครองส่วนแบ่งทางการตลาดเป็นอันดับ 1 ในโลกทั้งด้านการผลิตและการส่งออก โดยมีกำลังการผลิตยางพาราถึง 4.4 ล้านตันต่อปี คิดเป็นสัดส่วน 36% ของกำลังการผลิตทั่วโลกจำนวน 12.3 ล้านตันต่อปี จากความสำคัญของยางพาราในการเป็นวัตถุดิบผลิตสินค้าเกี่ยวเนื่องในระดับโลก อาทิ ยางล้อรถยนต์ ถุงมือยาง ยางยืด ท่อยาง ถุงยางอนามัย และผลิตภัณฑ์อื่นๆ ทำให้การปรับตัวของราคายางพาราในแต่ละครั้งส่งผลกระทบต่อเนื่องเป็นลูกโซ่ต่ออุตสาหกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (ม.ป.ป.: 2) ได้กล่าวถึง ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของภาคใต้และของประเทศไทย โดยเฉพาะน้ำยาง (Latex) ซึ่งเป็นผลิตผลที่ได้จากท่อน้ำเลี้ยงอาหารในส่วนเปลือกของต้นยางพารา สามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการทำผลิตภัณฑ์ยางชนิดต่างๆ สำหรับใช้ในอุตสาหกรรมหลายประเภท ตั้งแต่อุตสาหกรรมหนัก เช่น การผลิตยางรถยนต์ ไปจนถึงอุปกรณ์ที่ใช้ในครัวเรือน น้ำยางที่ได้จากต้นยางพารามีคุณสมบัติบางอย่างที่ยางสังเคราะห์ (Synthetic Rubber) ไม่สามารถทำให้เหมือนได้ ดังนั้นยางพาราจึงมีความสำคัญต่อประเทศไทยด้านต่างๆ ดังนี้

1. ความสำคัญทางเศรษฐกิจ

1.1 พื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากยางพาราเป็นพืชที่ทำรายได้ให้ประเทศจำนวนมาก ถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่ส่งออกนำรายได้เข้าประเทศสูงสุด

1.2. การกระจายรายได้ของเกษตรกรชาวสวนยาง เนื่องจากเป็นพืชที่ครอบคลุมจำนวนเกษตรกรได้มากทุกภูมิภาคของประเทศไทย และระยะเวลาเก็บเกี่ยวผลผลิตที่ยาว จำนวน 6-8 เดือนต่อปี สามารถแก้ปัญหาการละทิ้งถิ่นฐานและการว่างงานได้

1.3. เกษตรกรมีรายได้แน่นอนและเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาจากสถิติยางพาราตั้งแต่ปี พ.ศ. 2509 ซึ่งผลผลิตเฉลี่ย 60 กก./ไร่/ปี เมื่อมีการปลูกทดแทนด้วยยางพันธุ์ดีจนถึงปี พ.ศ. 2543 ผลผลิตเฉลี่ยเพิ่มขึ้นถึง 268 กก./ไร่/ปี เพิ่มขึ้น 4 เท่าตัว ในช่วง 35 ปี ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางมีรายได้จากการทำสวนยางเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นพืชที่ปลูกแล้วมีรายได้สม่ำเสมอเกือบตลอดทั้งปี ราคาผันผวนไม่มากนัก จึงสร้างรายได้ที่แน่นอนให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกยางมากกว่าปลูกพืชชนิดอื่น ๆ

2. ความสำคัญทางด้านสังคม

ยางพาราเป็นพืชที่ทำให้เกิดการสร้างงานในชนบทหลากหลายมากขึ้น ทำให้มีการใช้แรงงานในครัวเรือนอย่างมีประสิทธิภาพตลอดปี จึงสามารถตรึงแรงงานให้อยู่ในพื้นที่ได้ ลดการเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทสู่เมือง ทำให้สังคมครอบครัวอบอุ่น จากการประเมินของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่า เมื่อมีการปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือสามารถลดการเคลื่อนย้ายแรงงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากร้อยละ 41 เป็นร้อยละ 28

3. การรักษาสภาพแวดล้อม

ปัจจุบันพื้นที่ป่าโดยรวมของโลกได้ลดลงอย่างมากและต่อเนื่อง จากการบุกรุกเพื่อปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่เกษตรกรรมรองรับความต้องการที่เพิ่ม นอกจากนี้การเข้าสู่ยุคปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาจากการพึ่งพาภาคเกษตรกรรมเป็นหลักไปเป็นภาคอุตสาหกรรม ทำให้เกิดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์สู่ชั้นบรรยากาศในปริมาณมาก ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลก จนมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลกโดยรวมหรือเกิดภาวะโลกร้อน ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากปัญหาดังกล่าวทำให้หลายฝ่ายต่างตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ได้จัดทำข้อตกลงร่วมกันที่จะดำเนินมาตรการลดภาวะโลกร้อนให้ลดลง เพื่อลดปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ของชั้นบรรยากาศ โดยมาตรการหนึ่งที่สำคัญที่จะช่วยลดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของโลก คือ การเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับโลก ซึ่งในภาคเกษตรกรรมนั้น ยางพารา นับว่าเป็นไม้ยืนต้นที่มีความสามารถในการดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ดีมากไม่น้อยกว่าป่าไม้ธรรมชาติเขตร้อน จากการศึกษาของสมาชิกสภาความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนายางพาราระหว่าง 5 ประเทศ รวมทั้งประเทศไทยพบว่า ยางพาราสามารถดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ 30 ตันคาร์บอนไดออกไซด์ต่อเฮกตาร์ต่อปี หรือเท่ากับ 312 ล้านตันต่อปี เมื่อคำนวณจากพื้นที่ปลูกยางพาราทั่วโลก ซึ่งมีปริมาณเท่ากับร้อยละ 7.7 ของปริมาณคาร์บอนไดออกไซด์ที่ปลดปล่อยสู่บรรยากาศโลกในแต่ละปี รวมทั้งมีแนวคิดในการนำเงินจากประเทศอุตสาหกรรมที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจก มาจ่ายชดเชยให้กับประเทศเกษตรกรรม เพื่อ

กระตุ้นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับโลก ทำให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการทำเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การผลิตยางธรรมชาติเป็นผลผลิตจากพืช ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม แตกต่างจากการผลิตยางสังเคราะห์ซึ่งเป็นผลผลิตจากน้ำมันที่กระบวนการผลิตมีการปล่อยของเสียสู่สิ่งแวดล้อมจำนวนมาก (การยางแห่งประเทศไทย.2555)

4. อุตสาหกรรมยางพารา

ความสำคัญของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันเพิ่มมากขึ้นแบบทวีคูณ นโยบายหรือแนวทางเพื่อเร่งรัดการเพิ่มปริมาณการใช้ยางพาราในประเทศควรให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เป็นที่ทราบกันดีว่าในปี พ.ศ. 2555 ประเทศไทยส่งยางออกในรูปวัตถุดิบคือ ยางแท่งยางแผ่นรมควัน น้ำยางข้น และยางรูปแบบอื่น ๆ ประมาณ 3.12 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 86 สร้างรายได้เข้าประเทศประมาณ 336,000 ล้านบาท ใช้แปรรูปในประเทศเพียง 0.5 ล้านตัน คิดเป็นร้อยละ 14 แต่สร้างรายได้ประมาณ 260,000 ล้านบาท เมื่อเทียบการเพิ่มมูลค่า พบว่าการใช้ยางพาราผลิตเป็นผลิตภัณฑ์สามารถเพิ่มมูลค่าได้ประมาณ 4.8 เท่า ของราคาวัตถุดิบยางพารามีการใช้มากที่สุดในอุตสาหกรรมยางล้อคิดเป็นร้อยละ 70 โดยประมาณ (เมื่อเทียบกับปริมาณวัตถุดิบที่ผลิตได้) รองลงมาคือ ถุงมือยาง เส้นด้ายยางยืด ถุงยางอนามัย ยางพองน้ำ จะเห็นได้ว่าการเพิ่มปริมาณการใช้ยางพารามีความสัมพันธ์โดยตรงกับอุตสาหกรรมรถยนต์ แต่การนำยางพารามาใช้ประโยชน์สามารถทำได้อีกหลายรูปแบบนอกจากที่ได้กล่าวมาแล้ว เช่น ถนนยางมะตอยผสมยางพารา แผ่นยางปูพื้นสำหรับสนามเด็กเล่น สนามกีฬาฟุตบอล พื้นยางภายในอาคาร เบาะรถยนต์ เบาะพองน้ำ ยางพาราปูสระเก็บกักน้ำ เหล่านี้เป็นผลจากการวิจัยที่นักวิจัยในสถาบันการศึกษาได้ศึกษาไว้แล้ว ภาคเอกชนสามารถลงทุนโดยรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากสถาบันการศึกษา/สถาบันวิจัยและนำไปผลิตได้แต่ภาครัฐอาจจะต้องมีนโยบายและมาตรการสนับสนุน เช่นการลดหย่อนภาษีในระยะแรกของการลงทุน

5. อุตสาหกรรมไม้ยางพารา

ไม้ยางพาราเป็นอุตสาหกรรมที่มีอนาคตของประเทศไทย เนื่องจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้มีการปิดป่า ทำให้เกิดการขาดแคลนไม้ในการบริโภค ไม้ยางพาราจึงเป็นที่ต้องการมากขึ้น นอกจากทำรายได้ให้เกษตรกรชาวสวนยางอีกทางหนึ่งแล้ว ยังทำให้เกิดรายได้เข้าประเทศมากขึ้นจากการส่งออกผลิตภัณฑ์จากไม้ยางพารา

พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย (กยท.)

พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2558 ได้ประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ 14 กรกฎาคม 2558 และมีผลบังคับใช้ในวันที่ 15 กรกฎาคม 2558 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การยางแห่งประเทศไทย เป็นองค์กรกลางรับผิดชอบดูแลการบริหารจัดการยางพาราของประเทศทั้งระบบอย่างครบวงจร บริหารจัดการเกี่ยวกับเงินของกองทุน ส่งเสริมและสนับสนุนให้

ประเทศเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางพาราโดยจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย พัฒนา เผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับยางพาราและดำเนินการให้ระดับราคายางมีเสถียรภาพ รวมทั้ง ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการปลูกแทนและการปลูกใหม่ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยาง สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง ผู้ประกอบกิจการยาง ด้านวิชาการ การเงิน การผลิต การแปรรูป การอุตสาหกรรม การตลาด การประกอบธุรกิจและการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกระดับรายได้ และคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น บริหารงานโดยคณะกรรมการการยางแห่งประเทศไทย มีผู้ว่าการการยางแห่งประเทศไทยเป็นผู้บริหารสูงสุด

พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย เกิดจากการควมรวม 3 องค์การของภาครัฐ ที่มีภารกิจและความรับผิดชอบเดิมที่มีความเกี่ยวข้องกับยางพารา คือสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.), องค์การสวนยาง (อสย.) และสถาบันวิจัยยาง (สวย.)

สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) เป็นรัฐวิสาหกิจ ประเภทไม่แสวงหากำไรสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก่อตั้งเมื่อ 2503 โดยมีวัตถุประสงค์ตามพระราชบัญญัติฯ เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกยางพันธุ์ดีหรือไม้ยืนต้นทดแทนยางเก่า และส่งเสริมให้เกษตรกร ที่ไม่มียางมาก่อน ได้ปลูกสร้างสวนยางพันธุ์ดี โดยให้ทุนสงเคราะห์รวมทั้งคำแนะนำทางวิชาการ เพื่อให้มีผลผลิตและรายได้เพิ่มขึ้น พัฒนาคูณภาพผลผลิตให้เป็นที่ยอมรับของตลาด โดยใช้เทคโนโลยีเหมาะสมนอกจากนี้ให้พัฒนาระบบ และกลไกตลาด ให้เกษตรกรชาวสวนยาง ได้รับ ความเป็นธรรม ในด้านราคา และมีการจัดตั้ง และ พัฒนาองค์เกษตรกรชาวสวนยาง ให้เข้มแข็ง มีศักยภาพ ในการพัฒนา และอำนาจต่อรองที่สูงขึ้นโดยการจัดตั้งให้เกิดกลุ่มจัดตลาดประมุลยางระดับท้องถิ่น เพื่อให้เกษตรกร และพ่อค้ามาซื้อขายผลผลิต ที่ได้คุณภาพมาตรฐาน และราคาที่เป็นธรรม

องค์การสวนยาง (อสย.) เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ก่อตั้งเมื่อปี 2504 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ประกอบเกษตรกรกรรม ซึ่งมีการทำสวนยางพาราเป็นสำคัญรวมทั้งการสร้างแปลงเพาะและแปลงขยายพันธุ์ยางพารา เพื่อใช้ในกิจการขององค์การสวนยางเองและจัดจำหน่ายให้กับเกษตรกรทั่วไป
2. ผลิตและจำหน่ายผลผลิตยางพาราประเภทยางแผ่นรมควัน ยางเครปขาว น้ำยางข้น ยางผง ยางแท่ง ยางชนิดอื่น ๆ และสารประกอบของยางพารา
3. ประดิษฐ์หรือผลิตวัตถุดิบจากยางพารา
4. ผลิตและจำหน่ายพลังงานเพื่อประโยชน์แก่กสิกรรม และกิจการ ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ขององค์การสวนยาง
5. ประกอบการค้าและธุรกิจเกี่ยวกับผลิตผล ผลิตภัณฑ์ และวัตถุดิบที่ได้เกิดจากกิจการตามข้อ 1,2,3 และ 4 และเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องจักรกล และอุปกรณ์เกษตรกรรม

6. อำนวยบริการแก่รัฐและประชาชนเกี่ยวกับยางพารา

สถาบันวิจัยยาง (สวย.) สังกัดกรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน้าที่ในการวางแผน ควบคุม บริหารและดำเนินการศึกษาค้นคว้า วิจัยและพัฒนากิจการยางในทุกสาขาและครบวงจรทั้งด้านการผลิตยาง การแปรรูปยาง การผลิตผลิตภัณฑ์ยาง การตลาดยางและการใช้ประโยชน์จากไม้ยาง ประสานงานกับหน่วยงานภายใน ภายนอกกรมวิชาการเกษตรและต่างประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับเกษตรกรชาวสวนยาง ผู้ประกอบการแปรรูปยาง ผู้ประกอบการค้ายาง ผู้ส่งออก ผู้นำเข้ายาง ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง องค์การยางระหว่างประเทศ และสถาบันวิจัยยางประเทศต่างๆ การควบคุมยางตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง ตลอดจนถ่ายทอดเทคโนโลยียางสู่กลุ่มเป้าหมายทั้งภาครัฐ เอกชนและ เกษตรกรชาวสวนยาง

จากวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งการยางแห่งประเทศไทย (กยท.) เพื่อเป็นองค์กรกลางรับผิดชอบดูแลการบริหารจัดการยางพาราของประเทศทั้งระบบอย่างครบวงจรดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ให้การขับเคลื่อนภารกิจบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรดังบัญญัติใน พรบ. ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนขึ้นใน กยท. ชื่อว่า “กองทุนพัฒนายางพารา” ตามมาตรา 43 บัญญัติไว้ว่า “ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งใน กยท. เรียกว่า “กองทุนพัฒนายางพารา” มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนายางพาราการใช้จ่ายเงินกองทุนให้กระทำอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงประโยชน์ของเกษตรกรชาวสวนยางเป็นหลัก”

โดยกองทุนพัฒนายางพารา ได้มีการจัดสรรสัดส่วนเงินกองทุนเพื่อภารกิจแต่ละด้านดังบัญญัติไว้ในมาตรา 49 ให้คณะกรรมการจัดสรรเงินจากกองทุนตามจำนวนและเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในแต่ละปีงบประมาณ ดังต่อไปนี้ มี

- (1) **จำนวนไม่เกินร้อยละสิบ** เป็นค่าใช้จ่ายในการบริหารกิจการของ กยท.
- (2) **จำนวนไม่เกินร้อยละสิบ** เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรชาวสวนยางเพื่อการปลูกแทน
- (3) **จำนวนไม่เกินร้อยละสามสิบห้า** เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือ เกษตรกรชาวสวนยาง สถาบันเกษตรกรชาวสวนยางและผู้ประกอบกิจการยางในด้านการปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การผลิต การแปรรูป การตลาด และการดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับยางพาราและอุตสาหกรรมแปรรูปยางขั้นต้น อุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ยาง อุตสาหกรรมไม้ยาง การพัฒนา ยางพาราทั้งระบบ และการรักษาเสถียรภาพราคายาง
- (4) **จำนวนไม่เกินร้อยละห้า** เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนด้านการเงิน วิชาการ การศึกษาวิจัย และการค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับยางพาราในอันที่จะเกิดประโยชน์ในการบริหารจัดการ ยางพาราอย่างครบวงจร

- (5) **จำนวนไม่เกินร้อยละเจ็ด** เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง
 (6) **จำนวนไม่เกินร้อยละสาม** เป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมและสนับสนุนสถาบัน
 เกษตรกร ชาวสวนยาง (การยางแห่งประเทศไทย, 2558a)

แนวคิดและทฤษฎีความรู้ (Knowledge Theory)

โลกปัจจุบันเราได้อยู่ในยุคของข้อมูลข่าวสาร ที่มีการติดต่อกันอย่างไร้พรมแดนด้วยระบบเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าและพัฒนาอย่างไม่มีวันสิ้นสุด สร้างความสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล องค์ความรู้ นวัตกรรมจากแหล่งฐานความรู้ได้ทั่วทุกมุมโลก ทำให้คนที่ยังมีข้อมูลข่าวสารยิ่งเพิ่มประสบการณ์ ความรู้ในการประยุกต์มาใช้ในชีวิตในด้านต่างๆ คนที่มีความรู้อย่างมากจะยิ่งได้เปรียบในสภาวะการณ์ที่โลกมีการแข่งขันกันอย่างสูงเช่นปัจจุบันทั้งในระดับตัวบุคคล ในระดับประเทศ และระดับโลก ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าผู้ที่ที่มีเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมาก จะมีองค์ความรู้ที่มากกว่า และได้เปรียบกว่าคนอื่นๆ ในการกระทำการใด ๆ

4.1 ความหมายความรู้

ซ็ชวาล วงษ์ประเสริฐ (2548: 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความรู้ (Knowledge) คือ กรอบของการประสมประสานระหว่างสถานการณ์ ค่านิยม ความรู้ในบริบท และความรู้แจ้งอย่างชัดเจน ซึ่งโดยทั่วไปความรู้จะอยู่ใกล้ชิดกับกิจกรรมมากกว่าข้อมูล และสารสนเทศ ทำให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของความรู้

ความรู้คือ สินค้าที่มีอยู่ทั่วไปโดยไม่มีรูปธรรมและไม่มีวันหมดไป ความรู้มีอยู่ทั่วไปทุกหนทุกแห่ง สามารถดำรงอยู่ได้ทุกสถานที่ในเวลาเดียวกัน และความรู้ไม่สามารถเปลี่ยนมือกันได้ ไม่เหมือนกับการซื้อสินค้า

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้คำจำกัดความ ความรู้คือ สิ่งที่ตั้งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ ความเข้าใจหรือสารสนเทศ ที่ได้รับมาจากรับประสบการณ์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง หรือคิดหรือปฏิบัติ

พจนานุกรมออกฟอร์ด (ม.ป.ป. อ้างใน สำนักงาน กพ., 2552: 20) ได้ให้คำจำกัดความว่า ความรู้คือข้อเท็จจริง ข้อมูลและทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้และสั่งสมความเข้าใจผ่านประสบการณ์และการศึกษาของบุคคลหนึ่งบุคคลใด ทั้งในทางทฤษฎีและปฏิบัติ

เสถียร โพธิ์นันทะ(2536. อ้างใน น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2547: 15) ได้ให้ความหมายความรู้ว่า ความรู้ (Knowledge) เป็นผลที่ได้จากการเรียนรู้ เกิดจากความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ เป็นความสามารถในการระลึกรู้ในสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว ความรู้ที่แต่ละบุคคลมีคือความรู้รอบตัวและ

ความรู้ทางวิชาในแต่ละสาขาวิชาชีพ ความรู้ที่องค์กรต้องการใช้ในการพัฒนาองค์กรให้ดียิ่งขึ้นคือ ความรู้ใหม่ การพัฒนาคนในองค์กรจึงจำเป็นต้องสร้างวัฒนธรรมมอง5กรที่ส่งเสริมการเรียนรู้เพิ่มเติม อยู่เสมอ ในการเรียนการสอนหากการเรียนรู้เน้นการสอนทักษะวิชาชีพมากกว่าการแสวงหาความรู้ใหม่ ย่อมจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้อย่างจำกัด เพราะทักษะในบางวิชาชีพมีอายุการใช้งาน การเรียนการสอนนอกจากต้องเน้นการให้ความรู้แล้ว ยังจำเป็นต้องเน้นให้ผู้เรียนรู้วิธีการแสวงหาความรู้ ด้วยตนเองอันเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งการแสวงหาความรู้โดยการอ่านและการคิด

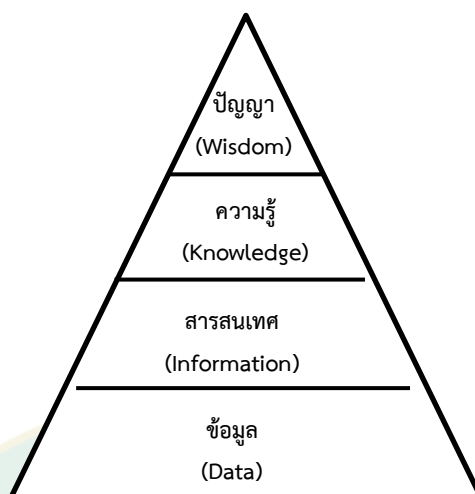
กิริติ ยศยิ่งยง (2549: 4) ได้แสดงทรรศนะว่า ความรู้ เป็นความคิดของแต่ละบุคคล ที่ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์จนเกิดความเข้าใจ และนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุป และตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ จนได้รับการยอมรับโดยคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง

ณพิศมัย จักรพิทักษ์ (2558: 28) ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า ความรู้ (Knowledge) หมายถึงความเชื่อมั่นรับรองว่าในการทำงานให้สำเร็จจะต้องทำอย่างไร (Commit some how) หรือ เป็นความเชื่อที่ได้ถูกพิสูจน์แล้วด้วยตนเอง (Justified belief) จากการปฏิบัติจริง ประสบการณ์จริงที่ได้ยินกับหู ได้เห็นกับตา หรือทดลองลงมือปฏิบัติด้วยตนเองแล้วได้ผล

ความรู้คือประสบการณ์ ข้อมูล วิธีการ หรือเทคนิคที่เกี่ยวข้องและจำเป็นสำหรับการทำงาน เป็นความรู้ที่จะใช้ทำงานให้จบและประสบผลสำเร็จได้

ดาเวนพอร์ด และพรูแซค (1998. อ้างใน กิริติ ยศยิ่งยง, 2549: 3) ให้คำจำกัดความว่า ความรู้ หมายถึง การใช้ประสบการณ์ คุณค่า สารสนเทศ ความชำนาญ และสัญชาตญาณ เพื่อกำหนดสภาพแวดล้อมและกรอบการทำงานสำหรับการประเมินเพื่อให้ได้ประสบการณ์และสารสนเทศใหม่ ซึ่งมีวิธีการที่แตกต่างกันในแต่ละบุคคล ความรู้ไม่ได้เพียงอยู่เพียงในรูปเอกสาร แต่อยู่ในประสบการณ์การทำงานประจำ กระบวนการ วิธีการปฏิบัติ และความเชื่อในองค์กรนั้น

ทาทากิ (2547. อ้างใน กิริติ ยศยิ่งยง.2549:12) ได้อธิบายให้เห็นความสำคัญของความรู้ในรูปของปิรามิด เพื่อแสดงให้เห็นถึงลำดับขั้นของการเกิดความรู้ว่ามีขั้นตอนหรือกระบวนการของการเกิดความรู้ว่าเกิดขึ้นมาอย่างไร สรุปได้คือ

ภาพ 3 ขั้นตอนหรือกระบวนการของการเกิดความรู้

1. ข้อมูล (Data) หมายถึง ข้อเท็จจริงต่างๆ โดยเป็นข้อมูลดิบหรือตัวเลขต่างๆ ที่ยังไม่ได้ผ่านการแปลความ
2. สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูลที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์สังเคราะห์ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการและตัดสินใจโดยมีบริบทที่เกิดจากความเชื่อสามัญสำนึก หรือประสบการณ์ของผู้ใช้สารสนเทศนั้น โดยมักจะอยู่ในรูปของข้อมูลที่วัด หรือจับต้องได้
3. ความรู้ (Knowledge) หมายถึง สารสนเทศที่ผ่านกระบวนการคิด เปรียบเทียบ เชื่อมโยงความรู้อื่นๆ จนเกิดเป็นความเข้าใจและนำไปใช้ประโยชน์ในการสรุป และตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ได้โดยไม่จำกัดช่วงเวลา
4. ปัญญา (Wisdom) หมายถึง ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวตน ก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำไปใช้งาน

4.2 ประเภทความรู้

น้ำทิพย์ วิภาวิน (2547: 28) ได้อธิบายประเภทความรู้ว่า ความรู้มีหลายลักษณะ เช่น ความรู้ตามข้อเท็จจริงที่ได้รับการถ่ายทอดมาหรือความเชื่อและความรู้ในการหาความหมายและกฎเกณฑ์ให้ได้จากข้อเท็จจริงต่าง เป็นการแปลความความหมายจากข้อเท็จจริงที่มีอยู่ ซึ่งความสามารถในการแปลความหมายใหม่ ๆ นั้นเป็นความสามารถทางวิชาการที่ทำให้เกิดความคิดในการพัฒนาสิ่งใหม่ๆ

คำที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ ได้แก่ ประสบการณ์ (Experience) ซึ่งเป็นทั้งความรู้และบ่อเกิดของความรู้ ความเป็นจริง (Truth) ความรู้ต้องเชื่อมโยงกับความเป็นจริงและความเป็นจริง

เป็นบ่อเกิดของความรู้อย่างซับซ้อน (Complexity) คนมีความรู้จะมีความเข้าใจความซับซ้อนและความเข้าใจความซับซ้อนจะช่วยให้เกิดความรู้อย่างลึกซึ้ง การตัดสินใจหรือวินิจฉัย (Judgment) คนเราใช้ความรู้เป็นเครื่องตัดสินใจสถานการณ์ใหม่โดยการเปรียบเทียบกับความรู้ที่มีอยู่แล้ว สามัญสำนึก (Common sense) คนมีความรู้สามารถใช้สามัญสำนึกในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ได้ดี คุณค่าและความเชื่อ (Value & belief) เป็นส่วนประกอบที่แฝงอยู่ในความรู้จนเป็นเนื้อเดียวกันออกมาเป็นเนื้อเดียวกันและแตกต่างกันได้อย่างมาก

Choo (2000. อ้างใน ชัชวาล วงษ์ประเสริฐ, 2548: 17) ได้แบ่งประเภทของความรู้ ออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ความรู้โดยนัย (Tacit หรือ Implicit Knowledge) หมายความว่า ความรู้เฉพาะตัวที่เกิดจากประสบการณ์ การศึกษา การสนทนา การฝึกอบรม ความเชื่อ เจตคติ ของแต่ละบุคคล เป็นความรู้เกี่ยวกับสติปัญญาและประสบการณ์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์รวมของความรู้ของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นความรู้ที่ไม่อยู่นิ่ง จะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ของการใช้ความรู้ของแต่ละคน ซึ่งก็คือความรู้ที่ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ซึ่งถือว่าเมื่อคนปฏิบัติงานนานๆ จนเกิดความชำนาญ ความรู้ประเภทนี้ถือเป็นความรู้ไม่เป็นทางการจัดระบบหรือจัดหมวดหมู่ไม่ได้ แต่สามารถแลกเปลี่ยนหรือนำมาเล่าสู่กันฟัง สามารถถ่ายทอดแบ่งปันความรู้นี้ได้ และสามารถสังเกตและเลียนแบบได้ ซึ่งองค์กรต้องพยายามปรับเปลี่ยนความรู้โดยนัย ให้เป็นความรู้ที่ปรากฏเพื่อเป็นความรู้ที่ฝังกับองค์กร (Embedded Knowledge) ไม่ยึดติดกับตัวบุคคล

2. ความรู้ที่ปรากฏ (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดจากบุคคลออกมาในรูปของบันทึกในรูปแบบต่างๆ ซึ่งก็คือสารสนเทศนั่นเอง เช่น หนังสือ บทความ เอกสาร มาตรฐาน ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า ความลับทางการค้า รายงานประจำปี สื่อโสตทัศน์ เช่น VDO CD สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ E-book/E-journal ความรู้ที่ปรากฏถือได้ว่าเป็นการใช้สัญลักษณ์ ไม่ว่าจะ เป็นภาษาพูดภาษาเขียน เพื่อบันทึกความรู้นั้น ๆ ทำให้คนเข้าใจได้กว้างขวาง และสะดวกยิ่งขึ้น ความรู้ที่มีการสะสมกันมานานเป็นความรู้ที่ใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีการตรวจสอบอย่างเป็นระบบแล้วก็คือ

2.1 ความรู้ที่มีเป้าหมาย (Object-Based) เป็นความรู้ที่สร้างขึ้น เช่น ข้อกำหนด คู่มือ สิทธิบัตร โปรแกรมสำเร็จรูป ฐานข้อมูล การบันทึกเสียงและฟิล์ม เป็นต้น

2.2 ความรู้ที่เป็นกฎเกณฑ์ (Rule-Based) เป็นความรู้ที่มีการประมวลเป็นกฎเกณฑ์ระเบียบปฏิบัติ หรืองานประจำ

ความรู้ที่ปรากฏนี้ บรรณารักษ์ได้มีการจัดระบบมาหลายพันปีแล้ว แต่การจัดระบบสารสนเทศของบรรณารักษ์ พยายามจะจัดระบบองค์ความรู้ทั้งจักรวาล หรือความรู้ที่มีการผลิตขึ้นมาทั้งโลก ดังนั้นจึงไม่มีห้องสมุดใดที่มีความสามารถในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศได้ทุกอย่าง

เนื่องจากการขาดความรู้ว่ามีทรัพยากรเรื่องนั้นๆ อยู่ และหรือมีบุคลากรและงบประมาณจำกัดแต่ถ้าเป็นองค์กรทางธุรกิจซึ่งมีเป้าหมายเฉพาะด้าน ซึ่งห้องสมุดหรือศูนย์สารสนเทศก็มีศักยภาพในการเติมเต็มความรู้ให้กับองค์กร โดยเฉพาะความรู้ใหม่ที่จะเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันให้กับองค์กร ถ้าจะหวังเพียงความรู้ที่เกิดจากทักษะของบุคคลที่ถือว่ามีคุณค่า และเป็นความรู้โดยนัยเพียงอย่างเดียวเท่านั้นก็ไม่เพียงพอ เพราะกระบวนการโลกภิวัตน์ทำให้โลกเปลี่ยนแปลงเร็วมาก การผลิตทรัพยากรสารสนเทศก็เพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวในทุกๆ 6 ปี ทักษะความสามารถของบุคลากร อาจจะต้องพัฒนาขึ้นตามกระแสการเปลี่ยนแปลงห้องสมุด หรือศูนย์สารสนเทศจะมีส่วนเติมเต็มความรู้ใหม่ให้กับบุคลากร ซึ่งจะเป็นการสร้างศักยภาพในการแข่งขัน (Competency) ให้กับองค์กร โดยเฉพาะปัจจัยภายนอกองค์กร และการก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจของโลก การแสวงหาความรู้ใหม่มีกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องนอกจากการแลกเปลี่ยนความรู้กันทั้งภายนอก และภายในองค์กรแล้ว ทักษะสารสนเทศ (Literacy skills) น่าจะเป็นทักษะที่สำคัญสำหรับคนในยุคโลกาภิวัตน์

3. ความรู้ที่เกิดจากวัฒนธรรม (Culture Knowledge) เป็นความรู้ที่เกิดจากความเชื่อ ศรัทธา ซึ่งจะเกิดจากผลสะท้อนกลับของตัวความรู้ และสภาพแวดล้อมขององค์กร องค์กรที่พัฒนาเป็นระยะเวลานาน จะมีการพัฒนาความเชื่อร่วมกัน ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบรรพชาติดองค์กร ความสามารถหลักขององค์กร (Core competency) ซึ่งก็คือวัฒนธรรมขององค์กรนั่นเอง

Michael Polanyi และ Ikujiro Nonaka (อ้างใน สำนักงาน กพ.2552:21) ได้จำแนกความรู้ออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความรู้ที่สั่งสมในตน (Tacit และ Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่อยู่ในตัวของแต่ละบุคคลเกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้ หรือพรสวรรค์ต่างๆ ซึ่งสื่อสารหรือถ่ายทอดในรูปของตัวเลข สูตร หรือลายลักษณ์อักษรได้ยาก ความรู้ชนิดนี้พัฒนาและแบ่งปันกันได้ และเป็นความรู้ที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน

2. ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) ความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผล สามารถรวบรวมและถ่ายทอดออกมาในรูปแบบต่างๆ ได้ เช่น หนังสือ คู่มือ เอกสารและรายงานต่างๆ ซึ่งทำให้คนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

เมื่อพิจารณาสัดส่วนความรู้ทั้ง 2 ประเภท จะพบว่าความรู้ในองค์กรส่วนใหญ่เป็นความรู้ประเภท Tacit มากกว่าความรู้ประเภท Explicit หรือเช่นเดียวกับที่ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้เปรียบเทียบกับภูเขาน้ำแข็ง Explicit Knowledge เปรียบเสมือนส่วนของภูเขาน้ำแข็งที่โผล่พ้นน้ำขึ้นมา ซึ่งเป็นส่วนที่น้อยมาก (ประมาณ 20%ของทั้งหมด) เมื่อเทียบกับส่วนของภูเขาน้ำแข็งใต้น้ำ ซึ่งมากกว่า 80% โดยถือเป็นส่วนของ Tacit Knowledge

ณพิชญ์ จักรพิทักษ์ (2558: 88-90)ได้ให้คำอธิบายเพิ่มเติมว่าความรู้ในองค์กรอาจสามารถแบ่งเป็น 2 มิติ คือ

มิติประเภทความรู้ (Type of Knowledge) ตามลักษณะความรู้ ประสบการณ์ ซึ่งแบ่งเป็นความรู้ที่ชัดเจน (Explicit knowledge) คือความรู้ที่ถูกบันทึกในเอกสาร และความรู้ที่อยู่ในตัวบุคคล (Tacit Knowledge) หรือความรู้ที่อยู่ในผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปฏิบัติงานจริงหน้างานเกิดจากประสบการณ์เฉพาะตัว (Knowledge of experience) ความรู้ชนิดนี้ติดยึดกับตัวบุคคลที่มีโอกาสได้สัมผัสหรือทำงานโดยตรง อาจมีลักษณะต่างๆ กัน ได้แก่

ความรู้สัญชาตญาณฐาน (Simultaneous knowledge) เป็นสัญชาตญาณที่ไม่ต้องไตร่ตรอง ทำโดยสัญชาตญาณจากประสบการณ์จริงที่เคยได้รับในอดีตหรือผ่านการฝึกฝนจนเป็นธรรมชาติอัตโนมัติ

ความรู้เฉพาะสถานที่ (Here) ในสถานที่นั้นๆ เป็นความรู้เฉพาะสำหรับการทำงาน ณ ที่งานนั้นๆ

ความรู้เฉพาะสถานการณ์ (Now) จริงที่เกิดขึ้นขณะนั้นๆ เป็นความรู้ที่มีความสืบเนื่อง มีที่มาจากอดีต และมีประวัติการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ความรู้ลอกเลียน (Analog Knowledge) พยายามฝึกฝนลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่ดี เป็นความรู้ที่เกิดจากการฝึกฝน (Practice) เพื่อให้พฤติกรรมโดยธรรมชาติไม่ต้องไตร่ตรองหรือเป็นทักษะการทำงาน

ความรู้ชัดเจน (Explicit knowledge) หรืออยู่ในเอกสารหรือแผนภาพต่างๆ ที่ใช้ในการทำงาน แก้ปัญหา ตัดสินใจ อาจมีหลายลักษณะ ได้แก่

ความรู้ในการใช้เหตุผล (Knowledge of rationality) เชิงอรรถอธิบาย บรรยายเป็นเหตุเป็นผล

ความรู้บรรยายความรู้สึกนึกคิด (Mind) เป็นคำบรรยายความรู้สึก ความกังวล อารมณ์ต่างๆ ในจิตใจ เป็นข้อความ

ความรู้ลำดับขั้นตอนในการทำงาน (Sequential knowledge) บรรยายเกี่ยวกับลำดับที่เป็นขั้นเป็นตอนของกระบวนการทำงาน

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสถานที่อื่น (There) อธิบายบอกเล่าต่อๆ กันถึงความรู้ทั่วไปวิธีการทำงานในสถานที่อื่นๆ

ความรู้เรื่องอนาคต (Then) เป็นความรู้เกิดจากการคาดเดาหรือทำนายถึงผลในอนาคต บรรยายให้เชื่อเป็นครั้งๆ ถึงเรื่องอนาคต

ความรู้เชิงตัวเลข (Digital) เป็นความรู้เกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นตัวเลข หรือบรรยายบอกค่าเป็นตัวเลข

ความรู้ทฤษฎี (Theory) เป็นการสมมุติฐานเงื่อนไขต่างๆ ที่ได้รับการพิสูจน์เป็นความจริงเป็นเหตุเป็นผล สามารถนำไปใช้กฎเกณฑ์อธิบายเรื่องราวต่างๆ

กิริติ ยศยิ่งยง (2549: 34) ได้แบ่งประเภทความรู้ออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความรู้ที่ฝังลึก หรือความรู้แบบซ่อนเร้น (Implicit or Tacit knowledge) เป็นความรู้เฉพาะ หรือความรู้ทั่วไป หรือความรู้ทางสังคม หรือความรู้ขององค์การ หรือความรู้ส่วนบุคคล ที่มีลักษณะเป็นความรู้ที่อยู่ในที่อยู่จิตใจของแต่ละบุคคล เกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้หรือพรสวรรค์ต่างๆ และสามารถเข้าใจและรับรู้ได้เพียงบุคคลนั้นหรือแต่ละบุคคล

2. ความรู้แจ้งชัด หรือความรู้ที่แสดงออกมาให้เห็น (Explicit knowledge) เป็นความรู้เฉพาะ หรือความรู้ทั่วไป หรือความรู้ทางสังคม หรือความรู้ขององค์การที่มีลักษณะเป็นความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผล สามารถรวบรวมและถ่ายทอดออกมาอย่างเห็นได้ชัดในรูปแบบต่างๆ ได้ เช่น หนังสือ คู่มือ เอกสาร และรายงานต่างๆ ซึ่งทำให้คนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

3. ความรู้โครงสร้าง หรือความรู้ที่ต่อยอดจากความรู้เดิม (Structural knowledge) เป็นความรู้เฉพาะ หรือความรู้ทั่วไป หรือความรู้ทางสังคม หรือความรู้ขององค์การที่เกิดจากการต่อยอดองค์ความรู้

เคมพ์ ดา(2519. อ้างใน กิริติ ยศยิ่งยง, 2549: 11) แบ่งความรู้ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ความรู้ทางสังคม (Social knowledge) หรือ ความรู้สาธารณะ (Policy knowledge) เป็นความรู้ที่รวบรวมโดยระบบสังคม ซึ่งสามารถเข้าถึง ได้อย่างอิสระและเท่าเทียมกันของสมาชิกที่อยู่ในสังคมนั้น ๆ ผ่านการเก็บบันทึกและรวบรวม

2. ความรู้ส่วนบุคคล (Personal knowledge) หรือความรู้ส่วนตัว (Individual knowledge) คือ ความรู้ที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคล และสามารถเข้าใจ หรือรับรู้ได้เพียงบุคคลคนนั้น หรือโดยผ่านบุคคลคนนั้นเท่านั้น เช่น การถามคำถามบุคคลนั้นโดยตรง

เจนสัน และเมอร์คลิง (2544. อ้างใน กิริติ ยศยิ่งยง, 2549: 15) แบ่งความรู้่ออกตามลักษณะการใช้และพิจารณาถึงมูลค่าในการถ่ายโอนความรู้ เป็น 2 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. ความรู้ที่เป็นความรู้เฉพาะ (Specific knowledge) คือความรู้ที่มีค่าใช้จ่าย หรือราคาสูงในการถ่ายโอนไปยังบุคคลอื่น

2. ความรู้ทั่วไป (General knowledge) คือ ความรู้ที่มีราคาไม่แพงหรือมีค่าใช้จ่ายไม่สูงในการถ่ายโอนไปยังบุคคลอื่น

เจนเนตร มณีนาค และคณะ (2548. อ้างใน กิริติ ยศยิ่งยง, 2549: 20) ได้แบ่งประเภทความรู้ออกเป็น 2 ประเภท สรุปได้ดังนี้

1. ความรู้แบบนัย หรือแบบซ่อนเร้น หรือความรู้ความหรือความรู้ฝังลึก (Implicit or Tacit knowledge) เป็นความรู้ที่ซ่อนอยู่ในสมองของคนแต่ละบุคคลเกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้หรือพรสวรรค์ต่างๆ และยากที่จะบอกได้ว่าความรู้ใดคือความรู้ที่ซ่อนอยู่ซึ่งสื่อสารหรือ

ถ่ายทอดในรูปของตัวเลข สูตร หรือลายลักษณ์อักษรได้ยาก โดยความรู้ชนิดนี้พัฒนาและแบ่งปันกันได้

2. ความรู้ที่สามารถแสดงออกมาให้เห็นได้ หรือความรู้แจ้งชัด (Explicit knowledge) เป็นความรู้ที่เป็นเหตุเป็นผล สามารถรวบรวมและถ่ายทอดออกมาในรูปแบบต่างๆ ได้ เช่น หนังสือ คู่มือ เอกสารและรายงานต่างๆ ซึ่งทำให้คนสามารถเข้าถึงได้ง่าย

4.3 องค์ประกอบของความรู้

โซป เจอร์มี และโซป โทนี (2540 อ้างใน กิริติ ยศยิ่งยง.2549:17) ได้แบ่งองค์ประกอบของความรู้ออกเป็น 4 แหล่ง หรือแนวทาง สรุปได้ ดังนี้

1. จากการเรียนรู้และการทดลอง
2. จากประสบการณ์ของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากประสบการณ์ที่ผิดพลาด
3. จากประสบการณ์ของคนอื่น โดยการบอกเล่าหรือพูดคุย
4. จากการศึกษาแนวทางทางการปฏิบัติของบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานดีหรือจากการศึกษาระบบธุรกิจโดยรวม

แอมริท ทิวานา (2002. อ้างใน กิริติ ยศยิ่งยง. 2549:17) ได้แบ่งองค์ประกอบของความรู้ประกอบด้วย ปัจจัยสำคัญ 5 ด้าน คือ

1. ความจริง (Truth) ทั้งโครงการและการลงทุนต่างๆ ขององค์การจะอยู่บนพื้นฐานของกลุ่มของสมมติฐานหรือข้อสรุป การค้นพบ การเก็บรวบรวม การศึกษาสมมติฐานหรือข้อสรุปและความสามารถและความสามารถในการทำงานจะอยู่ที่การวิเคราะห์ส่วนประกอบสำคัญ
2. การตัดสินใจ (Judgment) ความรู้มักเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจโดยการตัดสินใจจะทำให้ความรู้ขึ้นอยู่กับความคิดเห็น เมื่อมีการตรวจสอบซ้ำแล้วซ้ำอีก และปรับเปลี่ยนทุกๆ เวลาเพื่อให้สามารถประยุกต์ใช้และนำไปปฏิบัติได้จริง
3. ประสบการณ์ (Experience) ความรู้มักจะมาจากประสบการณ์และมุมมองทางประวัติศาสตร์ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เป็นส่วนหนึ่งของการถ่ายทอดประสบการณ์
4. ค่านิยม สมมติฐาน และความเชื่อ (Value, Assumption, and Beliefs) เป็น การผสมผสานองค์ความรู้ การรู้ การค้นหา และการแบ่งปัน องค์ประกอบของความรู้ ความสามารถทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างความรู้ที่สมบูรณ์และไม่สมบูรณ์
5. ความรู้จักคิด (Intelligence) เมื่อความรู้สามารถประยุกต์ใช้ในเวลาและสถานที่ที่เหมาะสม และนำไปสู่การตัดสินใจ จนกระทั่งนำไปสู่การปฏิบัติงานที่ดีขึ้น หรือผลที่ดีกว่าเดิมคุณภาพของรู้ก็เปรียบเสมือนกับความสามารถในการนำไปใช้นั่นเอง

4.4 กระบวนการทางความรู้

Wikstom and Norman (1994. อ้างใน กิริติ ยศยิ่งยง.2549:21) ได้อธิบายถึง กระบวนการทางความรู้ที่สามารถแบ่งได้ 3 ประเด็นหลัก

1. กระบวนการในการสร้างความรู้ใหม่ (Generative Process) หมายถึงการสร้าง ความรู้ใหม่ ด้วยกิจกรรมที่มีความมุ่งหมายต่อการแก้ปัญหาต่างๆ ขององค์กร

2. กระบวนการในการทำให้เกิดผลผลิต (Productive process) หมายถึงเมื่อ ความรู้ใหม่ถูกนำไปใช้ในกระบวนการทำให้เกิดผลผลิตที่ก่อให้เกิดพื้นฐานในการทุ่มเท และการมี พันธะผูกพันที่องค์กรนำไปปฏิบัติ

3. กระบวนการที่เกี่ยวกับการเป็นตัวแทน (Representative process) เป็นการส่ง มอบความรู้ที่ชัดเจนแล้วไปยังกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการทางความรู้ทั้ง 2 ชั้นข้างต้น เจนเนตร มณีนาถ และคณะ (2546. อ้างใน กิริติ ยศยิ่งยง.2549:29) ได้มีการ อธิบายถึงกระบวนการของความรู้ มีองค์ประกอบ 4 ประการคือ

1. การค้นหาและการสร้างขึ้นมาใหม่ (Find/Create) การค้นหาและการสร้างความรู้ ใหม่ สามารถดำเนินการได้หลายวิธีการคือ จากสื่อต่างๆ การพบปะ การประชุม ประสบการณ์ด้าน โครงการวิจัย

2. การรวบรวมจัดการ (Organized) การรวบรวมจัดการกับความรู้ สามารถ ดำเนินการได้ในลักษณะกรองความรู้และจัดวางเป็นหมวดหมู่ จากนั้นจึงเชื่อมโยงไปสู่ภายนอก

3. การแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้ (Share) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ เป็น ขั้นตอนที่ความรู้จะถูกแบ่งปันและกระจายออกไปให้ผู้อื่นได้ใช้ประโยชน์ โดยใช้การสื่อสารในรูปแบบ ต่างๆ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย

4. การใช้งานและการนำกลับมาใช้ใหม่ (Use/Reuse) การใช้งานและการนำกลับมา ใช้ใหม่ จะเกี่ยวพันระหว่างการติดสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการและการติดสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ที่ มีความหลากหลาย ทั้งในรูปของรายงาน นิทรรศการ และการฝึกอบรม

สรุปจากความหมายของความรู้จากคำให้จำกัดความหรือคำอธิบายของนักวิชาการ หลายๆ ท่านว่า ความรู้ มีลักษณะเป็นนามธรรมที่สะสมอยู่ในตัวบุคคลนั้นๆ ที่ผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ และมีความชัดเจนในตัว โดยการกลั่นกรองมาจากการศึกษาค้นคว้า การได้รับ อ่าน ฟัง และประสบการณ์ของตนเอง โดยกระบวนการต่างๆ จะได้รับเป็นข้อมูล ซึ่งหมายถึงข้อเท็จจริงต่างๆ เมื่อผ่านการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อใช้ประกอบในการสรุปหรือตัดสินใจโดยเชื่อมโยงกับความ เชื่อ จิตสำนึกและประสบการณ์ที่สามารถทำให้เกิดเป็นภาพที่ชัดเจนมากขึ้นเช่นตัวเลข สถิติ ก็จะเป็น ข้อมูลสารสนเทศ เมื่อข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านการคิดวิเคราะห์ให้ตกผลึกและเปรียบเทียบเชื่อมโยง

กับความรู้อื่นจนเกิดความเข้าใจสามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือตัดสินใจได้อย่างใดอย่างหนึ่งได้ และเมื่อได้กระทำการบ่อยๆ ยิ่งเกิดการเพิ่มพูนประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ

ถ้าแบ่งประเภทความรู้จะสามารถแบ่งได้สองระดับใหญ่ๆ คือความรู้ที่ซ่อนอยู่ในตัวบุคคล ที่เกิดจากการศึกษาค้นคว้า ประสบการณ์ จนเกิดเป็นความเชี่ยวชาญ ทำให้บุคคลมีความรู้แจ่มชัดเจน สามารถช่วยให้การเลือกตัดสินใจและก่อให้เกิดประโยชน์กับตัวเอง กับความรู้ที่ชัดแจ้ง หมายถึงองค์ความรู้ที่ผ่านกระบวนการคิด ศึกษาอย่างละเอียด อย่างเป็นขั้นตอนจนเกิดความเชื่อมั่นแล้วนำไปต่อยอดด้วยการเผยแพร่ สู่บุคคลอื่นในรูปแบบหนังสือ คู่มือ ตำราทางวิชาการประเภทต่างๆ เพื่อให้คนอื่นใช้เป็นแหล่งความรู้ในการพัฒนาบ่มเพาะความรู้ของตัวเองต่อไป

แนวคิดและทฤษฎีความคิดเห็น

จิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์ (2536: 9) ได้อธิบายว่า ทักษะคิดและความคิดเห็น สองคำนี้คนส่วนใหญ่มักจะใช้ควบกัน เพราะคิดมีความหมายใกล้เคียง แท้จริงแล้วแตกต่างกันมาก ออสแคมป์ เสนอว่า ความคิดเห็น น่าจะใกล้เคียงกับความเชื่อมากกว่าในด้านความเฉพาะเจาะจงของขอบเขตและเนื้อหา และทั้งสองสิ่งนี้มืองประกอบของความรู้ (cognitive) มากกว่าองค์ประกอบความรู้สึก (affective) แต่ทักษะคิดจะมีองค์ประกอบของความรู้สึกมากกว่า หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับการพิจารณาความเป็นไปได้ของเหตุการณ์และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ในขณะที่ทักษะคิดเกี่ยวข้องกับความปรารถนาและความต้องการ แมคไกวร์ (Mcguire) ได้ยกตัวอย่าง “ฉันคิดว่าหนังสือเล่มนี้น่าสนใจ” ซึ่งเป็นความคิดเห็น แต่ถ้าเป็นทักษะคิดผู้พูดจะบอกว่า “ฉันต้องการซื้อหนังสือเล่มนี้” การที่จะบอกได้ว่าหนังสือเล่มนี้น่าสนใจ ผู้พูดจะต้องได้อ่านและมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาในเล่มมาแล้ว แต่การจะซื้อหนังสือ ผู้ซื้ออาจพอใจรูปเล่ม หน้าปกสวย หรืออาจมีความประทับใจอย่างอื่นและไม่มีความรู้มากนักเกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้น แต่ซื้อเพราะชอบ ความแตกต่างอีกด้านที่เห็นได้ชัดคือ เราสามารถสืบเสาะหาเหตุผลข้อเท็จจริง (verifiable) จากความคิดเห็นได้ แต่ทักษะคิดนั้นขึ้นอยู่กับความพอใจบางครั้งไม่สามารถหาเหตุผลได้ (unverifiable) ดังตัวอย่างข้างต้น อาจหาเหตุผลที่แท้จริงไม่ได้ว่า ทำไมจึงชอบหนังสือเล่มนี้ สิ่งหนึ่งอยากเน้นคือ ความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับการพิจารณาตัดสิน (judgment) มากกว่าจะเป็นข้อเท็จจริง

มีนักวิชาการบางท่าน เช่น ไชลส์ (Childs) ได้เสนอว่า ความคิดเห็นเป็นการแสดงออก (overt expression) ของทัศนคติ (overt attitude) ที่มีอยู่ภายใน โดยการพูดหรือการเขียนซึ่งความจริงไม่น่าจะเป็นเช่นนั้น เพราะบุคคลสามารถมีความคิดเห็นในใจได้ โดยไม่ต้องแสดงออก และบุคคลก็อาจแสดงทัศนคติออกเป็นคำพูดได้เช่นกัน เช่น พูดว่า “ฉันชอบผู้หญิงคนนี้” เป็นต้น

พวงเพชร สุรัตน์ทวีกุล (2542: 53) ได้กล่าวไว้ว่า ความคิดเห็นและการมองโลกต่างกัน จึงทำให้วัฒนธรรมแตกต่างกันไป ในเรื่องนี้จะเห็นได้ว่ามนุษย์ทุกแห่งของโลกต้องมีระเบียบ กฎเกณฑ์ ความเชื่อ ศาสนา การปกครอง เศรษฐกิจ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ตลอดจนการคบเพื่อนเหมือนๆ กัน แต่รูปแบบของสิ่งเหล่านี้จะแตกต่างกันไป ตามความคิดเห็นและค่านิยมของแต่ละสังคม

สุภางค์ จันทวานิช (2549: 128-129) ได้อธิบายว่า มติมหาชนจะปรากฏมาในลักษณะใดขึ้นอยู่กับข้อมูลของผู้แสดงความคิดเห็นมีข้อมูลสำคัญ 4 ประการ ที่มีผลต่อการแสดงความคิดเห็นของเขา

1. ภูมิหลังทางสังคมของผู้แสดงความคิดเห็น หมายถึง รายได้ อายุ ถิ่นที่อยู่ ระดับการศึกษา บุคคลที่มีภูมิหลังทางสังคมต่างกันจะแสดงความคิดเห็นต่างกัน เช่นในการเก็บภาษีเงินได้ของรัฐ ผู้มีรายได้ต่ำ จะคัดค้านการขึ้นอัตราภาษีเงินได้ของรัฐน้อยกว่าผู้มีรายได้สูงในการสร้างสาธารณูปโภคในชุมชนเมือง ชาวเมืองจะสนับสนุนมากกว่าชาวชนบท ทั้งนี้เพราะบุคคลมีผลประโยชน์โดยตรงต่อประเด็นที่ต้องการมติมหาชน

2. กลุ่มอ้างอิงของผู้แสดงความคิดเห็น นอกจากภูมิหลังส่วนบุคคลแล้ว กลุ่มอ้างอิงหรือกลุ่มที่ให้ทัศนะแก่บุคคลสำหรับยึดถือเป็นแบบฉบับในการมองปัญหาต่างๆ ก็มีอิทธิพลต่อการแสดงความคิดเห็นเช่นกัน บุคคลบางคนแม้จะมีภูมิหลังทางสังคมของตนเองอย่างหนึ่ง แต่ถ้ากลุ่มอ้างอิงของเขาเป็นอีกอย่างหนึ่ง การตัดสินใจก็อาจไม่เป็นไปตามภูมิหลัง แต่เป็นไปตามกลุ่มอ้างอิง เช่น นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะมั่งคั่ง แต่ยึดกลุ่มการเมืองที่มีแนวคิดสังคมนิยม ถึงแม้ว่าเขาจะไม่มีผลประโยชน์ส่วนแต่เขาจะแสดงความคิดเห็นสนับสนุน

3. ความมีพลังของกลุ่มที่ผู้แสดงความคิดเห็นเป็นสมาชิก กลุ่มต่างๆ ที่บุคคลเป็นสมาชิกจะมีพลังไม่เท่ากัน บางกลุ่มมีพลังเข้มแข็ง บางกลุ่มเฉื่อยชา กลุ่มที่เข้มแข็งจะมีอิทธิพลต่อผู้แสดงความคิดเห็นได้มากกว่า กลุ่มหลายกลุ่มนี้จะข่มอิทธิพลของกันและกันเอง กลุ่มใหญ่มักมีอิทธิพลมากกว่า แต่ถ้ากลุ่มใหญ่แต่ความสัมพันธ์ของสมาชิกต่อกลุ่มเป็นไปโยห่างเหินอิทธิพลก็น้อยลง

4. ระดับความกระฉับกระเฉงของผู้แสดงความคิดเห็น โดยทั่วไปผู้แสดงความคิดเห็นมีนิสัยต่างกัน บางคนมีความคล่องแคล่วกระฉับกระเฉง บางคนชอบอยู่เฉยๆ การตัดสินใจแสดงความคิดเห็นจึงขึ้นอยู่กับนิสัยของเขา ถ้าหาแสดงความคิดเห็นไปแล้ว ผู้แสดงความคิดเห็นจะต้องมีบทบาทที่เคลื่อนไหวมาก คนที่ชอบอยู่เฉยๆ ก็จะไม่แสดงความคิดเห็นชอบ เป็นผู้ดูหรือผู้สังเกตการณ์มากกว่า เราจึงพบว่าในแต่ละสังคมมักมีกลุ่มคนที่พอใจจะเป็นผู้ดู กลุ่มนี้จะมีจำนวนมากจนเรียกกันว่า “พลังเงียบ” (Silent Majority) กลุ่มนี้จะสมัครใจเป็นผู้ดูตรวจเท่าที่แนวโน้มการแสดงความคิดเห็นของคนอื่น จะไม่ขัดแย้งกับความคิดเห็นหรือความเชื่อของกลุ่มพลังเงียบ แต่ถ้าเมื่อใดกลุ่มพลังเงียบพบว่ามติมหาชนที่จะเกิดขึ้นไม่ตรงกับความชอบเขา เขาก็จะออกมาแสดงมติของเขาทันที ในการรณรงค์หาเสียงหรือสำรวจมติมหาชน กลุ่มพลังเงียบจึงเป็นกลุ่มที่ทุกฝ่ายสนใจเป็นอย่างมาก

สุพรรณษา ไชยาโส (2557) ได้รวบรวมถึงการแสดงความคิดเห็น คือ การแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และข้อสันนิษฐานนั้นออกมาให้ผู้ฟัง ผู้อ่านได้รับรู้ เมื่อกล่าวถึงความคิดเห็น เป็นต้องกล่าวถึงข้อเท็จจริงด้วย ข้อเท็จจริงคือ ข้อมูล ปรัชญาการณ และเรื่องราวต่างๆ ตามที่ปรากฏแก่บุคคลทั่วไป การแสดงความคิดเห็นเป็นสิ่งที่สามารถพบได้บ่อยในสังคมปัจจุบันที่มีความสะดวกในช่องทางของการใช้สื่อเพื่อนำเสนอความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของทุกคน ในขณะที่บางครั้งมีการเสนอความคิดเห็นอย่างไม่เหมาะสม

ความคิดเห็น คือ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และข้อสันนิษฐานที่ผู้พูด หรือผู้เขียนมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น

- อากาศวันนี้สดชื่นจริงๆ (ความรู้สึก)
- บ้านหลังใหญ่ที่ตั้งอยู่ข้างถนนสายนี้น่าจะเป็นบ้านของท่านผู้ว่าฯ (ข้อสันนิษฐาน)
- เราทุกคนอยู่ประเทศเดียวกันควรปรองดองกัน (ความคิด)

การแสดงความคิดเห็น คือ การแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด และข้อสันนิษฐานนั้นออกมาให้ผู้ฟัง ผู้อ่านได้รับรู้เมื่อกล่าวถึงความคิดเห็น จำเป็นต้องกล่าวถึงข้อเท็จจริงด้วย ข้อเท็จจริงคือ ข้อมูล ปรัชญาการณ และเรื่องราวต่างๆ ตามที่ปรากฏแก่บุคคลทั่วไป

สิ่งสำคัญในการแสดงความคิดเห็นคือการให้เหตุผลหรือข้อสนับสนุนประกอบ เพื่อให้ความคิดเห็นนั้นมีน้ำหนักน้อยน่าเชื่อถือ

การแสดงความคิดเห็น ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. ที่มา คือเรื่องราวที่ชี้ให้เห็นความจำเป็นที่ต้องแสดงความคิดเห็นนั้นๆ ทำให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจ และพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นต่อไป
2. ข้อสนับสนุน คือ ข้อเท็จจริง หลักการ กฎเกณฑ์ ความคิด และมติที่นำมาใช้ประกอบให้เป็นเหตุผลที่ใช้สนับสนุนข้อสรุป
3. ข้อสรุป คือ ส่วนสำคัญที่สุดของการแสดงความคิดเห็น อาจเป็นข้อเสนอแนะ ข้อวินิจฉัย ข้อสันนิษฐานหรือการประเมินค่า เพื่อให้ผู้อ่านพิจารณายอมรับหรือนำไปปฏิบัติ

หลักการเขียนแสดงความคิดเห็น

- 1) การตั้งชื่อ ควรตั้งชื่อเรื่องให้เร้าความสนใจผู้อ่าน และสอดคล้องกับเนื้อหาที่จะเขียน เพราะชื่อเรื่องเป็นส่วนที่ผู้อ่านจะต้องอ่านเป็นอันดับแรกและเป็นการบอกขอบเขตของเรื่องด้วย
- 2) การเปิดเรื่อง ใช้หลักการเขียนเช่นเดียวกันกับคำนำ และควรเปิดเรื่องให้น่าสนใจชวนให้ผู้อ่านติดตามเรื่องต่อไป

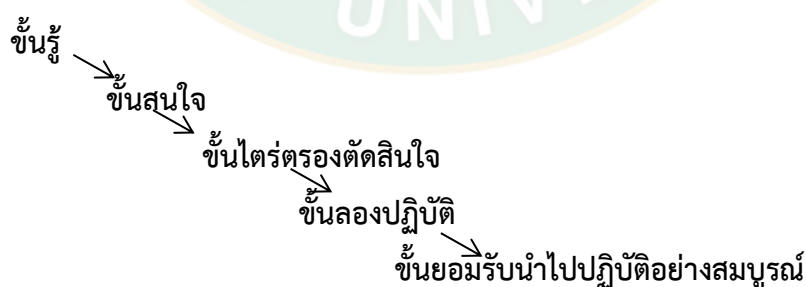
3) การลำดับ ควรลำดับเรื่องให้มีความต่อเนื่องสอดคล้องกันตั้งแต่ต้นจนจบไม่ควรเขียนวกไปวนมา เพราะผู้อ่านอาจเกิดความสับสนจนไม่สามารถแยกแยะได้ว่าส่วนใดเป็นข้อเท็จจริง และส่วนใดเป็นการแสดงความคิดเห็น

4) การเปิดเรื่อง ใช้หลักการเช่นเดียวกับการเขียนสรุปและควรปิดเรื่องให้ผู้อ่านประทับใจ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิบัติ

การปฏิบัติ หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่เกี่ยวกับสมองอารมณ์ ความคิด และความรู้สึก เกี่ยวข้องกับความต้องการและความรู้สึกนึกคิดเป็นผลจากการตอบสนองต่อสิ่งเร้า และปฏิกริยาการกระทำหรือพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่สามารถมองเห็นได้เมื่อบุคคลได้รับความรู้ ซึ่งอาจจะได้รับมาจากการฟัง การอ่าน หรือการมองเห็น จะทำให้บุคคลพยายามที่จะทำความเข้าใจกับความรู้ นั้น ๆ จากนั้นบุคคลจะนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา หรือการวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ออกเป็นส่วนๆ เพื่อความเข้าใจแต่ละส่วนของสถานการณ์นั้น สามารถมองเห็นความสัมพันธ์อย่างแนบชิดระหว่างส่วนประกอบ แล้วนำเอาส่วนประกอบเหล่านั้นมารวมกันเข้าเป็นส่วนรวมที่มีโครงสร้างแนบชิดโดยนำความรู้ที่มีอยู่เดิมมารวมกับความรู้ใหม่ที่ได้รับแล้วสร้างเป็นแบบแผนการปฏิบัติ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2526: 96)

(ผกาวรรณ วัชรประดิษฐ์, 2535) ได้อธิบายว่า การปฏิบัติเป็นความสามารถในด้าน การปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของอวัยวะต่างๆ ภายในร่างกาย ซึ่งเป็นการยอมรับปฏิบัติของบุคคล จะมีกระบวนการยอมรับนวัตกรรม ซึ่งแบ่งกระบวนการยอมรับเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

ภาพ 4 กระบวนการยอมรับเป็น 5 ขั้นตอน

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (2542:51) ได้อธิบายว่าการปฏิบัติคือสิ่งที่มนุษย์รับทราบถึง การปฏิบัติของกิจกรรมต่างๆ เช่น การฝึกว่ายน้ำ ก็จะต้องเริ่มจากความพยายามเลียนแบบ (Imitation) แล้วควบคุมให้เป็นไปตามแบบที่เห็น (Manipulation) ทำให้ถูกต้องมากที่สุด

(Precision) แล้วเชื่อมเข้าด้วยกัน (Articulation) จากนั้นก็ฝึกหัดจนปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติ (Naturalization)

(สุรพงษ์ โสธนเสถียร, 2533) กล่าวว่า การปฏิบัติหรือพฤติกรรมหมายถึงการกระทำหรือพฤติกรรมใด ๆ ของคนเรา ส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกของบุคคลโดยมีพื้นฐานที่มาจากความรู้ และทัศนคติของบุคคล การที่บุคคลมีพฤติกรรมแตกต่างกันเนื่องมาจากการมีความรู้และทัศนคติที่แตกต่างกัน เกิดขึ้นได้ก็เพราะความแตกต่างอันเนื่องมาจากการเปิดรับสื่อและความแตกต่างในการแปลความสารที่ตัวเองได้รับ จึงก่อให้เกิดประสบการณ์สั่งสมที่แตกต่างกัน อันมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคล

ยัง พิทยา (2523: 162) ได้อธิบายว่า การปฏิบัติ หมายถึงการที่สามารถนำความรู้ความเข้าใจ ไปใช้ในสถานการณ์จริง หรือสถานการณ์จำลองที่คล้ายคลึงกัน หรือเมื่อเรารู้เรื่องใดไป สามารถนำทฤษฎี กฎเกณฑ์และวิธีดำเนินการต่างๆ ของเรื่องนั้นไปใช้แก้ปัญหาในการทำงานเดียวกันได้

ไพศาล หวังพานิช (2526: 108) ได้ให้ความหมายว่า การปฏิบัติหมายถึงความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจที่มีในเรื่องราวข้อเท็จจริงวิธีการต่างๆ ไปใช้ในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน หรือในสถานการณ์ที่คล้ายคลึง

Roger and Shoemaker (1971 อ้างในบุญธรรม จิตต์อนันต์, 2536: 252-254) ได้อธิบายว่า กระบวนการยอมรับแนวคิดใหม่ไปปฏิบัติหรือเรียกสั้น ๆ ว่า กระบวนการยอมรับ (adoption process) ว่าเป็นกระบวนการทางใจของบุคคลซึ่งเริ่มต้นด้วยการเริ่มรู้หรือได้ยินเกี่ยวกับแนวคิดใหม่แล้วไปสิ้นสุดลงด้วยการตัดสินใจยอมรับไปปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ตามลักษณะการยอมรับของบุคคลจะมีลักษณะที่แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆอย่างที่ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ทาการเผยแพร่ลักษณะของเทคโนโลยี วิธีการติดต่อสื่อสารและลักษณะของผู้รับเอง นอกจากนี้แล้วขั้นตอนของการยอมรับยังบ่งบอกได้อีกหลายขั้นตอน แต่ละขั้นตอนก็มีผลต่อการตัดสินใจยอมรับขั้นตอนดังแนวคิดใหม่ที่แตกต่างกันออกไป และการที่บุคคลจะยอมรับแนวคิดใหม่ไปปฏิบัตินั้นจะผ่านขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นรู้หรือรับรู้ (awareness) ขั้นนี้เป็นขั้นเริ่มต้นที่บุคคลได้รับรู้เกี่ยวกับแนวคิดใหม่หรือเรื่องใหม่แต่ขาดรายละเอียดคือ รู้ว่าเรื่องนั้นเรื่องนี้เกิดขึ้นแล้วหรือทำได้แล้ว แต่เป็นเรื่องใหม่สำหรับตนเองเพราะไม่เคยได้ยินหรือได้เห็นมาก่อน การรับรู้อาจเกิดขึ้นโดยบังเอิญด้วยการเห็นด้วยตนเองหรือการเผยแพร่ของเจ้าหน้าที่รัฐ

2. ขั้นสนใจ (interest) เป็นขั้นตอนที่บุคคลเมื่อรับรู้เกี่ยวกับแนวคิดใหม่แล้วหากเขาไม่สนใจเขาก็รู้สึกเฉยๆ แต่ถ้าเขาเกิดความรู้สึกสนใจเขาก็จะพยายามติดต่อหรือสอบถามผู้รู้ใน

รายละเอียด และปัญหาต่างๆ ในแนวคิดนั้น จุดสำคัญในแนวคิดนี้ถ้าหากว่าเราได้รายละเอียดมาไม่ดีก็อาจจะทำให้เกิดความล้มเหลวในขั้นต่อไป

3. ขั้นไตร่ตรอง (evaluation) ขั้นนี้บุคคลจะศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับแนวคิดใหม่ และการเปรียบเทียบกับงานที่ทำอยู่ในปัจจุบันว่าถ้ารับเอาแนวคิดใหม่มาปฏิบัติจะเกิดผลดีหรือไม่ดีอย่างไรบ้างในขณะนี้ หรือในอนาคตควรหรือไม่ที่จะทดลองดูก่อนถ้าเขาไตร่ตรองหรือประเมินดูแล้ว จะเห็นได้ว่าเกิดผลดีมากกว่าผลเสียเขาก็จะตัดสินใจทดลองดูเพื่อให้เกิดความแน่ใจก่อนที่จะรับไปปฏิบัติ

4. ขั้นทดลองทำ (trial) ขั้นนี้บุคคลจะทำการทดลองตามแนวคิดใหม่ โดยทำการทดลองแต่เพียงเล็กน้อย เพื่อดูว่าเข้ากันได้หรือไม่กับสถานะเหตุการณ์ในปัจจุบันของตนและผลจะออกมาตามที่คาดคิดไว้หรือไม่

5. ขั้นนำไปปฏิบัติ (adoption) ขั้นนี้มักจะเกิดขึ้นหลักจากได้รับการทดลองทำและทราบผลเป็นที่พอใจแล้ว จึงตัดสินใจยอมรับแนวคิดใหม่ไปปฏิบัติ

แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์

สิทธิประโยชน์ เกิดจากการประสมคำสองคำ คือคำว่า “สิทธิ” และคำว่า “ประโยชน์” ทั้งสองคำต่างมีความหมายในตัวเอง แต่มีความใกล้เคียงเชื่อมโยงกัน จนเกิดการรวมสองคำนี้มารวมกันเกิดเป็นคำใหม่ขึ้นมาที่มีความหมายชัดเจนขึ้นจากการนำของทั้งสองคำมาเชื่อมต่อกัน

สุเทพ เอี่ยมคง (2553) สิทธิ คือ ประโยชน์หรืออำนาจของบุคคลที่กฎหมายรับรอง และคุ้มครองมิให้มีการละเมิด รวมทั้งบังคับการให้เป็นไปตามสิทธิในกรณีที่มีการละเมิดด้วย เช่น สิทธิในครอบครัว สิทธิความเป็นอยู่ส่วนตัว สิทธิในเกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในการเลือกอาชีพ ถิ่นที่อยู่ การเดินทาง สิทธิในทรัพย์สิน เป็นต้น

พจนานุกรม ฉบับสำนักพระราชบัญญัติยสถาน พ.ศ.2554 (2558) ได้ให้คำจำกัดความคำว่า สิทธิ คือ

1. อำนาจอันชอบธรรม เช่น บุคคลมีสิทธิและหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ เขามีสิทธิในที่ดินแปลงนี้

2. อำนาจที่กฎหมายรับรองให้กระทำการใด ๆ โดยสุจริตได้อย่างอิสระ แต่ต้องไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิของคนอื่น.

สิทธิประโยชน์ หมายถึง ประโยชน์ที่ได้ตามสิทธิ์ คือสิ่งที่เป็นผลดีที่บุคคลใด ๆ พึงจะได้รับตามที่ระบุไว้ในกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น เช่น ระบุไว้ในสัญญา สนธิสัญญา กฎระเบียบต่าง ๆ เช่นบริษัทประกันชีวิตบางแห่งให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้เอาประกันสูงกว่าบริษัทอื่น. พนักงานบริษัทนี้ได้รับสิทธิประโยชน์เป็นค่าเช่าบ้าน. สิทธิประโยชน์ที่อุตสาหกรรมยางพารา

ให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม คือกรรมสิทธิ์ถือครองที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมยางพารา (พจนนุกรม ฉบับสำนักพระราชบัญญัติสถาน พ.ศ.2554, 2558)

กลุ่มประสานงานบุคคลรัฐวิสาหกิจ (2556) ได้อธิบายว่าสิทธิประโยชน์ คือ สิ่งที่ถูกจ้างของกิจการได้รับในปัจจุบันนอกเหนือไปจากค่าตอบแทนในการทำงาน เช่น เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ การซื้อสินค้าบริษัทในราคาถูก การได้หุ้นของบริษัทฯ สิทธิประโยชน์หลังเกษียณอายุ เช่น เบิกค่ารักษาพยาบาลหลังเกษียณ เงินบำเหน็จ เงินตอบแทนการทำงานนาน 5 ปี 10 ปี 20 ปี 30 ปี) การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของบริษัทฯ การทำประกันสุขภาพ การทำประกันชีวิต เงินฌาปนกิจสงเคราะห์ เงินช่วยค่าทำศพ การยกหนี้ให้กรณีถึงแก่กรรมระหว่างเป็นลูกจ้าง เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุภาวดี โปธิยาราช (2546) ได้ศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการลงทุนปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย ผลการวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินของการปลูกยางพาราในพื้นที่ภาคเหนือเหนือพื้นที่ 15 ไร่ ระยะเวลาเพาะปลูก 25 ปี พบว่ามูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) เท่ากับ 560,230.83 บาท อัตราส่วนระหว่างมูลค่าปัจจุบันของผลได้กับมูลค่าปัจจุบันของต้นทุน (B/C) เท่ากับ 2.09 ที่อัตราคิดลด 7% และอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (IRR) เท่ากับร้อยละ 16.76 ดังนั้น การประเมินค่าทางการเงินของการทำสวนยางพาราในพื้นที่ภาคเหนือ ปีเพาะปลูก 2545/2546 ให้ผลว่าเป็นโครงการที่คุ้มค่าในการลงทุนและการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการ โดยกำหนดให้ค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 โดยกำหนดให้รายได้คงที่, รายได้ลดลงร้อยละ 10 โดยกำหนดให้ค่าใช้จ่ายคงที่, และค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 และรายได้ลดลงร้อยละ 10 ผลการศึกษาพบว่าโครงการยังคงมีความเหมาะสมและคุ้มค่าต่อการลงทุนในทุกกรณี สำหรับการวิเคราะห์หาอายุยางพาราที่เหมาะสมในการปลูกทดแทน พบว่าช่วงอายุยางพาราที่เหมาะสมในการปลูกทดแทนมากที่สุดคือช่วงอายุ 21 และราคาขั้นต่ำที่จะทำให้การลงทุนทำสวนยางพาราของเกษตรกรยังคงมีความคุ้มค่าในการลงทุน เท่ากับ 15.90 บาท/กิโลกรัม ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่ารัฐควรสนับสนุนการลงทุนในการปลูกยางพาราในภาคเหนือเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงของเกษตรกร โดยการให้ความรู้ด้านการผลิต สินเชื่อ และด้านการตลาดผลผลิต

ปิยะนุช กลางหมู่ (2551) ได้ทำการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจที่มีต่อการปลูกยางพาราพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความพึงพอใจระดับปานกลางต่อกลุ่มเกษตรกร ด้านหน่วยงานและเจ้าหน้าที่และด้านยางพารา โดยพึงพอใจมากในประเด็น 1. การกรีดยางพาราสามารถทำตัวเอง 2. กล้ายางพาราที่ปลูก และ 3. การเจริญเติบโตของต้นยาง และยังพบว่าผู้ให้ข้อมูลพึงพอใจน้อยในประเด็น

1. การจัดให้สมาชิกไปทัศนศึกษาดูงานกับผู้ประสบความสำเร็จในการปลูกยางพารา และ 2. การจัดหาแหล่งเงินทุนให้แก่เกษตรกรเพื่อใช้ในการลงทุนทำสวนยางพารา

สุชนนี้ เมธิโยธิน (2555)เกษตรกรที่ปลูกยางพาราในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือรับรู้เกี่ยวกับความสำคัญของโครงการสงเคราะห์ปลูกยางพาราในแหล่งปลูกยางใหม่แตกต่างกัน โดยที่เกษตรกรในภาคเหนือมีการรับรู้ต่อความสำคัญของโครงการสงเคราะห์ปลูกยางพาราในแหล่งปลูกยางใหม่ในอัตราเฉลี่ยที่สูงกว่าเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยเฉพาะการรับรู้ว่ามีผลผลิตยางธรรมชาติของประเทศจะเพิ่มขึ้น จากการปลูกยางของโครงการ การรับรู้ว่าจะแรงงานภาคเกษตรจะมีรายได้ดีและสม่ำเสมอทั้งปี และรับรู้ว่าการปลูกยางในที่แห่งใหม่ ทำให้สภาพแวดล้อมดีขึ้น มีปริมาณน้ำฝนเพิ่มขึ้น และมีการกระจายของฝนที่ดีขึ้น ทั้งนี้จะสะท้อนให้เห็นถึงการประชาสัมพันธ์ถึงความสำคัญของโครงการนี้ของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ในภาคเหนือที่มีการประชาสัมพันธ์ได้ทั่วถึงมากกว่าภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีสภาพพื้นที่ปลูกยางพารากว้างขวางกว่าภาคเหนือที่มีพื้นที่ปลูกยางพาราแคบหรือน้อยกว่า

มุกดา สอนประเทศ (2554)ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการปฏิบัติตัวในการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง พบว่า ความรู้และการปฏิบัติตัวในการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.001$) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุนันทา ภูเกลี้ยะ (2524) ศึกษาเรื่องความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูงและการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งพบว่าความรู้เรื่องโรคความดันโลหิตสูงและการปฏิบัติตนเพื่อ ดูแลตนเองของผู้ป่วยความดันโลหิตสูงโดยมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ดังนั้นในการส่งเสริมการ ดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง จึงควรเน้นในการให้ความรู้ และทำความเข้าใจกับผู้ป่วย และญาติในการปฏิบัติตัวมีถูกต้องเป็นประจำ โดยการกระตุ้นให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยมีการ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูงอย่างต่อเนื่อง โดยการใช้หอกระจายข่าวใน ชุมชน และการออกติดตามเยี่ยมผู้ป่วยโดย อสม. และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในเขตพื้นที่รับผิดชอบ อย่างต่อเนื่อง

ภาคสรุป

จากการตรวจเอกสาร ข้อมูลทางวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ สามารถนำเป็นแนวทางการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ว่า

ยางพาราถือเป็นพืชเศรษฐกิจสำคัญของประเทศไทย สามารถนำรายได้เข้าประเทศสูงสุดในกลุ่มสินค้าส่งออกทางด้านเกษตร แต่เดิมประเทศไทยปลูกยางเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จนมีนโยบายภาครัฐส่งเสริมการปลูกยางในพื้นที่แห่งใหม่ ประกอบด้วยภาคเหนือ 3

แสนไร่ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 7 แสนไร่ ปัจจุบันโครงการจากนโยบายดังกล่าวทยอยให้ผลผลิตสร้างรายได้ให้กับเจ้าของอีกทางหนึ่งได้ แต่ด้วยภาวะเศรษฐกิจโลกที่มีความผันผวนและชะลอตัวส่งผลต่อความต้องการบริโภคที่ลดลง ประกอบกับผลผลิตที่ออกมาเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกษตรกรชาวสวนยางต้องประสบกับภาวะราคายางตกต่ำ ราคาไม่มีเสถียรภาพ เพื่อให้การดำเนินแก้ไขปัญหาราคายางทั้งระบบ รัฐบาลได้จัดตั้ง การยางแห่งประเทศไทย (กยท.) ขึ้น เพื่อเป็นองค์กรกลางรับผิดชอบดูแลการบริหารจัดการยางพาราของประเทศทั้งระบบอย่างครบวงจร ตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยจัดให้มี “กองทุนพัฒนายางพารา” เพื่อส่งเสริมสนับสนุนเกษตรกรชาวสวนยาง สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง และผู้ประกอบการ เพื่อยกระดับอาชีพชาวสวนยางมีความอยู่ดีกินดี และมีการพัฒนาในด้านต่างๆ ให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน ตามระเบียบปฏิบัติเกษตรกรผู้ปลูกยาง หรือกลุ่มสถาบันเกษตรกร ที่มีความประสงค์จะขอรับการส่งเสริมสนับสนุนต้องมาขึ้นทะเบียนกับการยางแห่งประเทศไทย

ปี พ.ศ. 2560 เกษตรกรผู้ปลูกยางจังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกยางแห่งใหม่ตามนโยบายรัฐบาล มาขึ้นทะเบียน จำนวน 1,347 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีสิทธิในการเข้ารับการสนับสนุนจากเงินกองทุนตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย แต่จากการดำเนินงานของการยางแห่งประเทศไทย จังหวัดแพร่ ปรากฏว่ามีเกษตรกรชาวสวนยางจำนวนมากที่ยังไม่มีความรู้ ความเข้าใจในสิทธิประโยชน์ของตนเอง และไม่ได้ใส่ใจในการพยายามเข้าถึงเงินกองทุนพัฒนายางพารา ทำให้สูญเสียโอกาสในการที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตส่วนตัวของเกษตรกรเองและต่อการพัฒนายางพาราในระดับประเทศทั้งระบบได้ ทั้งนี้หากเกษตรกรชาวสวนยางมีความรู้ความเข้าใจสิทธิประโยชน์ที่ดีแล้ว ย่อมส่งผลต่อความเห็นและการปฏิบัติของตนเองในการที่จะใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนพัฒนายางพารามายกระดับคุณภาพชีวิตตนเองและระบบเศรษฐกิจของประเทศชาติโดยรวมได้ ซึ่งความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยนั้น ซึ่งปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การได้รับข้อมูลข่าวสาร และความรู้ของเกษตรกรชาวสวนยาง อาจส่งผลต่อความคิดเห็นและการปฏิบัติดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งสิทธินั้นๆ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษามุ่งศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ การรับข้อมูลข่าวสาร และระดับความรู้ที่เกษตรกรได้รับอาจมีส่วนสำคัญต่อปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ หรือหน่วยงานภาครัฐอื่นๆและเอกชนตลอดถึงส่วนบุคคล ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายหรือวางแผนการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อกลุ่มเป้าหมาย

กรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework of the Research)

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงความรู้ ความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดตัวแปรในการศึกษา 2 ตัวแปร คือตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ดังนี้

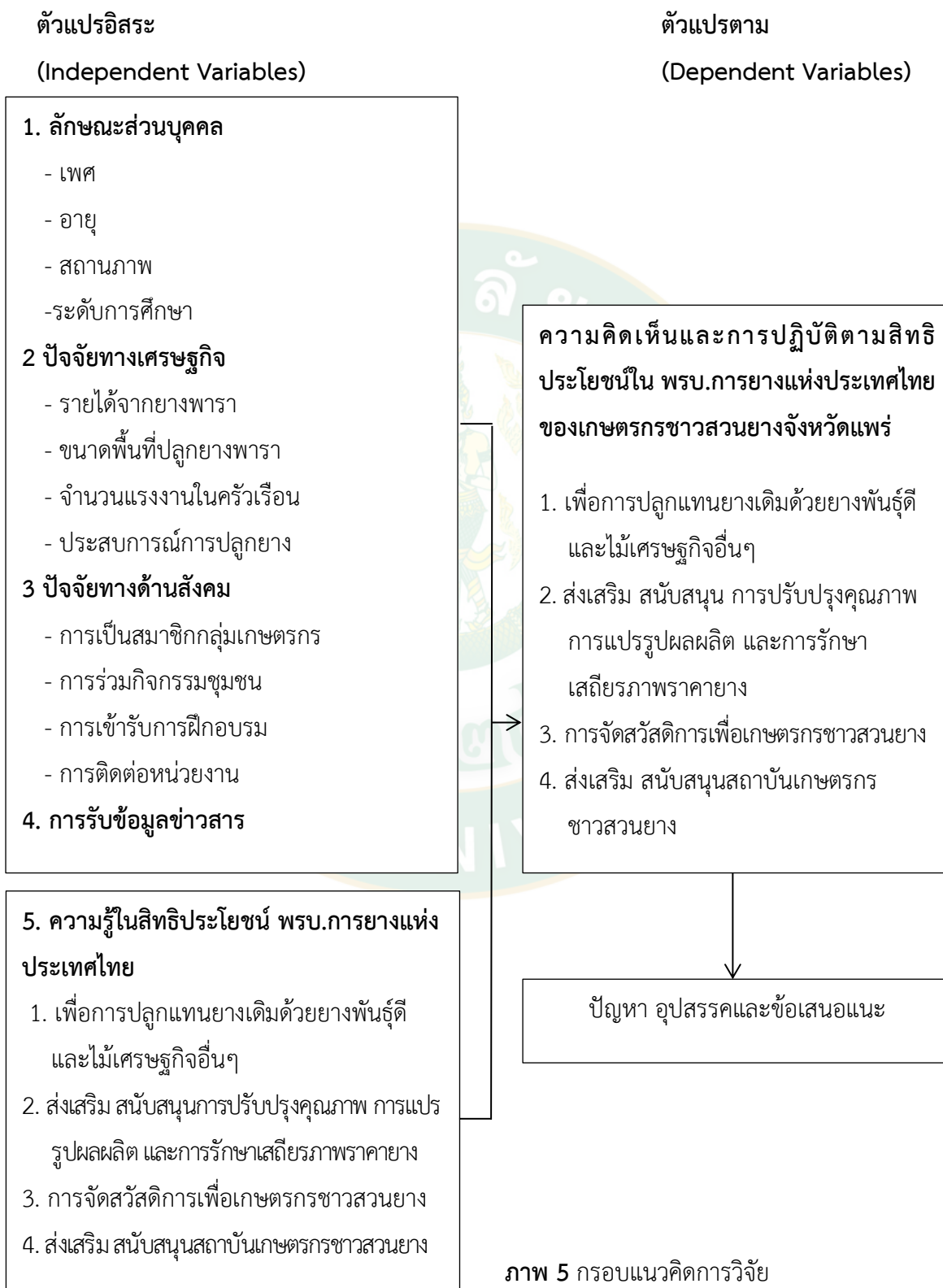
1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ประกอบด้วย

- 1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา
- 1.2 ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ระดับรายได้ จำนวนแรงงานในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ปลูกยางพารา และประสบการณ์การปลูกยางพารา
- 1.3 ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร การร่วมกิจกรรมชุมชน การฝึกอบรม การติดต่อหน่วยงาน
- 1.4 การรับข้อมูลข่าวสาร
- 1.5 ความรู้ในสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ ต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายใต้ พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

กรอบแนวคิดในการวิจัย
(Conceptual Framework of the Research)

ภาพ 5 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐาน

ลักษณะส่วนบุคคล สังคม เศรษฐกิจ การรับข้อมูลข่าวสารและระดับความรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ในพรบ.การยางแห่งประเทศไทย

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ ใน พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ได้กำหนดขั้นตอน และวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. สถานที่ดำเนินการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การทดสอบเครื่องมือ
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. ระยะเวลาในการวิจัย

1. สถานที่ดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาพื้นที่จังหวัดแพร่ ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือที่เกษตรกรมีการปลูกยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจทางเลือกชนิดใหม่ จากการส่งเสริมของภาครัฐโดยสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง (สกย.) ภายใต้ชื่อโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้เกษตรกรในพื้นที่ปลูกยางใหม่ (ระยะที่ 1) พ.ศ. 2547 –2549 จำนวน 1 ล้านไร่ ปัจจุบันสวนยางเริ่มให้ผลผลิตและสร้างรายได้แก่เจ้าของสวนยางแล้ว และหลังจากการประกาศใช้ พรบ.การยางแห่งประเทศไทย (กยท.) เมื่อปี พ.ศ. 2558 กำหนดให้เกษตรกรผู้ปลูกยางพารามาขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยาง เพื่อเข้าถึงเงินกองทุนพัฒนายางพารา ในการส่งเสริม สนับสนุนพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกรชาวสวนยาง โดยจังหวัดแพร่ มีเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราได้มาแจ้งการขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยางกับการยางแห่งประเทศไทย จำนวน 1,347 คน รวมพื้นที่ 12,666 ไร่

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือ เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราจังหวัดแพร่ที่ได้มาขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยางกับการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดแพร่ ผู้เป็นประชากรใน

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด 1,347 คน ครอบคลุมพื้นที่จำนวน 6 อำเภอที่มีการปลูกยางมากที่สุด ประกอบด้วย อำเภอเมืองแพร่ อำเภอร้องกวาง อำเภอสอง อำเภอลอง อำเภอเด่นชัย อำเภอวังชิ้น

ตาราง 1 แสดงจำนวนเกษตรกรชาวสวนยางแต่ละอำเภอ

อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (คน)
เมืองแพร่	21
ร้องกวาง	330
ลอง	471
สอง	176
เด่นชัย	100
วังชิ้น	249
รวม	1,347

2.2 การสุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 การหากกลุ่มตัวอย่างของประชากรเพื่อการศึกษาวิจัยโดยการคำนวณจากกลุ่มประชากรเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราจังหวัดแพร่ ที่มาขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยางทั้งหมด ครอบคลุมพื้นที่ 6 อำเภอ ดังที่กล่าวไว้แล้ว โดยคำนวณจากสูตรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยที่ N = จำนวนประชากร

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เกิดขึ้น (0.05)

แทนค่า N = 1,347

e = 0.05

$$n = \frac{1347}{1+1347(0.05)^2}$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ มีจำนวนเท่ากับ 308 คน สำหรับในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้จำนวนตัวอย่าง 310 ราย ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นที่ 2 จากการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของประชากรเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ทั้งหมด จำนวน 1,347 คน ด้วยสูตร Taro Yamane ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 310 คน แต่ด้วยเนื่องจากจำนวนเกษตรกรแต่ละอำเภอมีจำนวนไม่เท่ากัน จึงต้องมีการหาสัดส่วนขนาดตัวอย่างของแต่ละอำเภอเพื่อให้ได้จำนวนตัวแทนกลุ่มตัวอย่างที่ดี โดยขนาดกลุ่มตัวอย่างแต่ละอำเภอจะเป็นสัดส่วนกับประชากรทั้งหมดตามสมการ

$$n_i = \frac{n N_i}{N}$$

เมื่อ n_i = จำนวนตัวอย่างเกษตรกรชาวสวนยางในแต่ละอำเภอ

N = จำนวนเกษตรกรชาวสวนยางทั้งหมด

N_i = จำนวนเกษตรกรชาวสวนยางในแต่ละอำเภอ

ตาราง 2 แสดงจำนวนสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรชาวสวนยางในแต่ละอำเภอของจังหวัดแพร่

อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (คน)	จำนวนตัวอย่าง(คน)
เมืองแพร่	21	6
ร้องกวาง	330	75
ลอง	479	109
สอง	176	40
เด่นชัย	100	23
วังชิ้น	249	57
รวม	1,347	310

ขั้นที่ 3 เมื่อได้จำนวนสัดส่วนตัวอย่างของแต่ละอำเภอที่เหมาะสมแล้ว การสุ่มตัวอย่างตัวแทนจากแต่ละอำเภอ โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample random sampling) ด้วยการจับสลากรายชื่อเกษตรกรชาวสวนยางของแต่ละกลุ่ม (ประชุม สุวัตถิ, 2541)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ออกแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นข้อมูลเพื่อการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจสังคม การรับข้อมูลข่าวสารและการทดสอบวัดระดับความรู้ ระดับความคิดเห็นและการปฏิบัติของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ โดยมีขั้นตอนปฏิบัติในการดำเนินการดังนี้

3.1 แบบสอบถามเก็บข้อมูล

1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นโดยตรงจากเกษตรกรชาวสวนยางในพื้นที่จังหวัดแพร่และเจ้าหน้าที่การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดแพร่ และหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา รวมถึงบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากตำราวิชาการ หนังสือ และงานเขียนที่นักวิชาการ บุคคล และหน่วยงานต่างๆ ได้เผยแพร่เอาไว้ เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนในการทำงานวิจัยครั้งนี้ ทั้งในประเด็นข้อมูลบริบท ด้านแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาออกแบบเป็นแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามแล้วมาวิเคราะห์แปลผล ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อวัดผล ปริมาณ สัดส่วน ในแต่ละด้านที่ผู้ศึกษาได้กำหนดไว้และหาความสัมพันธ์ของตัวแปรในแต่ละด้าน

3.2. การสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) การศึกษาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรชาวสวนยางด้วยวิธีแบบโควตา (Quota sampling) และคัดเลือกตัวแทนผู้นำกลุ่มเกษตรกรจาก 6 อำเภอที่มีการตอบแบบสอบถาม

1. การจัดเวทีสนทนากลุ่มจัดขึ้น 2 เวทีโดยแบ่งตามพื้นที่อำเภอ ดังนี้ เวทีสนทนากลุ่มที่ 1 ประกอบด้วยเกษตรกรชาวสวนยาง อ.เด่นชัย อ.ลอง อ.วังชิ้น เวทีสนทนากลุ่มที่ 2 ประกอบด้วยเกษตรกรชาวสวนยาง อ.เมือง อ.ร้องกวาง อ.สอง

2. แต่ละเวทีสนทนาตัวแทนเกษตรกรใช้วิธีสุ่มตัวอย่างเกษตรกร จำนวน 3 คน และการคัดเลือกผู้นำกลุ่มเกษตรกร ที่มาจากกลุ่มไม่ซ้ำกัน จำนวน 2 คน

3. การรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาวิเคราะห์และสรุปผลที่ได้ตั้งเป็นประเด็นการสนทนาแลกเปลี่ยน เพื่อได้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะและเหตุผลประกอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบสอบถามข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้คือ แบบสอบถาม แบบมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นภายใต้ขอบเขตที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ตั้งเอาไว้

ลักษณะแบบสอบถามได้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ คำถามปลายปิด (Close ended Questions) และคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Questions) ซึ่งแบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด เพื่อการได้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ด้านเศรษฐกิจประกอบด้วย ระดับรายได้ จำนวนแรงงานในครัวเรือน ขนาดพื้นที่ปลูกยาง ด้านสังคมประกอบด้วย การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้ารับการฝึกอบรม การติดต่อหน่วยงาน และการรับข้อมูลข่าวสาร

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดความรู้ ในสิทธิประโยชน์ ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้การปลูกแทนสวนยางเก่าด้วยยางพันธุ์ดีและไม่เศรษฐกิจสำคัญอื่นๆ

2. เพื่อการส่งเสริมสนับสนุนให้ความช่วยเหลือเกษตรกรชาวสวนยาง สถาบันเกษตรกรชาวสวนยางและผู้ประกอบกิจการยางในด้านการปรับปรุงคุณภาพผลผลิต อุตสาหกรรมแปรรูปยางขั้นต้น ผลิตภัณฑ์ยาง อุตสาหกรรมไม้ยาง และการรักษาเสถียรภาพราคายาง

3. ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง

4. ด้านการส่งเสริม สนับสนุน สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายปิด เพื่อการได้ข้อมูลด้านความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย

ตอนที่ 4 แบบสอบถามปลายปิด เพื่อการได้ข้อมูลด้านการปฏิบัติของเกษตรกรชาวสวนยางตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย

ตอนที่ 5 แบบสอบถามปลายเปิดปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการเข้าถึงสิทธิประโยชน์และโอกาสตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย

4.2 การสนทนากลุ่ม

การจัดเวทีสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) เพื่อการแลกเปลี่ยนและได้ทราบถึงความคิดเห็นเชิงเหตุผลประกอบโดยนำผลการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้มาสรุปผลเป็นประเด็นการสนทนาแลกเปลี่ยน ถึงปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะและเหตุผลประกอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลของเกษตรกรชาวสวนยางโดยใช้เครื่องมือประกอบด้วย

1. ประเด็นคำถาม โดยได้จากผลการวิเคราะห์การสำรวจข้อมูลทางสถิติ
2. สมุดจดบันทึก
3. ภาพถ่าย

5. การทดสอบเครื่องมือ

การทดสอบเครื่องมือก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยได้นำแบบคำถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) ทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของเนื้อหาแบบสอบถาม การตรวจสอบอำนาจการจำแนก (Discrimination) และการวิเคราะห์ความยากง่าย (Difficulty) ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. ทำการทดสอบความเที่ยงตรงในเนื้อหา (Content validity) เพื่อหาความถูกต้องและสอดคล้องกับเนื้อหาของแบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บข้อมูล โดยการนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมตลอดถึงการใช้ภาษาที่ถูกต้อง เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขพัฒนาให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด

2. ทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือแบบสอบถามเพื่อหาคุณลักษณะของความสม่ำเสมอคงที่ของผลการวัดที่ได้จากแบบสอบถาม โดยนำไปทดสอบกับเกษตรกรชาวสวนยาง ต.น้ำหมัน อ.ท่าปลา จ.อุตรดิตถ์ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง จำนวน 30 ราย แล้วนำผลที่ได้จากการทดสอบมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์มากที่สุด ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ โดยหลักการการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ครอนบาค อัลฟา (Cronbach alpha) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540) โดยใช้สูตรดังนี้

$$a = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

a = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

n = จำนวนข้อ

S_i^2 = คะแนนความแปรปรวนของรายการแต่ละข้อ

S_x^2 = คะแนนความแปรปรวนของทั้งฉบับ

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้ค่าความเชื่อมั่นที่ได้ ต้องไม่น้อยกว่า 0.70 ถ้าผลการทดสอบเครื่องมืออยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด หมายความว่า เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความเที่ยงที่น่าเชื่อถือได้ สามารถนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างประชากรอื่นๆ ทั้งในช่วงเวลา และสถานที่อื่นๆ ที่มีลักษณะโดยทั่วไปใกล้เคียงกันได้ โดยมีความเชื่อมั่นค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาสูงกว่าที่เกณฑ์กำหนด ซึ่งสามารถนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงได้ดังแสดงรายละเอียด (ตาราง 3)

ตาราง 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เพื่อทดสอบค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

การทดสอบค่าความเชื่อมั่นในแต่ละด้าน	<i>a</i>
ด้านระดับความรู้ในสิทธิประโยชน์ ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย	.85
ด้านความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย	.92
ด้านการปฏิบัติ ตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย	.93

3. การตรวจสอบอำนาจการจำแนก (Discrimination) เพื่อทดสอบหา

ความสามารถของข้อสอบแต่ละข้อในการจำแนกคนในกลุ่มเก่งกับกลุ่มคนที่อยู่ในกลุ่มอ่อนได้ ข้อสอบใดมีอำนาจจำแนกดี คนเก่งจะตอบถูก คนอ่อนจะตอบผิด สัญลักษณ์ที่ใช้แทนค่าอำนาจจำแนกคือ "r" ซึ่งหาได้จากสูตร โดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้ (พิชญ์ พงศรี, 2552:171)

$$r = \frac{H - L}{(n_1 + n_2)/2}$$

โดยที่

- r = ค่าอำนาจการจำแนก
- H = จำนวนคนที่ตอบข้อทดสอบข้อนั้นถูกในกลุ่มคนเก่ง
- L = จำนวนคนที่ตอบข้อทดสอบข้อนั้นถูกในกลุ่มคนไม่เก่ง
- n₁ = จำนวนคนในกลุ่มคนไม่เก่ง
- n₂ = จำนวนคนในกลุ่มคนเก่ง

ค่าอำนาจจำแนกเป็นได้ทั้งค่าที่เป็นบวกและติดลบ ซึ่งมีเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

0.60 – 1.00	หมายถึง	ดีมาก
0.40 – 0.59	หมายถึง	ดี
0.20 – 0.39	หมายถึง	พอใช้
0.10 – 0.19	หมายถึง	ต่ำ ต้องปรับปรุง
0.00 – 0.09	หมายถึง	ต่ำมาก ต้องปรับปรุง
-1.00 - 0.01	หมายถึง	ติดลบ ต้องปรับปรุง

ผลการตรวจสอบอำนาจการจำแนกในแบบทดสอบความรู้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.33 - 0.67 ซึ่งหมายความว่าแบบทดสอบอยู่ในระดับพอใช้จนถึงดีมาก ทำให้สามารถจำแนกได้

4 การวิเคราะห์ความยากง่าย (Difficulty) เพื่อทดสอบความรู้สัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบถูก จากเต็มทั้งหมด โดยใช้สูตรวิเคราะห์ ดังนี้ (พิสนุ พงศ์ศรี, 2552 : 169)

$$p = \frac{R_H + R_L}{N_H + N_L}$$

โดยที่ p คือ เป็นค่าดัชนีความยากของข้อสอบแต่ละข้อ

R_H คือ เป็นจำนวนผู้สอบที่ตอบถูกในกลุ่มสูง

R_L คือ เป็นจำนวนผู้สอบที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ

N_H คือ เป็นจำนวนผู้สอบที่ตอบในกลุ่มที่ได้คะแนนสูง

N_L คือ เป็นจำนวนผู้สอบที่ตอบในกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ

เกณฑ์การพิจารณาระดับค่าความยากง่ายของข้อคำถามแต่ละข้อที่ได้จากการ คำนวณจากสูตรที่จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0.00 ถึง 1.00 ที่มีรายละเอียดเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

0.80 – 1.00	หมายถึง	เป็นข้อสอบที่ง่ายควรตัดทิ้ง
0.60 – 0.79	หมายถึง	เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างง่าย ใช้ได้ดี
0.40 – 0.59	หมายถึง	เป็นข้อสอบที่ความยากง่ายปานกลาง
0.20 – 0.39	หมายถึง	เป็นข้อสอบที่ค่อนข้างยาก ใช้ได้ดี
≤ 0.19	หมายถึง	เป็นข้อสอบที่ยากมาก ควรตัดทิ้งหรือปรับปรุง

โดยข้อคำถามที่จะสามารถนำมาใช้ในการทดสอบวัดผลได้และมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องมียาคความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.20–0.80 โดยผลการตรวจสอบความยากง่ายของแบบทดสอบ ด้านความรู้ มีการปรับปรุงแก้ไขครั้งหนึ่ง และตัดทิ้งในบางข้อ โดยผ่านการทดสอบผลที่ได้ค่า P อยู่ ระหว่าง .47- .80 หมายความว่า เป็นแบบทดสอบที่มีความยากง่ายปานกลาง ใช้ได้ดีเหมาะที่จะ นำไปใช้ต่อ

จากการวิเคราะห์ความรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ในเนื้อหาของ พรบ. การยางแห่งประเทศไทย ว่าด้วยเงินกองทุนพัฒนายางพารา ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 49 ได้มีการจัดสรร จำนวน 4 ด้าน แบ่งระดับความรู้ออกเป็น 3 คือ

0 – 7	คะแนน มีความรู้ในระดับต่ำ	จำนวน 7 คน
8 – 14	คะแนน มีความรู้ใน ระดับปานกลาง	จำนวน 8 คน
15 – 20	คะแนน มีความรู้ในระดับสูง	จำนวน 15 คน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ และใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และการรับข้อมูลข่าวของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลซึ่งประกอบด้วยค่าสถิติร้อยละ (Percentage) เพื่อแจกแจงความถี่และจัดลำดับ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic means) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อวัดการกระจายของข้อมูล

2. การวิเคราะห์ความรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ในเนื้อหาของ พรบ. การยางแห่งประเทศไทย ว่าด้วยเงินกองทุนพัฒนายางพารา ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 49 ได้มีการจัดสรรจำนวน 4 ด้าน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) เพื่ออธิบายข้อมูลซึ่งประกอบด้วยค่าสถิติร้อยละ (Percentage) เพื่อแจกแจงความถี่และจัดลำดับ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic means) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) เพื่อวัดการกระจายนำค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) แบ่งระดับความรู้ออกเป็น 3 ระดับ โดยมีขนาดอัตรากากระดับ = 7 คือ

0 – 7 คะแนน หมายถึง มีความรู้ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยในระดับต่ำ

8 – 14 คะแนน หมายถึง มีความรู้ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยในระดับปานกลาง

15 – 20 คะแนน หมายถึง มีความรู้ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยในระดับสูง

3. การวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านความคิดเห็นและการปฏิบัติของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ต่อสิทธิประโยชน์ ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย เพื่อหาค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย (Weight mean score) โดยใช้มาตรวัดอันดับ (Rating scale) เป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะการตอบเป็นการประเมินความน้อยใช้มาตรวัดของ Likert Method (ประภาเพ็ญ สุวรรณ. 2520: 27) โดยกำหนดให้มี 5 ระดับ

ระดับความคิดเห็นด้วย /ปฏิบัติมากที่สุด เท่ากับ 5

ระดับความคิดเห็น/ ปฏิบัติมาก เท่ากับ 4

ระดับความคิดเห็น / ปฏิบัติปานกลาง เท่ากับ 3

ระดับความคิดเห็น / ปฏิบัติน้อย เท่ากับ 2

ระดับความคิดเห็น/ ปฏิบัติน้อยที่สุด เท่ากับ 1

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ตามความเป็นจริงคำนวณ หาน้ำหนักค่าเฉลี่ยเพื่อตีความหมายให้เป็น มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.51–5.00	ระดับความคิดเห็น/ปฏิบัติมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.51–4.50	ระดับความคิดเห็น/ปฏิบัติมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.51–3.50	ระดับความคิดเห็น/ปฏิบัติปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.51–2.50	ระดับความคิดเห็น/ปฏิบัติน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.00–1.50	ระดับความคิดเห็น/ปฏิบัติน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยการถดถอยพหุ (Multiple regression) เพื่อทดสอบสมมติฐานโดยศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูลข่าวสารและความรู้กับความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

5. การวิเคราะห์ข้อมูลด้าน ปัญหา อุปสรรค จากข้อเสนอแนะ โดยการรวบรวมประเด็นจากแบบสอบถาม มาเพื่ออธิบายข้อมูล ซึ่งประกอบด้วยค่าสถิติร้อยละ (Percentage) เพื่อแจกแจงความถี่และจัดลำดับ และนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มารวบรวม วิเคราะห์สรุปประเด็นปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ ในการนำมาเสนอ

7. ระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาทั้งสิ้น 10 เดือน คือตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2561 – กันยายน 2562

บทที่ 4

ผลวิจัยและการวิจารณ์

การศึกษาวินิจฉัยเรื่องความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ในพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลตัวอย่างจากเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ครอบคลุมพื้นที่ 6 อำเภอที่มีการปลูกยางมากที่สุด จำนวน 310 คน โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูลข่าวสาร และระดับความรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นและการปฏิบัติของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ต่อสิทธิประโยชน์ ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย 3) เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูลข่าวสารและระดับความรู้ กับความคิดเห็น การปฏิบัติของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย 4) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ต่อแนวทางการพัฒนาทางพาราภายใต้ พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ในการนำเสนอครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางข้อมูลประกอบคำบรรยายและวิจารณ์ผลการวิจัยในขอบเขตที่รวบรวมมาได้ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และการรับข้อมูลข่าวสาร ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

ตอนที่ 2 ข้อมูลระดับความรู้ ในสิทธิประโยชน์ ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

ตอนที่ 3 ข้อมูลด้านความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านการปฏิบัติของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย

ตอนที่ 5 ข้อมูลการศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ในการเข้าถึงสิทธิประโยชน์และโอกาสตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และการรับข้อมูลข่าวสาร ของ เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

1. ลักษณะส่วนบุคคล

1.1 เพศ

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย ที่จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 63.9 ในขณะที่เพศหญิง จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 จากข้อมูลจำนวนเกษตรกรชาวสวนยางที่เป็นเพศชายมีมากกว่าผู้หญิง สอดคล้องกับสภาพบริบทสังคมไทย โดยเฉพาะสังคมเกษตรกรรม จะยกยอบทบาทความเป็นผู้นำของครอบครัว ทั้งในด้านการตัดสินใจ การประกอบอาชีพ และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ โดยผู้หญิงเป็นฝ่ายสนับสนุนและรับผิดชอบกิจกรรมภายในบ้าน นอกจากนี้การทำอาชีพสวนยางพาราซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจใหม่ในพื้นที่ ต้องมีการเข้าอบรม การประชุม ศึกษาดูงาน ในการเรียนรู้ เทคโนโลยี วิชาการด้านการปลูก การดูแลรักษา ตลอดจนบริหารจัดการสวนยางพาราซึ่งผู้ชายมีความคล่องตัวและสะดวกมากกว่า

1.2 อายุ

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ มีอายุเฉลี่ย 51.75 ปี ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี และ 51-60 ปี เท่ากัน ร้อยละ 33.5 รองลงมาที่อายุ 61หรือมากกว่า ร้อยละ 19.0 และอายุ 40 หรือน้อยกว่า ร้อยละ 13.9 ตามลำดับ เกษตรกรมีอายุมากที่สุดที่ 83 ปี และอายุต่ำสุด 24 ปี

จะเห็นได้ว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ส่วนใหญ่เป็นวัยกลางคนที่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี ซึ่งเป็นวัยที่มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความรับผิดชอบ มีความพร้อมในการยอมรับความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ และมีเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจน ซึ่งเหมาะสมกับการทำงานที่มุ่งหวังให้ภารกิจประสบผลสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ ส่วนผู้ที่มีอายุน้อยยังอยู่ในช่วงศึกษาหาความรู้หรือค้นหาเป้าหมายชีวิตอยู่ ส่วนใหญ่เกิดจากการสานต่ออาชีพการทำสวนยางที่พ่อแม่ได้ปลูกสร้างไว้ให้ ในขณะที่ผู้สูงอายุมีข้อจำกัดเรื่องพลังกำลังเนื่องจากการการทำอาชีพที่ต้องอาศัยพลังกำลัง

1.3 สถานะภาพ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสที่ร้อยละ 78.1 หม้ายหรือหย่าร้างร้อยละ 12.9 และน้อยสุดที่สถานภาพโสดที่ร้อยละ 8.7 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ซึ่งสอดคล้องกับระดับอายุที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นวัยกลางคน ซึ่งเป็นวัยที่มีการสร้างครอบครัวแล้ว และสภาพบริบทสังคมชนบทไทยที่มีอาชีพเกษตรกรรม ที่ให้ความสำคัญกับการมีครอบครัวเพื่อช่วยเหลือกันในการทำมาหากิน รวมถึงค่านิยมในการรักษา

ความเป็นครอบครัว ความประนีประนอมในครัวเรือน และการพึ่งพาอาศัยดูแลซึ่งกันและกันในเครือญาติ จึงส่งผลทำให้จำนวนการหย่าร้างของครอบครัวชนบทน้อย

1.4 ระดับการศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ที่ร้อยละ 51.3 รองลงมาได้มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ร้อยละ 23.9 การศึกษาที่ระดับตอนปลายที่ร้อยละ 16.5 ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่าที่ร้อยละ 3.9 และน้อยที่สุดคือเกษตรกรชาวสวนยางที่มีการศึกษาระดับปวส.หรืออนุปริญญา กับไม่สำเร็จการศึกษา จำนวนเท่ากันที่ร้อยละ 2.3 (ตาราง 4)

จากข้อมูลที่ได้ สะท้อนให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับอายุของเกษตรกรชาวสวนยางเนื่องจากสมัยอดีตประชาชนในชนบทยังไม่ให้ความสำคัญกับการศึกษามากนัก อีกทั้งมีข้อจำกัดทางด้านเงินทุน การคมนาคมยากลำบากในการเดินทางที่อยู่ห่างไกลจากสถานศึกษา ตลอดถึงภาวะเศรษฐกิจครัวเรือนที่มีความจำเป็นทางด้านแรงงานในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมดังแสดง

ตาราง 4 จำนวน และร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล (n=310)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	112	35.8
ชาย	198	63.9
อายุ (ปี)		
40 หรือน้อยกว่า	43	13.9
41 – 50	104	33.5
51 – 60	104	33.5
61 หรือมากกว่า	59	19.0
$\bar{X} = 51.75$	Min-Max = 24 -83	SD = 9.88

ตาราง 1 (ต่อ)

(n=310)

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
โสด	27	8.7
สมรส	242	78.1
หม้าย หรือ หย่าร้าง	40	12.9
ระดับการศึกษา		
ไม่จบการศึกษา	7	2.3
ระดับประถมศึกษา	157	51.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	74	23.9
มัธยมศึกษาตอนปลาย	51	16.5
ปวส. หรืออนุปริญญา	7	2.3
ปริญญาตรีสูงขึ้น	12	3.9

2. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

2.1 รายได้จากยางพารา

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ มีรายได้จากการปลูกยางพาราเฉลี่ยต่อปี 64,667.10 บาท มีรายได้สูงสุด ที่จำนวน 600,000 บาทต่อปีและ มีรายได้ต่ำสุด จำนวน 5,000 บาทต่อปี โดยส่วนใหญ่มีระดับรายได้ที่ 25,001-50,000 บาท ร้อยละ 35.2 รองลงมาที่ระดับรายได้ 25,000 หรือน้อยกว่า ร้อยละ 23.5 ตามด้วยระดับรายได้ 75,001-100,000 บาท จำนวนร้อยละ 19.4 และสัดส่วนน้อยสุดที่มีรายได้ระดับ 50,001 – 75,000 บาท เท่ากันกับระดับ 100,000 หรือมากกว่า ที่จำนวนร้อยละ 11.0

2.2 รายได้อื่นๆ

เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพด้านอื่นๆควบคู่กับการปลูกยางพารา จากการศึกษารายได้ จากแหล่งอื่นๆ ต่อปี พบว่าเกษตรกรมีรายได้จากแหล่งอื่นๆเฉลี่ย 40,547.10 บาทต่อปี โดยส่วนใหญ่มีรายได้ที่ระดับ 25,000 หรือน้อยกว่าที่สัดส่วนร้อยละ 49.4 รองลงมาเป็นระดับรายได้ที่ 25,001-50,000 บาท สัดส่วนร้อยละ 28.1 และมีรายได้สัดส่วนจำนวนน้อยสุดที่มีรายได้ระดับ 50,001-75,000 บาท ร้อยละ 6.8

2.3 รายได้รวม

เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีรายได้รวมกันต่อปี จากข้อมูลทำให้ทราบว่า มีรายได้รวมต่อปีมีค่าเฉลี่ยที่ 105,214.19 บาทต่อปี มีรายได้รวมมากที่สุด จำนวน 700,000 บาท มีรายได้รวมน้อยสุด จำนวน 10,000 บาท โดยมีสัดส่วนรายได้รวมมากที่สุดที่ระดับ 50,001-100,000 บาท ร้อยละ 34.5 รองลงมาที่ระดับรายได้รวม 50,000 บาทหรือน้อยกว่าร้อยละ 27.7 และจำนวนรายได้รวมน้อยที่สุดที่ระดับ 200.001 ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 8.4 (ตาราง 5)

ผลจากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ได้มีการประกอบอาชีพอื่นๆ หรือทำการเกษตรชนิดอื่นๆ ควบคู่กับการทำอาชีพชาวสวนยาง เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากยางพาราเฉลี่ยที่ 64,67.10 บาท ส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 25,001-50,000 บาท สะท้อนได้ว่ารายได้จากการปลูกยางพารายังเป็นรายได้หลักให้กับเกษตรกรชาวสวนยางเมื่อเปรียบเทียบกับรายได้ที่ได้จากแหล่งอื่นๆ ที่มีรายได้เฉลี่ย 40,547.10 และส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ในระดับ 25,000 หรือน้อยกว่า หรือไม่มีรายได้อื่นๆ เลย แม้เป็นช่วงที่ราคายางพาราอยู่ในสภาวะการณ์ราคาตกต่ำอย่างต่อเนื่อง และเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ส่วนใหญ่เป็นรายย่อย โดยส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกยางไม่เกิน 10 ไร่ แต่ยังคงนับเป็นรายได้ที่มากกว่าค่าเฉลี่ยรายได้ของประชากรจังหวัดแพร่ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวต่อปี ซึ่งจากข้อมูลของกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด สำนักงานจังหวัดแพร่ รายงานว่ารายได้ ในปี 2557 เท่ากับ 60,093 บาท นอกจากนี้รายได้จากแหล่งอื่นๆของเกษตรกรชาวสวนยางเฉลี่ยที่ 40,547.10 บาทต่อปี เพราะฉะนั้นจะสามารถอธิบายได้ว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ส่วนใหญ่มีรายได้หลักจากยางพารา ทั้งนี้เพราะยางพาราเป็นไม้ยืนต้นที่เกษตรกรได้มีการลงทุนครั้งเดียวสามารถให้ผลผลิตได้ถึง 30 ปี และในแต่ละปีสามารถเก็บเกี่ยวให้ผลผลิตได้ 7-8 เดือน ทำให้มีรายได้อย่างสม่ำเสมอ เมื่อพิจารณาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ จากระดับรายได้ทั้งหมดที่มีค่าเฉลี่ยที่ 105,214.19 บาท และรายได้ส่วนใหญ่ที่ระดับ 50,001-100,000 บาท ซึ่งสูงกว่ารายได้เฉลี่ยของรายได้เฉลี่ยประชากรต่อหัวของชาวจังหวัดแพร่ทั่วไป

ตาราง 5 จำนวน และร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านทางเศรษฐกิจ
จำแนกตามรายได้จากยางพารา , รายได้อื่นๆ และรายได้รวม

(n=310)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้จากยางพารา		
25,000 หรือน้อยกว่า	73	23.5
25,001 – 50,000	109	35.2
50,001 – 75,000	34	11.0
75,001 – 100,000	60	19.4
100,001 หรือมากกว่า	34	11.0
$\bar{X} = 64,667.10$	Min – Max = 5,000 – 600,000	SD = 66,998.24
รายได้อื่นๆ		
25,000 หรือน้อยกว่า	153	49.4
25,001 – 50,000	87	28.1
50,001 – 75,000	21	6.8
75,001 – 100,000	26	8.4
100,001 หรือมากกว่า	23	7.4
$\bar{X} = 40,547.10$	Min – Max = 0 – 300,000	SD = 51,085.51
รายได้รวม		
50,000 หรือน้อยกว่า	86	27.7
50,001 – 100,000	107	34.5
100,001 – 150,000	58	18.7
150,001 – 200,000	33	10.6
200,001 หรือมากกว่า	26	8.4
$\bar{X} = 105,214.19$	Min – Max = 10,000 – 700,000	SD = 85,552.83

2.4 หนี้สิน

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่มีหนี้สินเฉลี่ยหนี้สินจำนวน 129,107.80 บาท โดยส่วนใหญ่มีหนี้สินอยู่ในระดับ 20,000 บาทหรือน้อยกว่าร้อยละ 34.2 รองลงมามีหนี้สินที่ระดับ 100,001 บาท หรือมากกว่า ร้อยละ 29.7 มีหนี้สินที่ระดับ 25,001-50,000

บาท ร้อยละ 17.7 มีหนี้สินที่ระดับ 75,001-100,000 บาทที่ร้อยละ 12.3 ตามลำดับ และเกษตรกรชาวสวนยางที่มีหนี้สินน้อยที่สุด ที่ระดับ 50,001-75,000 บาท โดยคนที่มีหนี้สินเยอะสุดอยู่ 3,000,000 บาท มีหนี้สินน้อยสุดคือการไม่มีหนี้สินเลย (ตาราง 6)

จากข้อมูลที่ได้จากศึกษาเกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินน้อยกว่า 25,000 บาท เนื่องจากเป็นเกษตรกรรายย่อย สามารถกู้ยืมเงินในจำนวนไม่มากและศักยภาพในการใช้หนี้สินคืนมีจำกัด โดยส่วนใหญ่มีหนี้สินจากการกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) เพื่อใช้จ่ายในครัวเรือนและต้นทุนในการเพาะปลูกทางการเกษตร ในขณะเดียวกันจากข้อมูลมีเกษตรกรที่มีหนี้สินระดับ 100,001 บาทหรือมากกว่าเป็นอันดับสอง อันเกินจากหนี้สินสะสมที่กู้ยืมเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือนและหนี้สินจากการซื้อทรัพย์สินขนาดใหญ่ที่มีมูลค่าสูง เช่นรถยนต์ บ้าน ที่ดิน และคนที่มีหนี้สินระดับหลักล้านขึ้นไป เกิดจากการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินเพื่อลงทุนในการประกอบธุรกิจอื่นๆ นอกภาคการเกษตร

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านทางเศรษฐกิจ จำแนกตามหนี้สิน

			(n=310)
ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	
หนี้สิน			
25,000 หรือน้อยกว่า	106	34.2	
25,001 – 50,000	55	17.7	
50,001 – 75,000	19	6.1	
75,001 – 100,000	38	12.3	
100,001 หรือมากกว่า	92	29.7	
$\bar{X} = 129,107.80$	Min – Max = 0 – 3,000,000	SD = 266,251.98	

2.5 พื้นที่ทางการเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ มีพื้นที่เพื่อการเกษตร เฉลี่ย 22.62 ไร่ ส่วนใหญ่อยู่ที่ระดับ 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 40 รองลงมาที่ระดับ 21-30 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 27.7 และไม่เกิน 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.8 เกษตรกรมีพื้นที่น้อยที่สุดที่ 5 ไร่ และสูงสุดที่จำนวน 100 ไร่

2.6 พื้นที่ปลูกยางพารา

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ พื้นที่ทำการปลูกยางพาราเฉลี่ยที่ 13.09 ไร่ โดยสัดส่วนส่วนใหญ่ใช้พื้นที่เพื่อการปลูกยางพารา ไม่เกิน 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมาที่ระดับ 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 35.2 ระดับ 31-40 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.1 และระดับ 31 ไร่ขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 3.5 เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกยางต่ำสุดที่ 4 ไร่ คนที่ปลูกยางพื้นที่สูงสุดที่ 60 ไร่ (ตาราง 7)

จากข้อมูลการถือครองพื้นที่ทางการเกษตรและการใช้พื้นที่ปลูกยางพารา แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ไม่ได้ใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรของตัวเองทั้งหมดในการปลูกยางพารา โดยได้มีการจัดสรรพื้นที่ที่มีอยู่ส่วนหนึ่งเพื่อมาปลูกยางพารา ควบคู่กับการทำการเกษตรประเภทอื่นๆ เช่น พื้นที่นาเพื่อการปลูกข้าว ปลูกผัก ทำไร่ข้าวโพด และทำสวนผลไม้เช่น เงาะ ส้มเขียวหวาน ลำไย เป็นต้น

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านทางเศรษฐกิจ จำแนกตามลักษณะขอพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดและพื้นที่ปลูกยางพารา

(n=310)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พื้นที่ทางการเกษตรทั้งหมด(ไร่)		
10 หรือน้อยกว่า	52	16.8
11 – 20	124	40.0
21 – 30	86	27.7
31หรือมากกว่า	48	15.5
$\bar{X} = 22,62$	Min – Max = 5 – 100	SD = 13.24
พื้นที่ปลูกยางพารา (ไร่)		
10 หรือน้อยกว่า	165	53.2
11 – 20	109	35.2
21 – 30	25	8.1
31หรือมากกว่า	11	3.5
$\bar{X} = 13.09$	Min – Max = 4 – 60	SD = 7.93

2.7 แรงงานในครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่ใช้แรงงานในครัวเรือนและส่วนใหญ่มีแรงงานในครัวเรือนเพื่อการทำสวนยางจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 69.4 รองลงมาจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 จำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 7.4 และต่ำสุดจำนวน 4 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.9 โดยมีค่าเฉลี่ยการใช้แรงงานในครัวเรือนที่ 1.93 คน

2.8 แรงงานจ้าง

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างแรงงานเลย คิดเป็นร้อยละ 61.6 รองลงมามีการจ้าง จำนวน 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 และน้อยสุดจำนวน 3 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.9 มีจำนวนแรงงานจ้างเฉลี่ย 0.62 คน (ตาราง 8)

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ใช้แรงงานในครัวเรือนเป็นหลัก โดยส่วนใหญ่มีจำนวนแรงงาน 2 คน ประกอบด้วยสามีและภรรยา ซึ่งสอดคล้องกับ สถานภาพของเกษตรกรที่ส่วนใหญ่อยู่ในสถานะภาพสมรส และอยู่ในวัยกลางคน มีบุตรหลานอยู่ในช่วงกำลังศึกษา หรือสำเร็จการศึกษาแต่เลือกทำงานนอกภาคการเกษตร นอกจากนี้การใช้แรงงานในครัวเรือนช่วยให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในส่วนค่าจ้างแรงงานและเกษตรกรหันมาใช้เครื่องจักรทุ่นแรงมาช่วยมากขึ้น สามารถช่วยแบ่งเบาภาระงานทางด้านการทำงานเกษตรได้

และจากข้อมูลที่ได้เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่ไม่มีการจ้างแรงงาน ที่สัดส่วนร้อยละ 61.6 ซึ่งมีความสอดคล้องกับค่าเฉลี่ยพื้นที่ปลูกยางของเกษตรกรซึ่งเป็นเกษตรกรรายย่อย ที่ส่วนใหญ่มีพื้นที่ไม่เกิน 10 ไร่ และจำนวนเฉลี่ยจำนวน 13.09 ไร่ จึงมีความเพียงพอในการใช้แรงงานในครัวเรือน จึงไม่มีความจำเป็นต้องจ้างแรงงานเพราะเป็นการเพิ่มต้นทุน ภาระค่าใช้จ่ายเพิ่ม และจากข้อมูลจำนวนการจ้างแรงงานของเกษตรกร ที่ 1-2 คน ที่สัดส่วนร้อยละ 34.5 เป็นการจ้างสำหรับเจ้าของสวนยางที่มีจำนวนสวนยาง 30 ไร่ขึ้นไป เพื่อจ้างแรงงานในทำกิจกรรมการเก็บเกี่ยวผลผลิตยางพารา ทั้งนี้เพราะการเก็บเกี่ยวผลผลิตยางพาราด้วยวิธีการกรีดยางและกรีดยางในเวลาช่วงกลางคืน รวมถึงกระบวนการจัดการผลผลิตหลังจากกรีดยาง ซึ่งผู้กรีดยางต้องอาศัยความประณีตและทักษะฝีมือและระยะเวลาเพื่อไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ต้นยาง จึงมีความจำเป็นต้องจ้างแรงงานเพิ่มเติมจากแรงงานในครัวเรือนที่มี

ตาราง 8 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ จำแนกตามแรงงานในครัวเรือนเพื่อทำการเกษตรและแรงงานจ้าง (คน)

(n=310)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
แรงงานในครัวเรือน (คน)		
1	63	20.3
2	215	69.4
3	23	7.4
4 หรือมากกว่า	9	2.9
$\bar{X} = 1.93$	Min - Max = 1 - 4	SD = .624
แรงงานจ้าง (คน)		
ไม่มีการจ้าง	191	61.6
มีการจ้าง	119	38.4
1-2	107	34.5
3 หรือมากกว่า	12	3.9
$\bar{X} = .62$	Min - Max = 0 - 4	SD = .894

2.9 ประสบการณ์การทำสวนยาง

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ มีประสบการณ์การทำสวนยางเฉลี่ยประสบการณ์การทำสวนยางของเกษตรกรชาวสวนยาง จำนวน 11.9 ปี โดยส่วนใหญ่ที่สุดส่วนอยู่ในระดับ 8 - 13 ปี คิดเป็นร้อยละ 74.2 รองลงมา มีประสบการณ์ในระดับ 14-19 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.5 มีประสบการณ์ช่วงระหว่าง 9 ปีหรือน้อยกว่า คิดเป็นร้อยละ 7.4 และน้อยที่สุดที่มีประสบการณ์ 20 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.9 โดยคนที่มีประสบการณ์น้อยสุด จำนวน 7 ปี คนที่มีประสบการณ์มากที่สุด 35 ปี มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.028 (ตาราง 9)

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีความสอดคล้องกับข้อมูลการทบทวนวรรณกรรมที่ระบุว่า การปลูกยางในพื้นที่ภาคเหนือเป็นพื้นที่ปลูกยางใหม่ ได้รับการส่งเสริมการปลูกยางตามนโยบายรัฐบาล โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้เกษตรกรในพื้นที่ปลูกยางใหม่ (ระยะที่ 1) พ.ศ. 2547 -2549 จำนวน 1 ล้านไร่ โดยจัดสรรให้ภาคเหนือจำนวน 3 แสนไร่ ซึ่งเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ได้รับการส่งเสริมจากโครงการดังกล่าว สำหรับข้อมูลที่ปรากฏว่ามีเกษตรกรมีประสบการณ์มากกว่าช่วงระยะเวลาของโครงการดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากมีเกษตรกร

ชาวสวนยางที่เคยไปเป็นแรงงานรับจ้างทำสวนยางที่ภาคใต้ซึ่งเป็นพื้นที่ปลูกยางดั้งเดิมมาก่อน และอีกส่วนหนึ่งคือการโยกย้ายถิ่นฐานของเกษตรกรมาจากภาคใต้และตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย มาทำสวนยางพาราที่จังหวัดแพร่

ตาราง 9 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจจำแนกตามประสบการณ์ในการทำสวนยางพารา (ปี)

(n=310)

ปัจจัยทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์การทำสวนยาง (ปี)		
7 ปี หรือน้อยกว่า	23	7.4
8 -13	230	74.2
14-19	51	16.5
20 หรือมากกว่า	6	1.9
$\bar{X} = 11.19$	Min – Max = 7 – 35	SD = 3.028

3. ปัจจัยทางด้านสังคม

การศึกษาลักษณะทางสังคม เป็นการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลด้านความมีส่วนร่วม การปฏิสัมพันธ์ของผู้ให้ข้อมูลว่ามีความเชื่อมโยง ต่อชุมชน เพื่อนร่วมอาชีพ เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ เพื่อการได้ข้อมูลและปัจจัยสนับสนุนในการประเด็นหัวข้อที่จะทำการศึกษา โดยลักษณะทางสังคม ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาประเด็นการเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน การเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมเกี่ยวกับยางพารา และการติดต่อหน่วยงาน

3.1 การเป็นสมาชิกกลุ่ม

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ มีการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรเฉลี่ย 2.17 กลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มยางพารา/ตลาดยาง คิดเป็นร้อยละ 83.2 รองลงมาการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 54.5 การเป็นกลุ่มลูกค้าสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) คิดเป็นร้อยละ 45.2 การเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตร คิดเป็นร้อยละ 30.0 การเป็นสมาชิกอื่นๆ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) อาสาหมู่บ้าน เป็นต้น คิดเป็นร้อยละ 3.9 และน้อยที่สุดคือการไม่เป็นสมาชิกใด ๆ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.6 (ตาราง 10)

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ เพื่อที่จะพัฒนาศักยภาพอาชีพทางการเกษตรของตนเอง และเป็นแนวทางในการช่วยเหลือจาก

หน่วยงานภาครัฐ จนถึงการป้องกันไม่ให้เกิดการเอาเปรียบจากบุคคลภายนอกเช่นการถูกกดราคาสินค้า กรณีเช่นกลุ่มยางพารา/ตลาดยางพารา ที่เกษตรกรเข้าเป็นสมาชิกถึงร้อยละ 83.2 เพราะยางพาราพึ่งได้รับการส่งเสริม และให้ผลผลิต เกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจ จึงมีการรวมกลุ่มเพื่อรับการถ่ายทอดความรู้ รวมถึงการรวมกลุ่มเพื่อขยายวง เป็นการเพิ่มอำนาจต่อรองราคาจากผู้รับซื้อ นอกจากนี้จากข้อมูลยังแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรยังเป็นสมาชิกกลุ่มอื่นๆ เช่นเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกสหกรณ์การเกษตร และสมาชิกธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธกส.) เพื่อประโยชน์ในการกู้ยืมเงินมาเพื่อเป็นต้นทุนในการทำการเกษตร ทั้งนี้เพราะเงินกองทุนหมู่บ้านและธกส. เป็นแหล่งเงินกู้ยืมที่คอยสนับสนุนกิจกรรมของเกษตรกร และเป็นแหล่งเงินทุนที่เกษตรกรเข้าถึงได้ง่าย ดอกเบี้ยเงินกู้ไม่สูง

ตาราง 10 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านสังคม จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตรและชุมชน

(n=310)

ปัจจัยทางด้านสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร *		
ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม	5	1.6
เป็นสมาชิกกลุ่ม	305	98.4
กลุ่มยางพารา/ตลาดยาง	258	83.2
กองทุนหมู่บ้าน	169	54.5
สหกรณ์การเกษตร	93	30.0
ลูกค้า ธ.ก.ส.	140	45.2
อื่นๆ สมาชิก อสม. อาสาหมู่บ้าน ฯ	12	3.9
$\bar{X} = 2.17$	Min - Max = 0 - 5	SD = 1.026

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3.2 การร่วมกิจกรรมชุมชน

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ มีการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนเฉลี่ย จำนวน 2.99 กิจกรรม ส่วนใหญ่คือการเข้าประชุม/ประชาคมหมู่บ้าน ร้อยละ 81.3 รองลงมาคือวันสำคัญทางศาสนา คิดเป็นร้อยละ 74.2 กิจกรรมงานแต่งงาน/ขึ้นบ้านใหม่ คิดเป็นร้อยละ 71.9 และกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ในสัดส่วนร้อยละ 66.5 ตามลำดับ น้อยที่สุดคือไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ คิดเป็นร้อยละ 3.9 (ตาราง 11)

ผลการวิจัยทำให้ทราบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกับกิจกรรมทางสังคมที่สูง เพราะประชาชนส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม สภาพความเป็นอยู่ มีความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายๆ กัน และมีมีการคุ้นเคยในทั้งในลักษณะเครือญาติและเพื่อนบ้าน มีการพึ่งพาอาศัย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงทำให้ข้อมูลด้านการประชุม/ประชาคม อยู่ในสัดส่วนที่สูง และจากข้อมูลที่ได้เกษตรกรยังให้ความสำคัญกับกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาซึ่งสอดคล้องกับสังคมชนบทเกษตรกรรมของประเทศที่ยึดถือศาสนาเป็นศูนย์รวมจิตใจ ในขณะเดียวกันสัดส่วนจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนด้านอื่นๆ เช่นงานแต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ ได้มีการเข้าร่วมในสัดส่วนจำนวนที่สูงเช่นกัน

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านสังคม จำแนกตามการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

(n=310)

ปัจจัยทางด้านสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน*		
ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม	12	3.9
เคยเข้าร่วมกิจกรรม	298	96.1
วันสำคัญทางศาสนา	230	74.2
งานแต่งงาน/ขึ้นบ้านใหม่	223	71.9
การประชุม/ประชาคมหมู่บ้าน	252	81.3
การพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน	206	66.5
อื่นๆ เช่น งานศพ งานบวช	17	5.5
$\bar{X} = 2.99$	Min – Max = 0 – 5	SD = 1.262

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3.3 การอบรมด้านยางพารา

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ได้มีการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับยางพาราโดยเฉลี่ย 1.98 หลักสูตร ส่วนใหญ่คือหลักสูตรการรวมกลุ่ม/การตลาดยาง คิดเป็นร้อยละ 66.1 รองลงมาเป็นการเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร การฝึกกรีดยาง คิดเป็นร้อยละ 63.2 หลักสูตรการผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง คิดเป็นร้อยละ 36.1 และหลักสูตรการทำอาชีพเสริมในสวนยาง คิด

เป็นร้อยละ 30.3 ตามลำดับ และสัดส่วนน้อยที่สุดคือการเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรอื่นๆ เช่นการแปรรูปยางผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 2.6 (ตาราง 12)

จากการศึกษาวิจัย แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับยางพาราในหลักสูตรด้านต่างๆ เนื่องจากพารายังเป็นพืชปลูกใหม่ในพื้นที่ เกษตรกรยังขาดประสบการณ์ในการทำสวนยาง และความรู้ความชำนาญด้านการบริหารจัดการสวนยางพาราซึ่งมีความแตกต่างจากพืชประเภทอื่นที่เกษตรกรคุ้นเคย เช่น กุรูดยาง เพื่อเก็บเกี่ยวผลผลิต การบริหารจัดการด้านการตลาดซื้อ-ขายยาง นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการเข้าอบรมหลักสูตรการผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง และการประกอบอาชีพเสริมในสวนยาง แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรได้ตระหนักถึงความต้องการลดต้นทุนการผลิตในการทำสวนยาง การหารายได้เสริมอื่นๆ ภายในสวนยางของตัวเอง

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านสังคม จำแนกตามการเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับยางพารา

ปัจจัยทางด้านสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
(n=310)		
การเข้าอบรมเกี่ยวกับยางพารา*		
ไม่เคยเข้าร่วมอบรม	23	7.4
เคยเข้ารับการอบรม	287	92.6
การรวมกลุ่มขายยาง/การตลาดยาง	205	66.1
การฝึกกรีดยาง	196	63.2
การทำอาชีพเสริมในสวนยาง	94	30.3
การผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง	112	36.1
อื่นๆ เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ยาง ฯ	8	2.6
$\bar{X} = 1.98$	Min – Max = 0 – 5	SD = 1.153

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3.4 การติดต่อหน่วยงาน

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ได้มีการติดต่อขอรับคำแนะนำเกี่ยวกับยางพาราจากหน่วยงาน โดยเฉลี่ย จำนวน 1.75 หน่วยงาน ส่วนใหญ่ติดต่อขอรับคำแนะนำจากการยางแห่งประเทศไทย (กยท.) คิดเป็นร้อยละ 72.3 รองลงมาเป็นการติดต่อขอรับคำแนะนำจากประธานกลุ่ม/ผู้นำท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 54.2 ติดต่อขอรับคำแนะนำจากจากเกษตร

ตำบล/เกษตรอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 29.4 ติดต่อขอรับคำแนะนำจากเกษตรกรอาสา คิดเป็นร้อยละ 15.5 มีเกษตรกรที่ไม่เคยติดต่อขอรับคำแนะนำจากใครคิดเป็นร้อยละ 9.7 และติดต่อขอรับคำแนะนำจากอื่นๆ เช่นผู้ประกอบการยางพารา คิดเป็นร้อยละ 3.5 (ตาราง 13)

จากผลการศึกษาวิจัยแสดงให้เห็นว่า การยางแห่งประเทศไทย (กยท.) เป็นหน่วยงานหลักที่เกษตรกรชาวสวนยางติดต่อขอรับคำแนะนำมากที่สุด เนื่องจากเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบสนับสนุน ส่งเสริมอาชีพการทำสวนยางโดยตรง ทำให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางวิชาการเกี่ยวกับการดูแลจัดการสวนยาง ซึ่งสามารถให้คำแนะนำ หรือคำตอบได้ชัดเจน อีกทั้งเป็นหน่วยงานที่มีความคุ้นเคยกับเกษตรกรชาวสวนยางตั้งแต่เริ่มแรกการปลูกยาง นอกจากนี้เกษตรกรชาวสวนยางยังมีความนิยมในการขอรับคำแนะนำจากผู้นำเช่นครูยาง หรือประธานกลุ่มเช่นกันเนื่องอยู่ในพื้นที่ที่มีความสะดวกและมีความคุ้นเคยกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเกษตรกรหรือประธานกลุ่มคือเกษตรกรหัวก้าวหน้า มีความเป็นผู้นำ โดย กยท.ได้มีการคัดเลือกและการฝึกอบรมให้เป็นวิทยากร มีความรู้ และผ่านการพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ที่สามารถให้ความรู้ คำแนะนำกับสมาชิกในพื้นที่ได้ นอกจากนี้จากจะพบว่าเกษตรกรยังมีการติดต่อขอคำแนะนำองค์กรอื่นที่หลากหลาย ที่เกี่ยวข้องเช่นเกษตรตำบล/เกษตรอำเภอ เกษตรอาสาหมู่บ้าน หรือแม้แต่ผู้ประกอบการ

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางด้านสังคม จำแนกตามการติดต่อขอรับคำแนะนำเกี่ยวกับยางพาราในรอบ 1 ปี

(n=310)

ปัจจัยทางด้านสังคม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การติดต่อขอรับคำแนะนำเกี่ยวกับยางพาราในรอบ 1 ปี*		
ไม่เคยติดต่อขอรับคำแนะนำ	30	9.7
เคยติดต่อขอรับคำแนะนำ	280	90.3
เกษตรตำบล/เกษตรอำเภอ	91	29.4
การยางแห่งประเทศไทย (กยท.)	224	72.3
เกษตรกรอาสาหมู่บ้าน	48	15.5
ประธานกลุ่ม/ผู้นำท้องถิ่น	168	54.2
อื่นๆ เช่น ผู้ประกอบการด้านยางพารา	11	3.5
$\bar{X} = 1.75$	Min – Max = 0 – 5	SD = 1.005

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

4. การรับข้อมูลข่าวสาร

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ เฉลี่ยจำนวนช่องทางการรับข้อมูลข่าวสารที่ 2.50 ช่องทาง ส่วนใหญ่มีการรับข้อมูลข่าวสารจากจากเจ้าหน้าที่ กยท./เกษตรตำบล มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 66.1 รองลงมารับข้อมูลข่าวสารจาก วิทยุ/โทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 59.0 จากผู้นำชุมชน ประธานกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 58.1 รับข้อมูลจากสื่อออนไลน์ เช่น อินเทอร์เน็ต เฟซบุ๊ก ไลน์ คิดเป็นร้อยละ 33.2 รับข้อมูลจากพ่อค้าขาย ผู้ประกอบการด้านยางพารา คิดเป็นร้อยละ 29.0 และรับสื่อหนังสือพิมพ์, วารสาร, แผ่นพับ,โปสเตอร์ น้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 12.6 (ตาราง 14)

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับการรับข้อมูลข่าวสาร จากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมากที่สุด เนื่องจากความน่าเชื่อถือในข้อมูลและความละเอียดในเนื้อหาและสามารถสอบถามเพิ่มเติมในรายละเอียดได้ สำหรับสื่อวิทยุ โทรทัศน์ ยังคงได้รับความนิยมในการรับข้อมูลข่าวสารจากเกษตรกรชาวสวนยางค่อนข้างสูงเนื่องจากวิทยุมีความสะดวกพกพาเวลาเข้าสวนไร่นาได้ ขณะที่โทรทัศน์ใช้ติดตามในเวลาพักผ่อนกับครอบครัวหลังเลิกงาน ขณะเดียวกันสื่อบุคคลท้องถิ่น เช่นผู้นำชุมชน ประธานกลุ่ม จะสะดวกสำหรับเกษตรกรเพราะอยู่ในชุมชนถ้ามีข่าวคราวเรื่องต่างๆ จะมีการเล่าสู่กันฟังในกลุ่มญาติ เพื่อนบ้าน ขณะเดียวกันสื่อออนไลน์ เช่นอินเทอร์เน็ต เฟซบุ๊ก ไลน์ เกษตรกรหันมารับสื่อจากสื่อออนไลน์มากขึ้นตามลำดับ เพราะมีความสะดวก รวดเร็วและครอบคลุมสามารถรับสื่อได้ทั่วถึงและทันเวลามากกว่า รวมถึงเจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐ หันมาใช้สื่อออนไลน์ในการติดต่อสื่อสาร หรือประชาสัมพันธ์เนื้อหาต่างๆ มากยิ่งขึ้น

ตาราง 14 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ปัจจัยทางการรับข้อมูลข่าวสารจำแนกตามการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยางพารา

(n=310)

การรับข้อมูลข่าวสาร*	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วิทยุ/โทรทัศน์	180	58.1
อินเทอร์เน็ต/เฟซบุ๊ก/ไลน์	103	33.2
เจ้าหน้าที่ กยท./ เกษตรตำบล	205	66.1
หนังสือพิมพ์/วารสาร/แผ่นพับ/โปสเตอร์	39	12.6
ผู้นำชุมชน/ประธานกลุ่ม	157	50.6
พ่อค้าขาย /ผู้ประกอบการด้านยางพารา	90	29.0
$\bar{X} = 2.50$	Min - Max = 1 - 6	SD = 1.261

หมายเหตุ *ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตอนที่ 2 ระดับความรู้ในด้านสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ของ เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

เป็นการวิเคราะห์ด้านความรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ที่มีต่อสิทธิประโยชน์ในพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย โดยได้มีการจัดทำเป็นแบบทดสอบวัดระดับความรู้จำนวน 20 ข้อ ครอบคลุมในเนื้อหา 4 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการปลูกแทน ด้วยยางพันธุ์ดีและไม่เศรษฐกิจอื่น 2) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคายาง 3) ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง และ 4) ด้านการส่งเสริม สนับสนุนสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง จากนั้นนำผลการตรวจนับคะแนน มาจัดลำดับชั้นเพื่อกำหนดระดับความรู้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือเกษตรกรชาวสวนยางมีระดับความรู้ในสิทธิประโยชน์ ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยใน ระดับต่ำ ระดับกลาง และระดับสูง

ระดับความรู้ในด้านสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ของ เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

จากผลการศึกษาพบว่าระดับความรู้ต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ จำนวน 4 ด้านรวมกันจำนวน 20 ข้อ เกษตรกรชาวสวนยางตอบได้ถูกต้องเฉลี่ย จำนวน 13.90 ข้อ โดยส่วนใหญ่มีระดับความรู้ปานกลาง คือตอบถูกต้อง 8-14 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 55.8 รองลงมา มีระดับความรู้สูง ตอบถูกต้อง 15-20 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 42.9 และมีระดับความรู้ต่ำ ตอบถูกต้อง 0-7 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 1.3 มีเกษตรกรตอบถูกน้อยที่สุด จำนวน 6 ข้อ และได้ตอบถูกมากที่สุด จำนวน 20 ข้อ มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.771 (ตาราง 15)

ผลจากการศึกษาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจในสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยระดับปานกลาง เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรม หรือมีการประชุมกลุ่ม รวมถึงการติดต่อหน่วยงาน จึงทำให้มีโอกาสในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ต่างๆ จากกิจกรรมที่ได้เข้าร่วมตลอดถึงการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร ที่มีความสะดวกรวดเร็ว และเข้าถึงสมาชิกกลุ่มได้อย่างทั่วถึงทั้งจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมถึงผ่านทางตัวแทนและประธานกลุ่มของแต่ละกลุ่ม

ตาราง 15 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามระดับความรู้ในด้านสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย รวมทุกด้าน

(n=310)

ระดับความรู้ในด้านสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย	จำนวนคน	ร้อยละ
มีระดับความรู้ ในระดับต่ำ	4	1.3
มีระดับความรู้ ในระดับปานกลาง	173	55.8
มีระดับความรู้ ในระดับสูง	133	42.9
$\bar{X} = 13.90$	Min - Max = 6 - 20	SD = 2.771
หมายเหตุ	ค่าคะแนนเฉลี่ย 0 - 7 คะแนน	มีความรู้ในระดับต่ำ
	ค่าคะแนนเฉลี่ย 8 - 14 คะแนน	มีความรู้ในระดับปานกลาง
	ค่าคะแนนเฉลี่ย 15 - 20 คะแนน	มีความรู้ในระดับสูง

พิจารณาระดับความรู้ในแต่ละด้านของเกษตรกรด้านสิทธิประโยชน์ใน พรบ.

การยางแห่งประเทศไทย

1. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีและไม่เศรษฐกิจอื่นๆ ตามมาตรา 49(2)

จากผลการศึกษาในด้านนี้พบว่าเกษตรกรชาวสวนยาง มีระดับความรู้เฉลี่ยเกษตรกรตอบถูก 3.79 ข้อ มีคนตอบถูกสูงสุดคือ 5 ข้อและน้อยสุดคือไม่ถูกสักข้อ โดยมีรายละเอียดดังนี้ ข้อ 1) กยท. ให้การสนับสนุนเงินทุนเพื่อปลูกสร้างสวนยางใหม่ แทนสวนยางเก่าที่ทรุดโทรม มีคนตอบถูก 222 คน คิดเป็นร้อยละ 71.6 ข้อ 2) การขอรับสนับสนุนการปลูกยางแทน ต้องปลูกในที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ เท่านั้น มีคนตอบถูก 262 คน คิดเป็นร้อยละ 84.5 ข้อ 3) ยางพันธุ์ดี หมายถึง ยางพันธุ์พื้นเมือง ที่ไม่ผ่านการรับรองจากกรมวิชาการเกษตร มีคนตอบถูก 220 คน คิดเป็นร้อยละ 71.0 ข้อ 4) การขอสนับสนุนปลูกแทน สามารถปลูกไม้เศรษฐกิจอื่น ๆ แทนการปลูกยางพาราได้ มีคนตอบถูกจำนวน 257 คน คิดเป็นร้อยละ 82.9 และข้อ 5) ปัจจุบัน กยท. ให้การสนับสนุนเงินทุนปลูกแทนอัตรา ไร่ละ 16,000 บาท โดยจ่ายเป็นงวดๆ มีคนตอบถูก 214 คน คิดเป็นร้อยละ 69.0

ผลการวิจัยแสดงว่าเกษตรกรค่อนข้างมีความรู้ในระดับมากในด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีและไม่เศรษฐกิจอื่นๆ ตามมาตรา 49(2) ถึงแม้ว่าสวนยางของเกษตรกรยังไม่ถึงกำหนดเวลาที่ต้องขอรับการสนับสนุนการปลูกแทนสวนยางใหม่แทนสวนเดิม เนื่องจากอายุยังไม่กำหนดโคน เนื่องจากส่งเสริม สนับสนุนการปลูกสร้างสวนยางใหม่แทนสวน

ยางเดิมเป็นภารกิจหลักของ สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง(สกย.) ที่ได้ได้มีการสนับสนุน ก่อนหน้าอยู่แล้ว

2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคาขาย ตามมาตรา49(3)

จากผลการศึกษาในด้านนี้พบว่าเกษตรกรชาวสวนยางมีระดับความรู้เฉลี่ยเกษตรกรตอบถูก 3.23 ข้อ มีคนตอบถูกสูงสุด 5 ข้อและตอบถูกน้อยสุด จำนวน 1 ข้อ โดยมีรายละเอียดดังนี้ ข้อ 6) เกษตรกรที่มีสิทธิ์ในเงินกองทุน ไม่จำเป็นต้องขึ้นทะเบียนผู้ปลูกยางกับ กยท. ก็ได้ มีคนตอบถูก 203 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 ข้อ 7) พ่อค้าซื้อขยยางและผู้ประกอบการธุรกิจยางไม่มีสิทธิ์กู้ยืมจากเงินกองทุนนี้ มีคนตอบถูก 159 คน คิดเป็นร้อยละ 51.3 ข้อ 8) การขอกู้ยืมเงินกองทุนต้องไปติดต่อที่ สำนักงานเกษตรกรอำเภอหรือ ธกส. มีคนตอบถูก 154 คน คิดเป็นร้อยละ 49.7 ข้อ 9) การยื่นขอกู้ยืมเงิน ต้องเตรียมเอกสารประกอบด้วย โครงการและแผนงาน และหลักฐานการขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยาง มีคนตอบถูก จำนวน 280 คน คิดเป็นร้อยละ 90.3 และข้อ 10) เงินกองทุนหมวดนี้ ได้จัดสรรเงินเพื่อการกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำและเงินอุดหนุน แบบให้เปล่า มีคนตอบถูก 203 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 ความรู้

ผลจากการวิจัยดังกล่าวสามารถวิเคราะห์ได้ว่า ความรู้เกษตรกรในด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคาขาย ตามมาตรา49(3) อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากการขอรับการส่งเสริม สนับสนุนจากเงินกองทุนด้านนี้ กฎเกณฑ์ ระเบียบขั้นตอนปฏิบัติมาก ทำให้เกษตรกรยังสับสนในระเบียบปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม รวมถึงเงื่อนไขคุณสมบัติเกษตรกรที่เป็นข้อจำกัดทำให้เกษตรกรยังไม่สามารถเข้าถึงได้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ กยท. ต้องเพิ่มการให้คำแนะนำ การประชาสัมพันธ์มากยิ่งขึ้น

3. ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง ตามมาตรา 49(5)

จากผลการศึกษาในด้านนี้พบว่าเกษตรกรชาวสวนยางมีระดับความรู้เฉลี่ยเกษตรกรตอบถูก 3.49 ข้อ มีคนตอบถูกสูงสุด 5 ข้อและตอบถูกน้อยสุด จำนวน 1 ข้อ โดยมีรายละเอียดดังนี้ ข้อ 11) สวนยางประสบภัยธรรมชาติ หรือเจ้าของสวนยางเสียชีวิตจะได้รับความช่วยเหลือ 3,000 บาท มีคนตอบถูก 257 คน คิดเป็นร้อยละ 82.9 ข้อ 12) เมื่อสวนยางประสบภัยเสียหาย เจ้าของสวนจะแจ้ง กยท. เมื่อไหร่ก็ได้ มีคนตอบถูก 175 คน คิดเป็นร้อยละ 56.5 ข้อ 13) เงินกองทุนมีสวัสดิการกู้ยืมเพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ,ซ่อมแซมอุปกรณ์เกษตร, ค่ารักษาพยาบาลมีคนตอบถูก 181 คน คิดเป็นร้อยละ 58.4 ข้อ14)เกษตรกร สามารถกู้เงินกองทุนเพื่อประกอบอาชีพเสริม เพิ่มรายได้รายละ ไม่เกิน 50,000 บาทมีคนตอบถูก จำนวน 243 คน คิดเป็นร้อยละ 78.4 และข้อ 15) การกู้ยืม

เงินจากกองทุนฯ ไม่มีกำหนดระยะเวลา ผ่อนชำระหนี้คืนและไม่มีดอกเบี้ยมีคนตอบถูก 222 คน คิดเป็นร้อยละ 71.6

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีความรู้ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง ตามมาตรา 49(5) อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมีเกษตรกรหลายคนได้รับความช่วยเหลือจากสวัสดิการนี้ จากสวนยางประสภภัยธรรมชาติซึ่งทุกๆ ปีจะมีวาตภัยและอัคคีภัยที่เกษตรกรประสบ ตลอดถึงการช่วยเหลือแก่ทายาทกรณีเจ้าของสวนยางเสียชีวิต จากการได้รับความช่วยเหลือเหล่านี้ทำให้เกษตรกรคนอื่นจะรับรู้ในหลักการปฏิบัติในการขอเข้ารับความช่วยเหลือ

4. ด้านการส่งเสริม สนับสนุนสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง ตามมาตรา 49(6)

จากผลการศึกษาในด้านนี้พบว่าเกษตรกรชาวสวนยางมีระดับความรู้เฉลี่ยเกษตรกรตอบถูก 3.43 มีคนตอบถูกสูงสุด 5 ข้อและตอบถูกน้อยสุด จำนวน 1 ข้อ โดยมีรายละเอียดดังนี้ ข้อ 16) สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง คือ การรวมกลุ่มผู้ปลูกยาง และทำการจดทะเบียนนิติบุคคลมีคนตอบถูก 260 คน คิดเป็นร้อยละ 83.9 ข้อ 17) กยท. สามารถใช้เงินกองทุนนี้ ไปสนับสนุนกลุ่มชวานาหรือกลุ่มผู้เลี้ยง ไก่ชนได้ มีคนตอบถูก 215 คน คิดเป็นร้อยละ 69.4 ข้อ 18) ชาวสวนยางที่ไม่ได้รวมเป็นกลุ่ม จะไม่ได้รับการสนับสนุนจากเงินกองทุนหมวดนี้ มีคนตอบถูก 193 คน คิดเป็นร้อยละ 62.3 ข้อ 19) เงินสนับสนุนสถาบันฯ เป็นการส่งเสริมเพื่อพัฒนากลุ่มโดยไม่ต้องจ่ายเงินคืนให้กับ กยท. มีคนตอบถูก จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 54.8 และข้อ 20) กลุ่มจะได้รับการสนับสนุนจากเงินกองทุนขึ้นอยู่กับประธานกลุ่มคนเดียว มีคนตอบถูก 219 คน คิดเป็นร้อยละ 70.6 (ตาราง 16)

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีความรู้ด้านการส่งเสริม สนับสนุนสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง ตามมาตรา 49(6) อยู่ในระดับใกล้เคียงกับความรู้ในด้านอื่นๆ เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีการรวมกลุ่มผู้ปลูกยางพาราเพื่อทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับยางพาราอยู่แล้ว เช่นเพื่อฝึกอบรมรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อการตลาดยาง ทำให้มีความสนใจศึกษาเพื่อการเข้าถึงเงินกองทุนเพื่อสนับสนุนสถาบัน แต่ขณะเดียวกันสถานะความพร้อมของกลุ่มส่วนใหญ่ยังไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่จะขอรับการสนับสนุน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกษตรกรยังไม่สามารถมีความรู้ในระดับสูงได้

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรชาวสวนยางผู้ให้ข้อมูลจำแนกในแต่ละด้าน ของระดับ
ความรู้ด้านสิทธิประโยชน์ในพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย

(n=310)

	ตอบถูก	ตอบไม่ถูก
ความรู้ด้านสิทธิประโยชน์ในพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย	จำนวนคน (ร้อยละ)	จำนวนคน (ร้อยละ)
1. ด้านการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อการปลูกแทน ด้วยยางพันธุ์ดีและไม่เศรษฐกิจอื่น (มาตรา 49(2))		
1. กยท. ให้การสนับสนุนเงินทุนเพื่อปลูกสร้างสวนยางใหม่ แทนสวนยางเก่าที่ทรุดโทรม	222(71.6)	88(28.4)
2. การขอรับสนับสนุนการปลูกยางแทน ต้องปลูกในที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ เท่านั้น	262(84.5)	48(15.5)
3. ยางพันธุ์ดี หมายถึง ยางพันธุ์พื้นเมือง ที่ไม่ผ่านการรับรองจากกรม วิชาการเกษตร	220(71.0)	90(29.0)
4. การขอสนับสนุนปลูกแทน สามารถปลูกไม่เศรษฐกิจอื่น ๆ แทนการ ปลูกยางพาราได้	257(82.9)	53(17.1)
5. ปัจจุบัน กยท. ให้การสนับสนุนเงินทุนปลูกแทนอัตรา ไร่ละ 16,000 บาท โดยจ่ายเป็นงวดๆ	214(69.0)	96(31.0)
2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคายาง (มาตรา 49(3))		
6. เกษตรกรที่มีสิทธิ์ในเงินกองทุน ไม่จำเป็นต้องขึ้นทะเบียนผู้ปลูกยางกับ กยท. ก็ได้	203(65.5)	107(34.5)
7. พ่อค้าซื้อขายนยางและผู้ประกอบการธุรกิจยาง ไม่มีสิทธิ์กู้ยืมจากเงินกองทุนนี้	159(51.3)	151(48.7)
8. การขอกู้ยืมเงินกองทุนต้องไปติดต่อที่ สำนักงานเกษตรกรอำเภอหรือ ธกส.	154(49.7)	156(50.3)
9. การยื่นขอกู้ยืมเงิน ต้องเตรียมเอกสารประกอบด้วย - โครงการและแผนงาน - หลักฐานการขึ้นทะเบียน	280(90.3)	30(9.7)
10. เงินกองทุนหมวดนี้ ได้จัดสรรเงินเพื่อการกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำและ เงินอุดหนุนแบบให้เปล่า	203(65.5)	107(34.5)

ตาราง 13 (ต่อ)

(n=310)

ความรู้ด้านสิทธิประโยชน์ในพระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย	ตอบถูก จำนวนคน (ร้อยละ)	ตอบไม่ถูก จำนวนคน (ร้อยละ)
3. ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง ตามมาตรา 49(5)		
11. สวนยางประสบภัยธรรมชาติ หรือเจ้าของสวนยางเสียชีวิตจะได้รับ ความช่วยเหลือ 3,000 บาท	257(82.9)	53(17.1)
12. เมื่อสวนยางประสบภัยเสียหาย เจ้าของสวนจะแจ้ง กยท. เมื่อไหร่ก็ได้	175(56.5)	135(43.5)
13. เงินกองทุนมีสวัสดิการกู้ยืมเพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ,ซ่อมแซม อุปกรณ์เกษตร, ค่ารักษาพยาบาล	181(58.4)	129(41.6)
14. เกษตรกร สามารถกู้เงินกองทุนเพื่อประกอบอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ รายละ ไม่เกิน 50,000 บาท	243(78.4)	67(21.6)
15. การกู้ยืมเงินจากกองทุนฯ ไม่มีกำหนดระยะเวลา ผ่อนชำระหนี้คืน และไม่มีดอกเบี้ย	222(71.6)	88(28.4)
4. ด้านการส่งเสริม สนับสนุนสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(6))		
16. สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง คือ การรวมกลุ่มผู้ปลูกยาง และทำการจดทะเบียนนิติบุคคล	260(83.9)	50(16.1)
17. กยท. สามารถใช้เงินกองทุนไปสนับสนุนกลุ่มชาวนาหรือกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ได้	215(69.4)	95(30.6)
18. ชาวสวนยางที่ไม่ได้รวมเป็นกลุ่ม จะไม่ได้รับการสนับสนุน จากเงินกองทุนหมวดนี้	193(62.3)	117(37.7)
19. เงินสนับสนุนสถาบันฯ เป็นการส่งเสริมเพื่อพัฒนากลุ่ม โดยไม่ต้องจ่ายเงินคืนให้กับ กยท.	170(54.8)	140(45.2)
20. กลุ่มจะได้รับการสนับสนุนจากเงินกองทุน ขึ้นอยู่กับประธาน กลุ่มคนเดียว	219(70.6)	91(29.4)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกร ชาวสวนยางจังหวัดแพร่

การศึกษาความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย เพื่อ
ต้องทราบถึงความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ถึงแนวทางการพัฒนา ส่งเสริม
สนับสนุนเกษตรกรที่ได้บัญญัติไว้ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของ
เกษตรกรผ่านกองทุนพัฒนาางพารา ทำการทดสอบเกษตรกรชาวสวนยางจำนวน 310 คน จำแนก
ความคิดเห็นออกเป็น 4 ด้าน รวมความคิดเห็นจำนวน 18 ข้อ จากนั้นนำผลการศึกษามาวิเคราะห์
โดยแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็นระดับ ดังนี้

ระดับความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่ง	เท่ากับ 5
ระดับความคิดเห็นด้วยมาก	เท่ากับ 4
ระดับความคิดเห็นด้วยปานกลาง	เท่ากับ 3
ระดับความคิดเห็นด้วยเห็นด้วยน้อย	เท่ากับ 2
ระดับความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด	เท่ากับ 1

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ตามความเป็นจริงมาคำนวณหาน้ำหนักค่าเฉลี่ยเพื่อ
ตีความหมายให้เป็น มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย และน้อยที่สุด ตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.51-5.00	ระดับความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.51-4.50	ระดับความคิดเห็นด้วยมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.51-3.50	ระดับความคิดเห็นด้วยปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.51-2.50	ระดับความคิดเห็นด้วยน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-1.50	ระดับความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด

ผลการศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่ง
ประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ รวมจำนวน 4 ด้าน ดังนี้ 1)ด้านการส่งเสริม
สนับสนุน เพื่อการปลูกแทน ด้วยยางพันธุ์ดีและไม่เศรษฐกิจอื่น (มาตรา 49(2) มีความเห็นด้วย
ระดับมาก เฉลี่ยระดับที่ความเห็น 4.13 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.603 2)ด้านการส่งเสริมสนับสนุน
เพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคายาง (มาตรา49(3)) มี
ความเห็นด้วยระดับมาก เฉลี่ยระดับความเห็นที่ 4.22 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.650 3)ด้านการจัด
สวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(5)) มีความเห็นด้วยระดับมาก เฉลี่ยระดับความเห็น
ที่ 4.26 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.685 และ 4)ด้านการส่งเสริม สนับสนุนสถาบันเกษตรกรชาวสวน
ยาง (มาตรา 49(6)) มีความเห็นด้วยระดับมาก เฉลี่ยระดับความเห็นที่ 4.37 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

0.682 เมื่อรวมทั้ง 4 ด้านระดับความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยที่ระดับ 4.23 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.532 (ตาราง 17)

จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีความเห็นด้วยกับแนวทางการพัฒนายางพาราภายใต้ พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ในระดับมาก เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนยางมีความเชื่อมั่นต่อการประกอบอาชีพชาวสวนยางในการยกระดับรายได้ พัฒนาคุณภาพชีวิตได้ จากการได้รับการส่งเสริม สนับสนุนจากหลักเกณฑ์ภายใต้ พรบ.การยางแห่งประเทศไทย และมีเจ้าหน้าที่ กยท.จังหวัดแพร่ ได้คอยติดตามให้ความรู้และแจ้งข่าวสารแก่เกษตรกรชาวสวนยางอย่างสม่ำเสมอผ่านทางการประชุมกลุ่ม ผ่านผู้นำเกษตรกรและช่องทางสื่อสารออนไลน์

ตาราง 17 จำนวน ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่รวมทุกด้าน

(n=310)

ระดับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อการปลูกแทน ด้วยยางพันธุ์ดี และไม้เศรษฐกิจอื่น (มาตรา 49(2))	4.13	0.603	มาก
2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การแปรรูปการตลาด การรักษาเสถียรภาพราคายาง (มาตรา49(3))	4.22	0.650	มาก
3. ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(5))	4.26	0.685	มาก
4. ด้านการส่งเสริม สนับสนุนสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(6))	4.37	0.682	มาก
รวม	4.23	0.532	มาก

พิจารณาจากระดับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ. การยางแห่งประเทศไทย ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ เมื่อพิจารณาตามรายละเอียดข้อย่อย

1. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีและไม้เศรษฐกิจอื่นๆ ตามมาตรา 49(2)

ผลการศึกษาพบว่า ข้อ 1) การทำสวนยางพารา ช่วยเพิ่มรายได้ของท่านอีกช่องทางหนึ่ง มีจำนวนเกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับความเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.4 รองลงมาที่

ความเห็นด้วยระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 31.9 และน้อยที่สุดที่ความเห็นระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.3 ข้อ 2) การให้การสนับสนุนปลูกยางแทนสวนเก่าไร่ละ 16,000 บาทมีความเหมาะสม มีจำนวนเกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.7 รองลงมาที่ความเห็นด้วยระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 34.5 และน้อยที่สุดที่ความเห็นด้วยระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.3 ข้อ 3) เกษตรกรสามารถปลูกพืชชนิดอื่นแทนการปลูกยางพาราได้ มีจำนวนเกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 33.9 รองลงมาที่ความเห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.9 และจำนวนน้อยที่สุดที่ความเห็นระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.5 ข้อ 4) สวนยางที่ขอรับสนับสนุนการปลูกแทนต้องเป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์เท่านั้น เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยที่ระดับเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.4 รองลงมาที่ความเห็นด้วยระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 22.9 และจำนวนน้อยที่สุดที่ความเห็นระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.4 ข้อ 5) การให้เจ้าหน้าที่ กยท. ติดตามให้ความรู้ แก่เกษตรกร เป็นระยะๆ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยที่ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.3 รองลงมาที่ความเห็นระดับมาก ที่ 34.2 และจำนวนน้อยที่สุดที่ระดับความเห็นน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.3 เมื่อรวมความคิดเห็นทุกข้อในด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดี และไม่เศรษฐกิจอื่นๆ ตามมาตรา 49(2) มีค่าเฉลี่ยระดับความเห็นที่ 4.13 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.603 (ตาราง 18)

จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีความเห็นว่าอาชีพการทำยางพาราสามารถช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตได้ ถึงแม้ว่าจะอยู่ในช่วงราคายางตกต่ำ นอกจากนี้เกษตรกรยังให้ความเห็นด้วยมากที่สุดในกรณีที่ กยท. มีเงินทุนสนับสนุนให้ทุนการสร้างสวนยางใหม่ ไร่ละ 16,000 บาท เพื่อทดแทนสวนยางเก่า รวมถึงการมีเจ้าหน้าที่ กยท. คอยติดตามให้ความรู้ ให้คำปรึกษาในเรื่องการดูแลรักษาสวนยาง การรวมกลุ่มขายยาง อย่างสม่ำเสมอ

ตาราง 18 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีและไม้เศรษฐกิจอื่นๆ ตามมาตรา 49(2)ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูล

(n=310)

ระดับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น					SD	ระดับ ความคิดเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
ด้านการส่งเสริมสนับสนุน เพื่อการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีและไม้เศรษฐกิจอื่นๆ (มาตรา 49 (2))							
1. การทำสวนยางพารา ช่วยเพิ่มรายได้ของทำนอีกช่องทางหนึ่ง	181(58.4)	99(31.9)	25(8.1)	3(1.0)	1(0.3)	4.48	0.714
2. การให้การสนับสนุนปลูกยางแทนสวนเก่าไร่ละ 16,000 บาทมีความเหมาะสม	151(48.7)	107(34.5)	35(11.3)	10(3.2)	7(2.3)	4.24	0.936
3. เกษตรกรสามารถปลูกพืชชนิดอื่นแทนการปลูกยางพาราได้	102(32.9)	105(33.9)	80(25.8)	12(3.9)	11(3.5)	3.89	1.026
4 สวนยางที่ขอรับสนับสนุนการปลูกแทนต้องเป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์เท่านั้น	119(38.4)	71(22.9)	65(21.0)	29(9.4)	26(8.4)	3.74	1.288
5. การให้เจ้าหน้าที่ กยท. ติดตามให้ความรู้แก่เกษตรกร เป็นระยะๆ	156(50.3)	106(34.2)	35(11.3)	12(3.9)	1(0.3)	4.30	0.843
รวม						4.13	0.603

2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคาขาย (มาตรา49(3))

ผลการศึกษาพบว่า ข้อ6) เงินกองทุน ช่วยสร้างโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงเงินกู้ยืม อัตราดอกเบี้ยถูก ส่วนใหญ่เกษตรกรมีความเห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.1 รองลงมา มีความเห็นที่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 35.8 และน้อยที่สุดที่ความเห็นระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.9 ข้อ 7) . ผู้มีสิทธิ์กู้ยืม ต้องเป็นเกษตรกรผู้ปลูกยางที่มากขึ้นทะเบียนกับ กยท. แล้วเท่านั้น ส่วนใหญ่มีความด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาที่ความเห็นด้วยระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 31.3 และน้อยที่มีความเห็นด้วยระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.3 ข้อ 8) ระเบียบปฏิบัติ และขั้นตอนการกู้ยืมเงิน มีความซับซ้อน ทำให้เข้าถึงยาก เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยที่ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.2 รองลงมาที่มีความเห็นด้วยที่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 31.9 และน้อยที่สุดมีความเห็นด้วยระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.9 ข้อ 9) การส่งเสริมให้กลุ่ม และเอกชน มีการแปรรูปยาง , ผลิตภัณฑ์ยาง เพิ่มมูลค่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยที่ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.4 รองลงมาที่มีความเห็นที่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.9 และน้อยที่สุดที่มีความเห็นด้วยระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.3 ข้อ 10) กยท.จัดให้มีตลาดประมูลยาง ช่วยเพิ่มช่องทางการขายและต่อรองกับพ่อค้าได้ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยที่ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.9 รองลงมาที่มีความเห็นด้วยที่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 26.5 และน้อยที่สุดที่มีความเห็นด้วยระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.9 มีรวมความคิดเห็นทุกข้อของในด้านการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคาขาย (มาตรา49(3)) มีค่าเฉลี่ยระดับความเห็นด้วยที่ 4.22 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.650 (ตาราง 19)

จากผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีความเห็นด้วยกับแนวทางการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อพัฒนาเกษตรกรชาวสวนยางภายใต้ พรบ.การยางแห่งประเทศไทย โดยให้ความสำคัญกับการจัดตลาดประมูลยางเพิ่มช่องทางการจำหน่ายและต่อรองราคาได้ เนื่องจากปัจจุบันราคาขายอยู่ในช่วงราคาตกต่ำ

ตาราง 19 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นด้านการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพผลิต การแปรรูป การตลาด การศึกษาเสถียรภาพราคาขาย (มาตรา49(3)) ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูล

(N = 310)

ระดับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ตาม	ระดับความคิดเห็น					ระดับ		
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		$\bar{X}$	SD
<p>พรบ.การยางแห่งประเทศไทย</p> <p>ด้านการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพผลิต การแปรรูป การตลาด การศึกษาเสถียรภาพราคาขาย (มาตรา49(3))</p> <p>6. เงินกองทุน ช่วยสร้างโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงเงินกู้ยืม อัตราดอกเบี้ยถูก</p> <p>7. ผู้มีสิทธิกู้ยืม ต้องเป็นเกษตรกรผู้ปลูกยางที่มากขึ้น ทะเบียนกับ กยท. แล้วเท่านั้น</p> <p>8. ระเบียบปฏิบัติ และขั้นตอนการกู้ยืมเงิน มีความซับซ้อน ทำให้เข้าถึงยาก</p> <p>9. การส่งเสริมให้กลุ่ม และเอกชน มีการแปรรูปยาง , ผลิตภัณฑ์ยาง เพิ่มมูลค่า</p> <p>10. กยท.จัดให้มีตลาดประมูลยาง ช่วยเพิ่มช่องทางการขายและต่อรองกับพ่อค้าได้</p>	149(48.1)	111(35.8)	37(11.9)	7(2.3)	6(1.9)	4.26	0.895	มาก
	158(51.0)	97(31.3)	40(12.9)	7(2.3)	8(2.6)	4.26	0.947	มาก
	109(35.2)	99(31.9)	73(23.5)	20(6.5)	9(2.9)	3.90	1.049	มาก
	153(49.4)	102(32.9)	39(12.6)	7(2.3)	9(2.9)	4.24	0.958	มาก
	195(62.9)	82(26.5)	20(6.5)	7(2.3)	6(1.9)	4.46	0.865	มาก
รวม						4.22	0.650	มาก

3. ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(5))

ผลการศึกษาพบว่า ข้อ 11) เจ้าของสวนยางเสียชีวิต หรือสวนยางเสียหาย ได้รับความช่วยเหลือ 3,000 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยที่ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.0 รองลงมาเห็นด้วยที่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.9 และน้อยที่สุดที่มีความเห็นด้วยระดับน้อยกับน้อยที่สุดเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.5 ข้อ 12) กำหนดให้มีเงินกู้ยืม เพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาล ช่อมแซมที่อยู่อาศัย เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยที่ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 49.4 รองลงมาที่เห็นด้วยระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 31.9 และน้อยที่สุดที่เห็นด้วยระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.9 ข้อ 13) ชาวสวนยางสามารถกู้ยืมเงินกองทุน เพื่อประกอบอาชีพเสริมอื่นๆ ได้ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.2 รองลงมาเห็นด้วยที่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.3 และน้อยที่สุดมีความเห็นด้วยระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.6 ข้อ 14) การพิจารณาโครงการฯ มีตัวแทนเกษตรกรร่วมเป็นคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมาเห็นด้วยระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 41.6 และน้อยที่สุดมีความเห็นด้วยระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.3 เมื่อรวมความคิดเห็นทุกข้อ ในด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(5)) มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้วย ที่ระดับ 4.26 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.685 (ตาราง 20)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีความเห็นด้วยมากกับการจัดสวัสดิการให้กับเกษตรกรชาวสวนยาง ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย โดยหัวข้อกรณีเจ้าของสวนยางเสียชีวิตหรือสวนยางได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ จะได้รับความช่วยเหลือ รวมถึงการมีเงินทุนกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพเสริม เนื่องจากสภาพแวดล้อมสวนยางมีความเสี่ยงต่อภัยธรรมชาติ เช่น วัตภัย อัคคีภัย ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย หากเกษตรกรชาวสวนยางประสบภัยธรรมชาติทำให้สวนยางเสียหายสวนจะได้รับความช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อน และมีเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำเพื่อประกอบอาชีพเสริม

ตาราง 20 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวน้อย (มาตรา 49(5)) ของเกษตรกรชาวน้อยจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูล

(n=310)

ระดับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น				SD	ระดับ ความคิดเห็น
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อยที่สุด		
ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวน้อย (มาตรา 49(5))						
11. เจ้าของสวนยางเสียชีวิต หรือสวนยางเสียหาย ได้รับความช่วยเหลือ 3,000 บาท	158(51.0)	102(32.9)	28(9.0)	11(3.5)	4.24	1.003 มาก
12. กำหนดให้มีเงินกู้ยืม เพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาล ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย	153(49.4)	99(31.9)	38(12.3)	9(2.9)	4.21	1.006 มาก
13. ชาวน้อยสามารถกู้ยืมเงินกองทุน เพื่อประกอบอาชีพเสริมอื่นๆ ได้	168(54.2)	100(32.3)	32(10.3)	8(2.6)	4.37	0.821 มาก
14. การพิจารณาโครงการฯ มีตัวแทนเกษตรกร ร่วม เป็นคณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ	133(42.9)	129(41.6)	35(11.3)	6(1.9)	4.21	0.884 มาก
รวม					4.26	0.685 มาก

4. ด้านการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา

49(6))

ผลการศึกษาพบว่า ข้อ 15) รัฐบาล กำหนดให้ กยท. เป็นหน่วยงานหลักในการดูแลยางพาราทั้งระบบ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.5 รองลงมา มีความเห็นด้วยระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 33.2 และน้อยที่สุดมีความเห็นด้วยระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.3 ข้อ 16) การรวมกลุ่มของเกษตรกร เป็นแนวทางการพัฒนาอาชีพของชาวสวนยางพารา เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมา มีความเห็นด้วยระดับมาก คิดเป็น 32.3 และน้อยที่สุดมีระดับความเห็นด้วยระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.6 ข้อ 17) มีเงินกองทุนสนับสนุนกลุ่ม เพื่อจัดประชุม , สัมมนา, ศึกษาดูงาน, ฝึกอบรม เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา มีความเห็นด้วยระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 31.6 และน้อยที่สุดคิดมีความเห็นด้วยระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.9 ข้อ 18) กยท. สร้างเครือข่ายชาวสวนยางระดับอำเภอ , ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.5 รองลงมา ที่ความเห็นระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 31.0 และน้อยที่สุดมีความเห็นด้วยระดับน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 0.6 เมื่อร่วมความคิดเห็นทุกข้อในด้านการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(6)) มีค่าเฉลี่ยระดับความเห็นที่ 4.36 มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.682 (ตาราง 21)

ผลจากการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีความเห็นด้วยเฉลี่ยที่มาก เนื่องจากเกษตรกรต่างให้ความสำคัญของการรวมกลุ่มของเกษตรกร เนื่องจากการรวมกลุ่มทำให้การขับเคลื่อนในการพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรได้มากกว่าต่างคนต่างทำ เช่นการรวมกลุ่มเพื่อจัดประชุมรับความรู้จาก เจ้าหน้าที่ กยท. การรวมกลุ่มเพื่อจัดจำหน่ายผลผลิต ตลอดจนการจัดโครงการศึกษาดูงานเพื่อมาประยุกต์พัฒนากับกลุ่มตัวเอง

ตาราง 21 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นด้านการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(6))ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูล

(n=310)

ระดับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย	ระดับความคิดเห็น				ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย		น้อยที่สุด	$\bar{X}$	SD
ด้านการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(6))								
15. รัฐบาล กำหนดให้ กยท. เป็นหน่วยงานหลักในการดูแลยางพาราทั้งระบบ	169(54.5)	103(33.2)	29(9.4)	5(1.6)	4(1.3)	4.38	0.823	มาก
16. การรวมกลุ่มของเกษตรกร เป็นแนวทางการพัฒนาอาชีพของชาวสวนยางพารา	177(57.1)	100(32.3)	28(9.0)	3(1.0)	2(0.6)	4.44	0.751	มาก
17. มีเงินกองทุนสนับสนุนกลุ่ม เพื่อจัดประชุม , สัมมนา, ศึกษาดูงาน, ฝึกอบรม	155(50.0)	98(31.6)	44(14.2)	7(2.3)	6(1.9)	4.25	0.919	มาก
18. กยท. สร้างเครือข่ายชาวสวนยางระดับอำเภอ , ระดับจังหวัด และระดับประเทศ	172(55.5)	96(31.0)	29(9.4)	11(3.5)	2(0.6)	4.37	0.844	มาก
รวม						4.36	0.682	มาก

ตอนที่ 4 การปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

การศึกษาระดับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ เพื่อต้องทราบถึงการปฏิบัติของเกษตรกรตามแนวทางที่ กยท.ได้ถ่ายทอดให้ความรู้ ตามหลักการจัดการสวนยางอย่างถูกต้อง และมีการพัฒนาศักยภาพอาชีพชาวสวนยางตามวัตถุประสงค์ของ พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ทำการทดสอบเกษตรกรชาวสวนยางจำนวน 310 คน จำแนกการปฏิบัติออกเป็น 4 ด้าน รวมจำนวน 16 ข้อ จากนั้นนำผลการศึกษามาวិเคราะห์ โดยแบ่งระดับการปฏิบัติออกเป็นระดับ ดังนี้

ระดับการปฏิบัติมากที่สุด	เท่ากับ 5
ระดับการปฏิบัติมาก	เท่ากับ 4
ระดับการปฏิบัติปานกลาง	เท่ากับ 3
ระดับการปฏิบัติเห็นด้วยน้อย	เท่ากับ 2
ระดับปฏิบัติเห็นด้วยน้อยที่สุด	เท่ากับ 1

จากนั้นนำคะแนนที่ได้ตามความเป็นจริงมาคำนวณหาน้ำหนักค่าเฉลี่ยเพื่อตีความหมายให้เป็น มากที่สุด, มาก, ปานกลาง, น้อย และน้อยที่สุด ตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.51-5.00	ระดับการปฏิบัติมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.51-4.50	ระดับการปฏิบัติมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.51-3.50	ระดับการปฏิบัติปานกลาง
ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.51-2.50	ระดับการปฏิบัติเห็นด้วยน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.00-1.50	ระดับการปฏิบัติเห็นด้วยน้อยที่สุด

ผลการศึกษาพบว่าระดับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ รวมจำนวน 4 ด้าน ดังนี้ 1)ด้านการส่งเสริม สนับสนุนเพื่อการปลูกแทน ด้วยยางพันธุ์ดีและไม้เศรษฐกิจอื่น (มาตรา 49(2)) มีการปฏิบัติระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยระดับการปฏิบัติมีค่าเท่ากับ 3.98 2)ด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคายาง (มาตรา 49(3)) มีการปฏิบัติระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยระดับการปฏิบัติมีค่าเท่ากับ 3.91 3)ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(5)) มีการปฏิบัติระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยระดับการปฏิบัติมีค่าเท่ากับ 3.87 และ 4)ด้านการส่งเสริม สนับสนุนสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(6)) มีการปฏิบัติระดับมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยระดับการปฏิบัติมีค่าเท่ากับ 4.02 เมื่อรวมทั้ง 4 ด้านมีการปฏิบัติในระดับมาก โดยมี

ค่าคะแนนเฉลี่ยระดับการปฏิบัติมีค่าเท่ากับ 3.96 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.684 (ตาราง 22)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีการปฏิบัติตามแนวทางการพัฒนาอาชีพยางพาราในระดับมาก เนื่องจากมีความสอดคล้องกับการดูแลรักษาสวนยางอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและการพัฒนาอาชีพชาวสวนยางในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการสวนยางอย่างมีคุณภาพ การรวมรวมเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองราคา ตลอดจนการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ยางพารา นอกจากนี้ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย มีสวัสดิการการสนับสนุนเงินทุนในการปลูกสร้างสวนยางใหม่ เงินทุนกู้ยืมในการประกอบอาชีพเสริม และการช่วยเหลือสวนประสภภัยพิบัติ แต่มีข้อจำกัดสำหรับเกษตรกรที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินปลูกยางพารา จึงไม่สามารถเข้าถึงเงินกองทุน นอกจากนี้การสนับสนุนบางด้านมีกระบวนการที่ค่อนข้างเยอะ ทำให้เกษตรกรเข้าถึงยาก

ตาราง 22 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ รวมทุกด้าน

(n=310)

ระดับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ ใน พรบ. การยางแห่งประเทศไทย	$\bar{X}$	SD	ระดับ ความคิดเห็น
1. ด้านการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อการปลูกแทน ด้วยยางพันธุ์ดี และไม้เศรษฐกิจอื่น (มาตรา 49(2))	3.98	0.774	มาก
2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การ แปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคายาง (มาตรา 49(3))	3.91	0.807	มาก
3. ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(5))	3.87	0.821	มาก
4. ด้านการส่งเสริม สนับสนุนสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(6))	4.02	4.016	มาก
รวม	3.96	0.684	มาก

พิจารณาจากระดับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ. การยางแห่งประเทศไทย ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ เมื่อพิจารณาตามรายละเอียดข้อย่อย

1. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีและไม้เศรษฐกิจอื่นๆ ตามมาตรา 49(2)

ผลการศึกษาพบว่า ข้อ 1) ท่านได้ศึกษาหลักเกณฑ์การขอสนับสนุนเพื่อการปลูกยางแทนอย่างเข้าใจ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 32.3 รองลงมา มีการปฏิบัติระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 31.6 และน้อยที่สุดที่การปฏิบัติระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.6 มีค่าคะแนนระดับการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ข้อ 2) ท่านปลูกยางพาราพันธุ์ดีและดูแลอย่างถูกวิธีตามคำแนะนำของ เจ้าหน้าที่ กยท. เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.7 รองลงมา มีการปฏิบัติระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 31.9 และน้อยที่สุดมีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.9 มีค่าคะแนนระดับการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ข้อ 3) สวนยางท่านมีการใส่ปุ๋ยบำรุงทุกปี และการกรีดหน้ายางไม่เสียหาย เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติที่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมา เป็นการปฏิบัติระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.5 และน้อยที่สุด คือการปฏิบัติที่ระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.0 มีค่าคะแนนระดับการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ข้อ 4) ท่านได้ทำแนวป้องกันไฟไหม้สวนยางทุกปี เมื่อเข้าสู่ฤดูหน้าแล้ง เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.9 รองลงมา มีการปฏิบัติระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 25.8 และน้อยที่สุด มีการปฏิบัติที่ระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.3 มีค่าคะแนนระดับการปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 เมื่อรวมระดับการปฏิบัติทุกข้อของด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีและไม้เศรษฐกิจอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.774 (ตาราง 23)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ในด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีและไม้เศรษฐกิจอื่นๆ มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางได้ตระหนักถึงความเอาใจใส่ในการประกอบอาชีพชาวสวนยางของตัวเองตามหลักวิชาการและคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ กยท. จากข้อสังเกตจะพบว่าการให้ความสำคัญมากกับการทำแนวกันไฟป้องกันสวนยางถูกไฟไหม้ ซึ่งจะเกิดความเสียหายอย่างรุนแรงได้ นอกจากนี้ได้มีการใส่ปุ๋ยบำรุงรักษาต้นยาง ตลอดจนการกรีดยางอย่างประณีตไม่ทำให้หน้ายางกรีดเสียหาย เพื่อความสมบูรณ์และเพิ่มผลผลิตของต้นยางพารา

ตาราง 23 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติด้านการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีและไม้เศรษฐกิจอื่นๆ ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูล

(n=310)

	ระดับการปฏิบัติ					ระดับ		
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		$\bar{X}$	SD
การปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์								
พรบ.การยางแห่งประเทศไทย								
1. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน เพื่อการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีและไม้เศรษฐกิจอื่นๆ (มาตรา 49 (2))								
1. ท่านได้ศึกษาหลักเกณฑ์การขอสนับสนุนเพื่อการปลูกยางแทนอย่างเข้าใจ	79(25.5)	100(32.3)	98(31.6)	28(9.0)	5(1.6)	3.71	1.016	มาก
2. ท่านปลูกยางพาราพันธุ์ดีและดูแลอย่างถูกต้องตามที่ กยท. คำนแนะนำของ เจ้าหน้าที่ กยท.	120(38.7)	99(31.9)	65(21.0)	20(6.5)	6(1.9)	3.94	0.913	มาก
3. สวนยางท่านมีการใส่ปุ๋ยบำรุงทุกปี และการกรีต หนายางไม่เสียหาย	104(33.5)	110(35.5)	73(23.5)	20(6.5)	3(1.0)	3.94	0.957	มาก
4 ท่านได้ทำแนวป้องกันไฟไหม้สวนยางทุกปี เมื่อเข้า ผู้ตัดูหน้าแล้ง	167(53.9)	80(25.8)	52(16.8)	7(2.3)	4(1.3)	4.29	0.913	มาก
รวม						3.98	0.774	มาก

2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคาขาย (มาตรา 49(3))

ผลการศึกษาพบว่า ข้อ 5) ท่านได้ทำอย่างก้อ่นถ้วยคุณภาพ (มีความสะอาด, หยอดน้ำกรด, พักค้างคืน) เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60.3 รองลงมา มีการปฏิบัติในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 24.5 และน้อยที่สุดมีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.6 มีค่าคะแนนเฉลี่ยระดับการปฏิบัติเท่ากับ 4.41 ข้อ 6) ท่านเคยเข้าร่วมประชุม รับฟังคำชี้แจงจาก เจ้าหน้าที่ กยท. เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.4 รองลงมา มีการปฏิบัติในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 25.5 และน้อยที่สุดที่มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.3 มีค่าคะแนนระดับการปฏิบัติเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ข้อ 7) ท่านเคยศึกษาดูงาน การผลิตยางคุณภาพ การแปรรูปยางเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ หรือไม่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติที่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 28.7 รองลงมาที่มีการปฏิบัติในระดับ ปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 23.5 และน้อยที่สุดมีการปฏิบัติที่ระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 11.9 มีค่าคะแนนระดับการปฏิบัติเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ข้อ 8) ท่านปรึกษาประธานกลุ่มหรือเจ้าหน้าที่ กยท. เวลามีปัญหาเกี่ยวกับยางพาราอยู่เสมอ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.6 รองลงมา มีการปฏิบัติที่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 30.0 และน้อยที่สุดมีการปฏิบัติในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 10.6 มีค่าคะแนนระดับการปฏิบัติเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 เมื่อรวมทุกข้อด้านการส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคาขาย เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีระดับการปฏิบัติมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ตาราง 24)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามหลักวิชาการการบริหารจัดการสวนยาง และคำแนะนำให้คำปรึกษาของเจ้าหน้าที่ กยท. เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการผลิตยางพาราให้ได้คุณภาพ เป็นที่ต้องการของโรงงานแปรรูปยางพารา ซึ่งจะส่งผลต่อราคาขายได้ นอกจากนี้เกษตรกรยังให้ความสำคัญกับการเข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม เวลาเจ้าหน้าที่ กยท. มาให้ความรู้ สะท้อนให้เห็นว่าเกษตรกรต้องการที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หรือวิทยาการใหม่ๆ จากเจ้าหน้าที่ กยท. เพื่อนำไปปรับใช้กับการทำสวนยางของตนเอง 0.807

ตาราง 24 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติด้านการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การศึกษาเสถียรภาพราคาขาย ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูล

การปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน	ระดับการปฏิบัติ					ระดับการปฏิบัติ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
2. ด้านการส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การศึกษาเสถียรภาพราคาขาย (มาตรา49(3))						
5. ท่านได้ทำอย่างก่อนด้วยคุณภาพ (มีความสะอาด หยอดน้ำกรด, พักค้างคืน)	187(60.3)	76(24.5)	37(11.9)	8(2.6)	2(0.6)	4.41 0.846 มาก
6. ท่านเคยเข้าร่วมประชุม รับฟังคำชี้แจงจากเจ้าหน้าที่ กยท.	150(48.4)	79(25.5)	61(19.7)	16(5.2)	4(1.3)	4.15 0.993 มาก
7. ท่านเคยศึกษาดูงาน การผลิตยางคุณภาพ การแปรรูปยางเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ หรือไม่	70(22.6)	89(28.7)	73(23.5)	37(11.9)	41(13.2)	3.35 1.311 ปานกลาง
8. ท่านปรึกษาประธานกลุ่มหรือเจ้าหน้าที่ กยท.เรามี ปัญหาเกี่ยวกับยางพาราอยู่เสมอ	95(30.6)	93(30.0)	77(24.8)	33(10.6)	12(3.9)	3.73 1.122 มาก
รวม						3.91 0.807 มาก

(n=310)

3. ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(5))

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ได้มีการปฏิบัติตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง ดังนี้ ข้อ 9) เวลาเกิดภัยธรรมชาติท่านได้สำรวจความเสียหายสวนยางตัวเองเพื่อแจ้งให้ กยท.หรือไม่ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.1 รองลงมีการปฏิบัติในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 25.2 และน้อยที่สุดมีการปฏิบัติระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 7.4 โดยมีค่าคะแนนระดับการปฏิบัติเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 ข้อ 10) ท่านทำอาชีพเสริมอย่างอื่น ๆ เช่น เกษตรกรผสมผสาน เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.3 รองลงมา มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 28.1 และน้อยที่สุดมีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.5 โดยมีค่าคะแนนระดับการปฏิบัติเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ข้อ 11) ท่านมีเบอร์โทรศัพท์ หรือช่องทางติดต่อกับประธานกลุ่ม หรือเจ้าหน้าที่ กยท.ไว้แล้ว เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.0 รองลงมา มีการปฏิบัติระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 28.1 และน้อยที่สุดมีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.2 โดยมีค่าคะแนนระดับการปฏิบัติเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ข้อ 12) ท่านมีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับยางพาราอยู่เสมอ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.2 รองลงมา มีการปฏิบัติในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 31.3 และน้อยที่สุดมีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.6 โดยมีค่าคะแนน ระดับการปฏิบัติเฉลี่ยที่ 4.12 คะแนน และเมื่อรวมทุกข้อด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรมีค่าคะแนนระดับการปฏิบัติเฉลี่ย เท่ากับ 3.87 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.821 (ตาราง 25)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ได้มีการปฏิบัติเกี่ยวกับด้านการจัดสวัสดิการในระดับมาก เนื่องจากสวัสดิการชาวสวนยางตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยมุ่งให้ความช่วยเหลือ บรรเทาความเดือดร้อน ของเกษตรกรเมื่อประสบภัยพิบัติต่างๆ เป็นการช่วยเหลือเบื้องต้น ทั้งนี้สวนยางพารามีความเสี่ยงต่อความเสียหายจากภัยธรรมชาติ เช่น वादภัย หรืออัคคีภัย รวมถึงการช่วยเหลือทายาทเมื่อเจ้าของสวนยางเสียชีวิต นอกจากนี้เพื่อรับมือกับภาวะราคายางตกต่ำ จึงได้มีเงินกองทุนกั๊ยมดอกเบีย้ต่ำเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพเสริม หรือจัดหาอุปกรณ์ทางการเกษตร การรักษาพยาบาล การซ่อมแซมที่อยู่อาศัย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับตัวเกษตรกร จึงทำให้มีการติดตามข่าวสาร และคอยปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ กยท. หรือผ่านทางประธานกลุ่มยางพาราที่ตัวเองเป็นสมาชิก

ตาราง 25 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง ของเกษตรกรชาวสวนยาง จังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูล (n=310)

การปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย	ระดับการปฏิบัติ					ระดับ ปฏิบัติการ	
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		$\bar{X}$
3. ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(5))							
9. เวลาเกิดภัยธรรมชาติท่านได้สำรวจความเสียหาย สวนยางตัวเองเพื่อแจ้งให้ กยท.หรือไม่ ผสมผสาน เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา	115(37.1)	78(25.2)	69(22.3)	23(7.4)	25(8.1)	3.76	1.125
10. ท่านทำอาชีพเสริมอย่างอื่นเช่น เกษตรกร ผสมผสาน เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา	86(27.7)	94(30.3)	87(28.1)	26(8.4)	17(5.5)	3.66	1.131
11. ท่านมีเบอร์โทรศัพท์ หรือช่องทางติดต่อกับ ประธานกลุ่ม หรือเจ้าหน้าที่ กยท.ไว้แล้ว	121(39.0)	87(28.1)	78(25.2)	14(4.5)	10(3.2)	3.95	1.056
12. ท่านมีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับยางพาราอยู่เสมอ	134(43.2)	97(31.3)	64(20.6)	13(4.2)	2(0.6)	4.12	0.935
รวม						3.87	0.821
							มาก

4. ด้านการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(6))

ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ด้านการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง ดังนี้ ข้อ 13) ท่านได้ตั้งกลุ่มยางพารา หรือเป็นสมาชิก กลุ่มยางพาราในพื้นที่ท่านแล้ว เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.3 รองลงมาการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 24.8 และน้อยที่สุดมีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.9 มีค่าคะแนนระดับการปฏิบัติเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ข้อ 14) ท่านได้ขายยางผ่านตลาด ยางของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.5 รองลงมา มีการปฏิบัติระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 22.3 และน้อยที่สุดมีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.0 มีค่าคะแนนระดับปฏิบัติเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ข้อ 15) เวลาที่มีการประชุมกลุ่ม ท่านได้ เข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 42.6 รองลงมา มีการปฏิบัติในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 26.8 และน้อยที่สุดมีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.0 มีค่าคะแนนระดับปฏิบัติเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ข้อ 16) กลุ่มของท่านได้เคยมีการจัดประชุม ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ใดๆอย่างหนึ่งให้สมาชิก เกษตรกรส่วนใหญ่มีการปฏิบัติระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมา มีการปฏิบัติระดับมากและปานกลางเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 25.5 และน้อยที่สุดมีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 7.4 มีค่าคะแนนระดับการปฏิบัติเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 เมื่อรวมทุกข้อในด้านการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(6)) แล้วมี ค่าเฉลี่ยคะแนนระดับการปฏิบัติเท่ากับ 4.02 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.016 (ตาราง 26)

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางได้มีการตั้งกลุ่มยางพาราของ ตัวเอง และส่วนใหญ่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อการบริหารจัดการตลาด โดย สมาชิกนำผลผลิตยางพารามารวมกันขาย โดยมีคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่กำกับดูแลสมาชิกให้ผล ผลิตยางพาราอย่างมีคุณภาพ และการเจรจาต่อรองราคาให้ได้เป็นที่พึงพอใจ นอกจากนี้การดำเนินการ ของกลุ่ม กยท.จังหวัดแพร่ จะมีการสนับสนุนอุปกรณ์ที่ใช้กับกิจกรรมการซื้อขายยาง เช่น ตาชั่ง สายพานนำยางขึ้นรถบรรทุก โต๊ะ แก้ว และจะมีเจ้าหน้าที่ กยท.มาเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำอย่าง ต่อเนื่อง เกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจกับราคาขายที่ขายผ่านตลาดยางพาราของกลุ่ม ได้ราคาที่สูงกว่าราคาขายทั่วไป

ตาราง 26 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการปฏิบัติด้านการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่ม / สถาบันเกษตรกรชาวสวนยางของ
เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ผู้ให้ข้อมูล

(n=310)

การปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย	ระดับการปฏิบัติ					ระดับ		
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		$\bar{X}$	SD
4.ด้านการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(6))								
13. ท่านได้ตั้งกลุ่มยางพารา หรือเป็นสมาชิกกลุ่ม ยางพาราในพื้นที่ท่านแล้ว	162(52.3)	77(24.8)	48(15.5)	14(4.5)	9(2.9)	4.19	1.042	มาก
14. ท่านได้ขายยางผ่านตลาดยางของกลุ่มอย่าง สม่ำเสมอ	173(55.5)	69(22.3)	55(17.7)	10(3.2)	3(1.0)	4.29	0.934	มาก
15. เวลามีการประชุมกลุ่ม ท่านได้เข้าร่วมอย่าง สม่ำเสมอ	132(42.6)	83(26.8)	69(22.3)	23(7.4)	3(1.0)	4.03	1.017	มาก
16. กลุ่มของท่านได้เคยมีการจัดประชุม ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน อย่างไม่อย่างหนึ่งให้สมาชิก	90(29.0)	79(25.5)	79(25.5)	39(12.6)	23(7.4)	3.50	1.236	ปานกลาง
รวม						4.02	4.016	มาก

ตอนที่ 5 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ ใน พรบ.การ ยางแห่งประเทศไทย ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

การศึกษาครั้งนี้ ตัวแปรตามมีการวัดด้วยระดับอันตรรกภาคส่วน (Interval Scale) คือวัดระดับของค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย (Weight Mean Score) ส่วนตัวแปรอิสระมีการวัดค่าเป็นอัตราส่วน (Ratio Scale) และการวัดค่าเป็น 0,1 (Dummy) สำหรับตัวแปรที่เป็นมาตรวัดนามบัญญัติ (Nominal Scale) และมาตราวัดอันดับ (Ordinal Scale) ซึ่งตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แสดงตามตารางดังนี้ (ตาราง 27)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย คือการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยก่อนที่จะได้วิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ ผู้ศึกษาจะขอเสนอค่าสัมประสิทธิ์ของเพียร์สัน (Pearson's correlation) (ตาราง 28)

ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม (Partial correlation) ด้านความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยที่สัมพันธ์กันในทิศทางบวกได้แก่ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้จากยางพารา พื้นที่ปลูกยางพารา ประสบการณ์การทำสวนยาง การเป็นสมาชิกกลุ่ม การร่วมกิจกรรมชุมชน การเข้ารับการฝึกอบรม การติดต่อกับหน่วยงาน การรับข้อมูลข่าวสารและ ระดับความรู้ ส่วนตัวแปรอิสระที่เหลือมีความสัมพันธ์ทางกลับกันและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระต่างๆ ด้วยกันมีค่าค่อนข้างต่ำ เมื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันในแต่ละคู่พบว่าไม่มีตัวแปรคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่า .80 ที่จะก่อให้เกิดปัญหา (Multicollinearity) อันเป็นการละเมิดเงื่อนไขเบื้องต้นในการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Regression)

และค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตาม (Partial correlation) ด้านการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยที่สัมพันธ์กันในทิศทางบวกได้แก่ อายุ สถานภาพ รายได้จากยางพารา พื้นที่ปลูกยางพารา แรงงาน ประสบการณ์การปลูกยางพารา การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน การเข้ารับการอบรม การติดต่อกับหน่วยงาน การรับข้อมูลข่าวสาร และระดับความรู้ ส่วนตัวแปรอิสระที่เหลือมีความสัมพันธ์ทางกลับกันและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระต่างๆ ด้วยกันมีค่าค่อนข้างต่ำ เมื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันในแต่ละคู่พบว่าไม่มีตัวแปรคู่ใดที่มีความสัมพันธ์กันสูงกว่า .80 ที่จะก่อให้เกิดปัญหา (Multicollinearity) อันเป็นการละเมิดเงื่อนไขเบื้องต้นในการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Regression)

ตาราง 27 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยาง
แห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

ตัวแปร	รายละเอียด	การวัด
ตัวแปรตาม		
1. OPINION	ความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย	ค่าเฉลี่ย
2. PRAC	การปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย	ค่าเฉลี่ย
ตัวแปรอิสระ		
1. SEX	เพศ	ชาย=1, หญิง=0
2. AGE	อายุ	จำนวน (ปี)
3. STATUS	สถานภาพ	สมรส=1, อื่นๆ=0
4. EDU	การศึกษา	มัธยมศึกษาขึ้นไป =1 ประถมศึกษาหรือต่ำกว่า =0
5. INC	รายได้จากยางพารา	จำนวน (บาท)
6. AREA	พื้นที่ปลูกยางพารา	จำนวน (ไร่)
7. LABOR	แรงงานการทำสวนยาง	จำนวน (คน)
8. EXP	ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา	จำนวน (ปี)
9. GROUP	การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม	จำนวน (กลุ่ม)
10. ACT.	การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน	จำนวน (กิจกรรม)
11. TRAIN	การเข้ารับการฝึกอบรม	จำนวน (หลักสูตร)
12. CONT	การติดต่อหน่วยงาน	จำนวน (หน่วยงาน)
13. INFO	การรับข้อมูลข่าวสารยางพารา	จำนวน (ช่องทาง)
14. KNOW	ความรู้ในสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย	คะแนน

ตาราง 28 เมตริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตัวแปร	OPIN	PRAC	SEX	AGE	STATUS	EDU	INC	AREA	LABOR	EXP	GROU	ACT	TRAIN	CONT	INFO
PRAC	.565														
SEX	-.006	-.111													
AGE	.042	.055	.149**												
STATUS	.082	.195**	.137*	.168**											
EDU	.010	-.076	-.013	-.451**	-.038										
INC	.068	.063	.012	-.064	.046	.194**									
AREA	.027	.067	-.033	-.096	.072	.217**	.502**								
LABOR	-.081	.002	-.039	-.017	.133*	.149**	.270**	.461**							
EXP	.181**	.160**	.017	.085	-.005	-.010	.231**	.192**	.074						
GROU	.282**	.269**	.005	.080	.102	.043	.111	.007	-.049	.109					
ACT	.133*	.057	.039	-.007	.034	.087	.067	.024	-.138*	.047	.188**				
TRAIN	.222**	.390**	.013	.090	.081	-.004	.160**	.110	-.035	.146**	.347**	.416**			
CONT	.288**	.324**	.019	.040	.077	-.024	.152**	.130*	-.035	.149**	.279**	.246**	.510**		
INFO	.344**	.183**	.057	-.013	.048	.059	.163**	.114*	-.096	.178**	.301**	.319**	.446**	.489**	
KNOW	.388**	.213**	.075	.054	.091	.041	.009	-.063	-.058	.033	.148**	.188**	.214**	.104**	.198**

หมายเหตุ : * มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05   ** มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

5.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูลข่าวสารด้านยางพาราและระดับความรู้ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย กับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ โดยรวม

สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูลข่าวสารด้านยางพาราและความรู้ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยประกอบด้วย 14 ตัวแปร ได้แก่ เพศ (SEX) อายุ (AGE) สถานภาพ (STATUS) การศึกษา (EDU) รายได้จากยางพารา(INC) พื้นที่ปลูกยางพารา (AREA) แรงงาน(LABOR) ประสบการณ์การทำสวนยาง (EXP) การเป็นสมาชิกกลุ่ม (GROUP) การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน (ACT) การเข้ารับการฝึกอบรม (TRAIN) การติดต่อหน่วยงาน(CONT) การรับข้อมูลข่าวสารด้านยางพารา (INFO) ระดับความรู้ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย (KNOW) กับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ (OPINION) เพื่อต้องการทราบว่าเป็นไปตามกรอบแนวคิดหรือไม่ โดยมีสมการแสดงความสัมพันธ์ดังนี้

$$OPINION = b_0 + b_1 SEX + b_2 AGE + b_3 STATUS + b_4 EDU + b_5 INC + b_6 AREA + b_7 LABOR + b_8 EXP + b_9 GROUP + b_{10} ACT + b_{11} RAIN + b_{12} CONT + b_{13} INFO + b_{14} KNOW$$

โดยที่ b_0 คือค่าคงที่ และ $b_1, b_2, \dots, b_{14}$ เป็นค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ

ผลการวิเคราะห์การถดถอย พบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ โดยรวมมี 5 ตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์การทำสวนยาง การเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อหน่วยงาน การรับข้อมูลข่าวสาร และระดับความรู้ โดยมีระดับนัยสำคัญที่ .028, .006, .023, .004, .000 ตามลำดับ และตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามหรือความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ได้ร้อยละ 28.3 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 71.7 เป็นอิทธิพลมาจากตัวแปรอื่นๆ (ตาราง 29)

แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยาง ที่มีประสบการณ์ในการทำสวนยาง การเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อกับหน่วยงาน การรับข้อมูลข่าวสาร และระดับความรู้ มีความสัมพันธ์กับความความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย เนื่องจากเกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำสวนยางมากหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำสวนยางมากจะส่งผลให้ จะมีความรู้พื้นฐานจากการทำสวนมาหรือประสบปัญหามาก่อน ตลอดถึงการตระหนักถึงความสำคัญในการเรียนรู้วิทยาการใหม่ๆ

ความสัมพันธ์การเป็นสมาชิกกลุ่ม เพราะการเข้าร่วมกลุ่มของเกษตรกรจะช่วยให้ได้มีโอกาสพูดคุย แลกเปลี่ยนกับเพื่อนสมาชิกด้วยกัน การได้รับข้อมูลข่าวสารจากการประชุมชี้แจงจากประธานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องในทิศทางเดียวกับการติดต่อหน่วยงานซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือและมีความชัดเจนมากกว่าข้อมูลจากแหล่งอื่น นอกจากความรู้ทางวิชาการต่างๆ แล้วหน่วยงานภาครัฐจะสามารถให้ความชัดเจนทางด้านระเบียบ กฎเกณฑ์ และสิทธิต่างๆ รวมถึงนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ที่มีผลกระทบต่อเกษตรกร ทางด้านการติดตามรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกร เนื่องจากปัจจุบันความก้าวหน้าของช่องทางการสื่อสารทำให้องค์ความรู้ วิชาการ เช่นการดูแลรักษาสวนยาง การเก็บเกี่ยวผลผลิต ตลอดจนข่าวสารความเคลื่อนไหว สถานการณ์ด้านต่างๆ เช่น การแจ้งราคายาง การติดตามนโยบายรัฐบาลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จากปัจจัยความสัมพันธ์ในแต่ละด้านที่กล่าวมาข้างต้นย่อมส่งผลต่อความรู้ของเกษตรกรนั้นคือทำให้ระดับความรู้ของเกษตรกรจะมีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นในด้านต่างๆ เพราะถ้าเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในแต่ละเรื่องได้อย่างชัดเจนจะสามารถได้แสดงความคิดเห็น ได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกำหนดแนวทางกิจกรรมของตนเองและกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิมเช่นการทำกิจกรรมเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองเพื่อลดการถูกเอาเปรียบในด้านราคายาง การกำหนดกิจกรรมการขอรับการสนับสนุนพัฒนาความก้าวหน้าสร้างความเข้มแข็ง การรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม ตลอดจนความเข้าใจในสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยมากกว่า ฉะนั้นการมีประสบการณ์ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อหน่วยงาน การรับข้อมูลข่าวสาร และระดับความรู้ จะมีความสัมพันธ์ต่อการแสดงออกและความคิดเห็นของตนเองได้สอดคล้องกับความ เป็นจริงมากที่สุด จึงทำให้ปัจจัยด้านต่างๆข้างต้นมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 29 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูล ข่าวสารด้านยางพารา และระดับความรู้ กับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม		
	ความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย		
	b	t	Sig
1. เพศ	-.057	-1.017	.310
2. อายุ	.000	.082	.935
3. สถานภาพ	.048	.722	.471
4. การศึกษา	-.004	-.063	.950
5. รายได้จากยางพารา	-9.845E-008	-.211	.833
6. พื้นที่ปลูกยางพารา	.002	.396	.692
7. แรงงานการทำสวนยางพารา	-.029	-1.085	.279
8. ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา	.020	2.215*	.028
9. การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม	.078	2.762**	.006
10. การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน	-.015	-.648	.517
11. การเข้ารับการฝึกอบรม	-.027	-.911	.363
12. การติดต่อหน่วยงาน	.075	2.291*	.023
13. การรับข้อมูลข่าวสารยางพารา	.074	2.882**	.004
14. ความรู้ในสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย	.064	6.394**	.000
ค่าคงที่	2.786	11.898	.000
R ²		.283	28.3%
F		8.33	
Sig.F		.000**	

หมายเหตุ : * มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ** มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

5.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูลข่าวสารด้านยางพาราและระดับความรู้ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยกับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ โดยรวม

สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูลข่าวสารด้านยางพาราและความรู้ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยประกอบด้วย 13 ตัวแปร ได้แก่ เพศ (SEX) อายุ (AGE) สถานภาพ (STATUS) การศึกษา (EDU) รายได้จากยางพารา(INC) พื้นที่ปลูกยางพารา (AREA) แรงงาน(LABOR) ประสบการณ์การทำสวนยาง (EXP) การเป็นสมาชิกกลุ่ม (GROUP) การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน (ACT) การเข้ารับการฝึกอบรม (TRAIN) การติดต่อหน่วยงาน(CONT) การรับข้อมูลข่าวสารด้านยางพารา (INFO) ระดับความรู้ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย (KNOW) กับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ (PRAC) เพื่อต้องการทราบว่าเป็นไปตามกรอบแนวคิดหรือไม่โดยมีสมการแสดงความสัมพันธ์ดังนี้

$$PRAC = b_0 + b_1 SEX + b_2 AGE + b_3 STATUS + b_4 EDU + b_5 INC + b_6 AREA + b_7 LABOR + b_8 EXP + b_9 GROUP + b_{10} ACT + b_{11} RAIN + b_{12} CONT + b_{13} INFO + b_{14} KNOW$$

โดยที่ b_0 คือค่าคงที่ และ $b_1, b_2, \dots, b_{14}$ เป็นค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระ

ผลการวิเคราะห์การถดถอย พบว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามด้านการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ โดยรวมทั้งหมดมี 7 ตัวแปร โดยตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก ได้แก่ สถานภาพ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้ารับการฝึกอบรม การติดต่อหน่วยงานและระดับความรู้ โดยมีระดับนัยสำคัญที่ .001, .020, .000, .008 และ .003 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์เชิงลบ ได้แก่ เพศ และการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน โดยมีระดับนัยสำคัญที่ .007 และ .015 โดยตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามหรือการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ได้ร้อยละ 28.3 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 71.7 เป็นอิทธิพลมาจากตัวแปรอื่นๆ (ตาราง 30)

แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้าน สถานภาพ การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้ารับการฝึกอบรม การติดต่อหน่วยงาน และระดับความรู้ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ อธิบายได้ว่าเมื่อค่าตัวแปรเพิ่มขึ้นจะทำให้ระดับการปฏิบัติเพิ่มขึ้นตาม เนื่องจากกระบวนการ ขั้นตอนในการปฏิบัติเกี่ยวกับการ

บริหารจัดการสวนยาง การจัดการผลผลิตยางให้ได้คุณภาพ หรือการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ระเบียบต่างๆ ยังเป็นสิ่งใหม่สำหรับเกษตรกรที่ต้องใช้เวลาการเรียนรู้ ทำความเข้าใจ ผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่ทางกลุ่ม หรือหน่วยงานภาครัฐจัดขึ้น ซึ่งคนที่มีสถานภาพสมรสจะมีการปฏิบัติมากกว่าการเป็นโสดหม้ายหรือหย่าร้าง เนื่องจากคนที่สมรสมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบได้มากกว่า ขนาดที่คนที่อยู่คนเดียวมีข้อจำกัดที่ต้องปฏิบัติอื่น หรือความจำเป็นในครอบครัวที่ต้องทำ ทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะปฏิบัติมากเท่าที่ควร

ซึ่งสอดคล้องในทิศทางเดียวกับเกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม เพื่อพัฒนา กิจกรรมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในพื้นที่เดียวกัน ช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิก การติดตามข้อมูลข่าวสาร การให้ความร่วมมือระหว่างสมาชิก ตลอดถึงการเพิ่มอำนาจการต่อรองเพื่อไม่ให้ถูกเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง จากการศึกษาทำให้พบว่าเกษตรกรที่มีเป็นสมาชิกกลุ่ม ได้ให้ความสำคัญกับการเข้ารับการศึกษาอบรมหลักสูตรต่างๆ และการติดต่อสอบถามข้อมูลกับหน่วยงานโดยเฉพาะกับการยางแห่งประเทศไทย เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ การปฏิบัติ ในการประกอบอาชีพชาวสวนยางเป็นการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรชาวสวนยางในการประกอบอาชีพชาวสวนยาง ซึ่งปัจจัยทั้งหมดทำให้เกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ได้ตระหนักถึงความสำคัญถึงโอกาสในการยกระดับคุณภาพชีวิตของตนเองจากการส่งเสริมสนับสนุนตามสิทธิประโยชน์ในด้านต่างๆ ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ฉะนั้นปัจจัยด้านต่างๆ ข้างต้นจึงมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่อย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับตัวแปร ทางด้านเพศ และการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติในทางกลับกัน เนื่องจากในการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย มีกิจกรรม และกระบวนการปฏิบัติ ขึ้นตอนต่างๆ ค่อนข้างเยอะ ตลอดถึงการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ กยท.อย่างต่อเนื่องนั้น เพศชายอาจจะไม่สะดวก เพราะต้องรับผิดชอบหน้าที่หลายด้านในฐานะหัวหน้าครอบครัว หรือการร่วมภารกิจทางสังคมอื่นๆ ทำให้จัดสรรเวลาไม่ได้ ขณะที่เพศหญิงนอกจากภาระหน้าที่ทางสังคมที่น้อยกว่าแล้ว มีความรับผิดชอบ และใส่ใจในรายละเอียด ของกิจกรรมต่างๆ ได้มากกว่า ทางด้านเกษตรกรที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชนมีความสัมพันธ์ในทางกลับกันกับการปฏิบัติเนื่องจากคนที่เข้าร่วมกิจกรรมชุมชนมาก จะเหลือเวลาเพื่อการปฏิบัติตามกิจกรรมต่าง ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยได้น้อยลง

ตาราง 30 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูล ข่าวสารด้านยางพารา และระดับความรู้ กับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม		
	การปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย		
	b	t	Sig
1. เพศ	-.197	-2.737**	.007
2. อายุ	-.003	-.860	.391
3. สถานภาพ	.275	3.241**	.001
4. การศึกษา	-.111	-1.407	.161
5. รายได้จากยางพารา	-3.469E-007	-.577	.564
6. พื้นที่ปลูกยางพารา	.003	.589	.556
7. แรงงานในการทำสวนยาง	-.014	-.410	.682
8. ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา	.023	1.932*	.051
9. การเป็นสมาชิกกลุ่ม	.085	2.338*	.020
10. การเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน	-.074	-2.447*	.015
11. การเข้ารับการฝึกอบรม	.176	4.589**	.000
12. การติดต่อหน่วยงาน	.111	2.654**	.008
13. การรับข้อมูลข่าวสารยางพารา	-.037	-1.110	.268
14. ความรู้ในสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย	.038	2.945**	.003
ค่าคงที่	2.912	9.658	.000
R ²		.283	28.3%
F		8.29	
Sig.F		.000**	

หมายเหตุ : * มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ** มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01

ตอนที่ 6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติเพื่อโอกาสเข้าถึงสิทธิประโยชน์ตาม

พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

6.1 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติเพื่อโอกาสเข้าถึงสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ จากแบบสอบถาม

จากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามถึงประเด็นปัญหาอุปสรรคในการทำสวนยาง ผู้ศึกษาได้รวบรวมประเด็นพบว่าปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรชาวสวนยาง ส่วนใหญ่ไม่มีการระบุประเด็นปัญหาอุปสรรค มีผู้เสนอปัญหาอุปสรรค จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 21.94 ที่มีการระบุถึงปัญหาอุปสรรค ซึ่งปัญหา อุปสรรค มากที่สุดคือ ปัญหาด้านราคายางตกต่ำ คิดเป็นร้อยละ 15.16 รองลงมาปัญหาด้านการขาดทักษะความรู้ ร้อยละ 7.74 ปัญหาด้านการไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดิน ร้อยละ 6.12 ปัญหากลุ่มเกษตรกรไม่มีความเข้มแข็ง ร้อยละ 3.54 และน้อยที่สุดปัญหาด้านตลาดขายยาง ร้อยละ 2.90 ตามลำดับ (ตาราง 31)

จากข้อมูลของเกษตรกรชาวสวนยางที่ได้เสนอประเด็นปัญหาอุปสรรคหลักคือ ราคายางตกต่ำ ส่งผลกระทบต่อรายได้ในครัวเรือนที่น้อยลง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลสถิติราคายางพาราที่มีความผันผวนและลดระดับต่ำลงอย่างต่อเนื่อง เกิดจากสาเหตุสำคัญคือปริมาณผลผลิตที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับช่วงเวลาภาวะเศรษฐกิจของประเทศชะลอตัว และผลกระทบจากปัจจัยภายนอกประเทศ โดยเฉพาะการทำสงครามการค้าของชาติมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ อย่างสหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐประชาชนจีน ประเด็นทางด้านการขาดทักษะความรู้ เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่เป็นผู้ปลูกยางใหม่ ยังขาดประสบการณ์และทักษะความรู้ ความเข้าใจในการผลิตยางให้ได้คุณภาพจึงเป็นเหตุผลให้ถูกกดราคา และประเด็นปัญหาสำคัญของเกษตรกรอีกด้านหนึ่งคือปัญหาการไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินปลูกยาง ทำให้เกษตรกรไม่สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่เกิดจากภาครัฐได้ ทั้งนี้เพราะเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกยางในพื้นที่เชิงเขา บนเนิน ซึ่งเป็นพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ส่วนพื้นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ส่วนใหญ่เป็นที่อยู่อาศัย และพื้นที่นา นอกจากนี้เกษตรกรได้นำเสนอประเด็นปัญหาอื่นๆ เช่น กลุ่มเกษตรกรยังไม่มีความเข้มแข็งพอ ซึ่งเกิดจากสมาชิกยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มมากพอ ตลอดถึงการเห็นความสำคัญในการร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมขับเคลื่อนของกลุ่ม และประเด็นปัญหาสุดท้ายคือปัญหาด้านตลาดขายยาง เนื่องจากลักษณะตลาดซื้อขายยางส่วนใหญ่เกิดจากการรวบรวมผลผลิตแล้วนัดติดต่อกับผู้ซื้อมารับ เพราะฉะนั้นอาจมีข้อจำกัดสำหรับเกษตรกรที่ไม่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม หรืออยู่ในที่ห่างไกลจากสมาชิกคนอื่นๆ ทำให้ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ

ตาราง 31 จำนวนและร้อยละ ประเด็นหัวข้อปัญหาอุปสรรค ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ (n=310)

ปัญหา อุปสรรค	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอปัญหาอุปสรรค	242	78.06
มีข้อเสนอปัญหา อุปสรรค	68	21.94
ปัญหาด้านราคายางตกต่ำ	47	15.16
ปัญหาด้านตลาดขายยาง	7	2.90
ปัญหาด้านขาดทักษะความรู้	24	7.74
ปัญหาด้านกลุ่มไม่มีความเข้มแข็ง	11	3.54
ปัญหาด้านการไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน	19	6.12

หมายเหตุ : * เกษตรกรมีการระบุปัญหามากกว่าหนึ่งประเด็นต่อคน

6.2 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติเพื่อโอกาสเข้าถึงสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ จากการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

ผู้ศึกษาได้รวบรวม ปัญหา อุปสรรคที่ได้จากแบบสอบถาม เพื่อนำมาเป็นประเด็นในการสนทนากลุ่ม เพื่อทราบถึงเหตุผลสนับสนุนในเชิงลึก ถึงปัจจัยสนับสนุนและเงื่อนไข ข้อจำกัดด้านต่างๆ ซึ่งจากการจัดเวทีสนทนากลุ่ม จำนวน 2 เวที ผู้เข้าร่วมเวทีประกอบด้วยประธานกลุ่ม คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยาง

รายชื่อเกษตรกรชาวสวนยางร่วมการสนทนากลุ่ม เวทีที่ 1 วันที่ 20 มิถุนายน 2562 สถานที่ อาคารเอนกประสงค์ หมู่ 6 ต.ทุ่งแล้ง อ.ลอง จ.แพร่ จำนวน 5 คน

1. นายทองคุณ จินดาพิทักษ์ 200 หมู่ 7 ต.บ่อเหล็กทอง อ.ลอง จ.แพร่
2. นายบัวลอย สอนสี 57 หมู่ 6 ต.วังซัน อ.วังซัน จ.แพร่
3. นายราตรี อินาน 34 หมู่ 6 ต.ทุ่งแล้ง อ.ลอง จ.แพร่
4. นางทัศนีย์ ท้าวคำ 12/2 หมู่ 6 ต.ทุ่งแล้ง อ.ลอง จ.แพร่
5. นายห้วง ตาจา 71/4 หมู่ 12 ต.ทุ่งแล้ง อ.ลอง จ.แพร่

รายชื่อเกษตรกรชาวสวนยางร่วมการสนทนากลุ่ม เวทีที่ 2 วันที่ 11 กรกฎาคม 2562 สถานที่ ห้องประชุมการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดแพร่ จำนวน 6 คน

1. นายบุญชม ว่องเลิศสกุล 163 หมู่ 2 ต.หนองม่วงไข่ อ.หนองม่วงไข่ จ.แพร่

2. นางทับทิม จิตพยัค	44 หมู่ 1 ต.แม่ยาร้อง อ.ร้องกวาง จ.แพร่
3. นายสุพิศ เขตต์บรรพต	50 หมู่ 8 ต.บ้านหนอง อ.สอง จ.แพร่
4. นายช่วย สาฟุ้ง	58 หมู่ 3 ต.สะเอียบ อ.สอง จ.แพร่
5. นายแมน เย็นจิต	2 หมู่ 2 ต.แม่ทราย อ.ร้องกวาง จ.แพร่
6. นายพรชัย หล้าคำมี	113/2 หมู่ 9 ต.แม่คำมี อ.เมืองแพร่ จ.แพร่

ผู้ศึกษาได้รวบรวมประเด็นที่ได้จากการสนทนากลุ่ม สามารถแยกประเด็นปัญหาอุปสรรคสำคัญ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. ปัญหาการไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินที่ปลูกยางพารา เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนยางจำนวนมากไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินที่ปลูกยางพารา ทำให้ไม่สามารถมาขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยางได้ ส่งผลกระทบต่อข้อจำกัดในการเข้าถึงสิทธิ์ต่างๆ จากการสนับสนุนของหน่วยงานรัฐ เช่นโครงการชดเชยรายได้ รวมถึงการสูญเสียโอกาสในการพัฒนาศักยภาพตัวเอง ทั้งในด้านการขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยาง การสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม การขอรับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต การสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่ม ตลอดจนการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆ ของกิจกรรมที่ ทาง กยท.ได้จัดขึ้นภายใต้ระเบียบของ พรบ.การยางแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นปัญหาข้อจำกัดทางด้านระเบียบ ข้อกฎหมายที่เขียนไว้ ซึ่งปัญหาเอกสารสิทธิ์ในที่ดินปลูกยางพารา นับเป็นปัญหาหลักสำคัญของเกษตรกร ที่อยากให้ภาครัฐมีแนวทางแก้ไข จากการแสดงความคิดเห็นจากการสนทนาแลกเปลี่ยนของเกษตรกร

(ช่วย สาฟุ้ง, 2562) ประธานกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางบ้านสะเอียบ อ.สอง จ.แพร่ “การไม่มีเอกสารสิทธิ์ในที่ดินปลูกยาง เพราะที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ส่วนใหญ่เป็นที่นา เก็บเอาไว้ปลูกข้าวและไม่สามารถปลูกยางได้ จึงมีการขยับพื้นที่ที่สูงขึ้น ชาวบ้านบางคนก็มีการบุกรุกป่า แต่ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ทำกินดั้งเดิม แต่ภาครัฐไม่เคยมีการออกเอกสารสิทธิ์ทำกิน นอกจากเคยมาสำรวจแล้วก็หายไป ตัวอย่างพื้นที่ ต.สะเอียบ อ.สอง สวนยางส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ”

(แมน เย็นจิต, 2562) กรรมการกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางสะเอียบ อ.สอง จ.แพร่ “พื้นที่ราบที่มีเอกสารสิทธิ์ส่วนใหญ่ถูกครอบครองโดยคนมีเงิน ที่ชาวบ้านจะอยู่ติดเชิงเขา ติดเขตรอยต่อเขตป่าหน่วยงานรัฐจึงไม่ออกเอกสารสิทธิ์ให้ แต่ส่วนหนึ่งเพราะชาวบ้านได้ขายให้กับนายทุนด้วย”

ดังนั้นสรุปได้ว่าปัญหาเรื่องเอกสารสิทธิ์ในที่ดินทำกินเป็นปัญหาสำคัญของเกษตรกรที่ทำให้สูญเสียโอกาสในการเข้าถึงโครงการสนับสนุนของภาครัฐ และการที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ส่วนใหญ่เกิดจากระบบในการตรวจสอบสิทธิ์ของระบบราชการ ทั้งที่เป็นที่ดินทำกินมาดั้งเดิมตลอดถึงความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่เอื้อประโยชน์กับคนเพียงบางกลุ่ม

2. ปัญหาราคายางตกต่ำ คือปัญหาสำคัญอีกประเด็นหนึ่งของเกษตรกรชาวสวนยางกำลังประสบ ด้วยสถานการณ์ราคายางที่ชะลอตัวตลอดเวลา 4-5 ปีที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ด้วยสาเหตุจากปริมาณผลผลิตยางพาราที่เพิ่มขึ้นเพราะการเพิ่มพื้นที่สวนยางเปิดกรีดในเขตภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงอิทธิพลสถานการณ์ภาวะเศรษฐกิจโลกอยู่ในช่วงชะลอตัว ทำให้ประเทศผู้นำเข้ายางพาราใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมการผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้ลดปริมาณการนำเข้า จากปัจจัยทั้งหมดที่ทำให้ราคายางตกต่ำเป็นระยะเวลาที่ยาวนาน ทำให้เกษตรกรสูญเสียรายได้มาใช้จ่ายในครัวเรือน ภาระหนี้สินมีมากขึ้น หลายคนต้องหยุดกรีดชั่วคราวเพื่อไปประกอบอาชีพอื่น ๆ หารายได้มาชดเชย

(ทับทิม จิตพัยค์, 2562) กรรมการกลุ่มตลาดยางแพร์ อ.เมือง จ.แพร่ “ความรู้สึกเหมือนรัฐบาลไม่ให้ความสำคัญกับความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ทำให้ไม่มีนโยบายที่มีความชัดเจนในการบริหารจัดการแก้ไขปัญหาราคายาง”

(ทองคุณ จินดาพิทักษ์, 2562) ประธานกลุ่มเกษตรกรเวียงโกศัย อ.วังชิ้น จ.แพร่ “กยท.ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการดูแลยางพารา แต่ยังมีบทบาทในการเข้ามาช่วยเกษตรกรแก้ไขราคายางน้อยเกินไป ปล่อยให้พ่อค้าที่มารับซื้ออย่างมาเอาไรต์เอาเปรียบ กดราคายางมาก ยิ่งซ้ำเติมความลำบากของเกษตรกร”

ดังนั้นสรุปได้ว่าปัญหาราคายางตกต่ำคือปัญหาอีกปัญหาหนึ่งที่เกษตรกรกำลังประสบ ซึ่งเกษตรกรได้สะท้อนถึงความไม่จริงจังในการแก้ไขปัญหาของภาครัฐ และ กยท. เป็นสำคัญที่ยังไม่มีมาตรการให้เกิดรูปธรรมที่สามารถแก้ไขปัญหาราคายางได้

3. ปัญหาการขาดทักษะฝีมือและความรู้ของเกษตรกรในการผลิตยางให้มีคุณภาพไม่ได้มาตรฐานคุณภาพที่ดีตามหลักหลักวิชาการ ทำให้ถูกกดราคา ทั้งนี้เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรผู้ปลูกยางใหม่ ยังขาดความรู้ความเข้าใจถึงกระบวนการผลิตเพื่อให้ได้ยางที่มีคุณภาพ ทำให้สูญเสียโอกาสในการได้ราคาที่เหมาะสมรวมถึงอุปกรณ์เครื่องมือในการแปรรูปผลผลิตเบื้องต้น เพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายผลผลิตและเป็นทางเลือกในการขายผลผลิตและการทำให้พ่อค้าใช้เป็นข้ออ้างในการกดราคา

(ทองคุณ จินดาพิทักษ์, 2562) ได้กล่าวเพิ่มเติมในประเด็นการขาดทักษะความรู้ “นโยบายเพิ่มการใช้ยางพาราภายในประเทศด้วยการทำถนนพาราซอยซีเมนต์ ซึ่งต้องใช้น้ำยางชั้นมาผลิต แต่กลุ่มเกษตรกรไม่มีความรู้ในการผลิตน้ำยางชั้น รวมถึงอุปกรณ์เครื่องมือในการผลิตทำให้สูญเสียโอกาสนี้” นอกจากนี้ยังมีประเด็นข้อจำกัดด้านสถานที่ดำเนินการของกลุ่ม

(บุญชม ว่องเล่ห์สกุล, 2562) ประธานสมาคมยางพาราแพร์ อ.เมือง จ.แพร่ ได้เสนอประเด็นปัญหา “ปัญหาอีกอย่างคือกลุ่มเกษตรกรไม่มีสถานที่ดำเนินการของตัวเอง เวลามี

งบประมาณจากภาครัฐสนับสนุนในการอุปถัมภ์ พอกลุ่มยังไม่มีทำทำการจะไม่สามารถขอรับการสนับสนุนได้ จึงขาดโอกาสนี้ไป”

สรุปปัญหาทางด้านการขาดทักษะความรู้ของเกษตรกร โดยเฉพาะองค์ความรู้ทางด้านนวัตกรรมใหม่ ๆ เช่นการจัดการผลผลิตอย่างมีคุณภาพ การแปรรูปยางเป็นผลิตภัณฑ์เพิ่มทางเลือกการจำหน่าย ตลอดถึงความพร้อมในอุปกรณ์และสถานที่ทำการที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาของเกษตรกร

6.3 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรชาวสวนยาง

จากปัญหาและอุปสรรคที่เกษตรกรชาวสวนยางประสบดังกล่าวข้างต้น เกษตรกรได้มีข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปประเด็นข้อเสนอของเกษตรกรต่อปัญหาในการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ

1. จากปัญหาประเด็นเรื่องเอกสารสิทธิทำกิน เกษตรกรชาวสวนยางได้มีเสนอให้มีกระบวนการแก้ไขระเบียบ กฎเกณฑ์ของ พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ในการรับขึ้นทะเบียนเกษตรกรที่ปลูกยางในพื้นที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ มีแนวทางที่เกษตรกรนำเสนอคือ

(สุพิศ เขตต์บรรพต, 2562) สมาชิกกลุ่มชาวสวนยาง อ.สอง จ.แพร่ “ตอนนี้หลายพื้นที่ได้มีการออกสำรวจเพื่อออกโฉนดชุมชน ถ้าได้รับการรับรองอยากให้ กยท.สามารถรับพื้นที่สวนยางที่มีโฉนดชุมชนสามารถมาขึ้นทะเบียนได้ รวมถึงพื้นที่ที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการบุกรุกป่า หรือหน่วยงานป่าไม้รับรองได้” เพื่อที่พวกเขาจะได้เข้าถึงสิทธิประโยชน์และการการสนับสนุนอย่างแท้จริงตามที่บัญญัติไว้ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย

2. ปัญหาประเด็นราคายางตกต่ำเกษตรกรชาวสวนยาง ได้มีข้อเสนอแนะจากเกษตรกรชาวสวนยางให้กับภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(ทับทิม จิตพยัค, 2562) ได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาราคายางตกต่ำ “ให้ กยท.ให้การสนับสนุนการจัดหาปัจจัยการผลิตเช่นปุ๋ยบำรุง น้ำกรด ในราคาถูกเพื่อลดต้นทุนการผลิต รวมถึงให้การสนับสนุนอุปกรณ์เพื่อพัฒนาตลาดยางพาราของกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง มีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบชัดเจนมากยิ่งขึ้นรองรับสมาชิกกลุ่มที่นำยางพารามาขายร่วมกัน นอกจากการขายเป็นยางก้อนถ้วยแล้ว อยากให้มีจัดตั้งกลุ่มขายผลผลิตเป็นน้ำยางข้น เพราะในพื้นที่ภาคเหนือตอนนี้ยังไม่มีใครผลิตทั้งๆ ที่มีความต้องการในพื้นที่”

(ราตรี ธีรน่าน, 2562) สมาชิกกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางบ้านผาจ๊ับ อ.ลอง จ.แพร่ “ให้รัฐบาลมีนโยบายในการประกันราคายางพาราไม่ให้ตกต่ำไปกว่านี้ และให้ความช่วยเหลือในการสนับสนุนพวกปุ๋ยเคมี น้ำกรดที่ใช้ในสวนยาง”

นอกจากนี้ให้ กยท. เป็นตัวหลักในการประสานติดต่อกับผู้ประกอบการรายใหญ่ที่แปรรูปร่างมารับรับซื้ออย่างมาซื้อโดยตรงในรูปแบบการทำบันทึกข้อตกลงร่วมกันกับกลุ่มเกษตรกร โดยไม่ต้องผ่านพ่อค้ารายย่อยหลายต่อ หรือการสร้างระบบการซื้อขายที่เป็นธรรมทุกฝ่ายในรูปแบบการประมูลแข่งขันเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและทางเลือกในการขายผลผลิตที่หลากหลายทางได้

3. ให้ กยท. ได้มีการจัดฝึกอบรมให้กับรู้กับสมาชิกกลุ่มในการผลิตให้ได้คุณภาพ เพื่อป้องกันการใช้เป็นข้ออ้างของผู้ซื้อในการกดราคา และการฝึกสอน ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน การขายผลผลิตในรูปแบบอื่นๆ ที่ต้องใช้ทักษะฝีมือมากและอุปกรณ์ที่ซับซ้อนมากขึ้น เช่นการขายในรูปแบบน้ำยางสด น้ำยางข้น ยางเครพ เป็นต้น จะช่วยให้กระจายช่องทางการขายได้หลายทางมากขึ้น และตอบสนองต่อความต้องการของตลาดปลายทางในการนำวัตถุดิบไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ในประเภทต่างได้

(ทัศนีย์ ท้าวคำ, 2562) สมาชิกกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางบ้านผาจ๊ับ อ.ลอง จ.แพร่ “ทางกลุ่มมีแนวคิดอยากขายยางเป็นน้ำยางสด แทนขายเป็นยางก้อนถ้วย เพราะราคาดีกว่า มีโรงงานสนใจรับซื้อ แต่ตอนนี้ยังขาดถังใส่น้ำยาง และวิธีการขนน้ำยางสด อยากให้ กยท.มาสอนเรื่องการขายยางในรูปแบบน้ำยางสด”

นอกจากประเด็นข้างต้นเกษตรกรยังมีข้อเสนอแนะอื่นๆ เช่น การส่งเสริมการประกอบอาชีพเสริมด้านอื่นๆ การทำเกษตรกรรมผสมผสาน การฝึกอบรมทักษะฝีมือในการหารายได้ช่องทางอื่นๆ ควบคู่กับการทำการเกษตรไปด้วย

บทที่ 5

สรุป การอภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาระดับความรู้ ความคิดเห็นและการปฏิบัติของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ต่อสิทธิประโยชน์ ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูลข่าวสารและระดับความรู้ กับความคิดเห็น การปฏิบัติของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย 4) เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ต่อแนวทางการพัฒนาทางพาราภายใต้ พรบ.การยางแห่งประเทศไทย โดยได้ดำเนินการผ่านกระบวนการรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ที่เหมาะสม จำนวน 310 ราย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Standard deviation) การวิเคราะห์ความคิดเห็นและการปฏิบัติของเกษตรกร โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Standard deviation) การทดสอบสมมติฐานโดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม การรับข้อมูลข่าวสาร และระดับความรู้ กับความคิดเห็นและการปฏิบัติของเกษตรกรชาวสวนยาง ใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression)

สรุปผลการวิจัย

ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 51.75 ปี สถานภาพสมรส มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้ทั้งหมดเฉลี่ย 105,214.19 บาทต่อปี โดยมีรายได้จากการปลูกยางพารา 64,667.10 บาท และมีหนี้สินเฉลี่ย จำนวน 129,107.80 บาท เกษตรกรมีพื้นที่เพื่อการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 22.62 ไร่ ได้จัดสรรเพื่อปลูกยางพาราเฉลี่ยจำนวน 13.09 ไร่ ส่วนใหญ่ใช้แรงงาน ในครัวเรือนเฉลี่ย 1.9 คน ประสบการณ์ในการทำสวนยางเฉลี่ยอยู่ที่ 11.19 ปี การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มเฉลี่ย 2.17 กลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มยางพารา/ตลาด ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เฉลี่ย 2.99 กิจกรรมส่วนใหญ่การร่วมกิจกรรมการประชุม/

ประชามหมู่บ้าน มีการเข้ารับการฝึกอบรม จำนวนเฉลี่ย 1.98 หลักสูตร ส่วนใหญ่ผ่านการฝึกอบรม หลักสูตรการรวมกลุ่มขายยาง / การตลาดยางพารา เกษตรกรมีการติดต่อขอรับคำแนะนำด้านยางพาราจากหน่วยงาน เฉลี่ยจำนวน 1.75 หน่วยงาน ส่วนใหญ่ติดต่อกับการยางแห่งประเทศไทย (กยท.) และด้านช่องทางการรับข้อมูลข่าวสาร จำนวนเฉลี่ย 2.5 ช่องทาง ส่วนใหญ่รับจาก เจ้าหน้าที่ กยท./เกษตรตำบล

ระดับความรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ในสิทธิประโยชน์

พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย

จากการศึกษาเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีระดับความรู้ในสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยรวมทุกด้าน อยู่ในปานกลาง ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 13.90 คะแนน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 55.8 รองลงมามีระดับความรู้ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 42.9 และมีความรู้ในระดับต่ำ คิดเป็นร้อยละ 1.3 เมื่อพิจารณาจากคะแนนเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีความรู้ในสิทธิประโยชน์ ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย มีคนตอบถูกน้อยที่สุด จำนวน 6 ข้อ และตอบถูกมากที่สุด จำนวน 20 ข้อ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.771

ความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ มีความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยรวมทุกด้านส่วนใหญ่มีความเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.23 เมื่อทำการศึกษาแยกย่อยเนื้อหาในพรบ.การยางแห่งประเทศไทย ในแต่ละด้าน ปรากฏดังนี้ คือ 1) ด้านการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีและไม้เศรษฐกิจอื่น (มาตรา 49(2)) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.13 2) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคายาง (มาตรา 49(3)) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.22 3) ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(5)) มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.26 และ 4) ด้านการส่งเสริม สนับสนุนสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(6)) มีความเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.37

การปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

ผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยรวมทุกด้านมีการปฏิบัติในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.96 โดยเมื่อ

แยกย่อยในแต่ละด้านคือ 1) ด้านการส่งเสริม สนับสนุน เพื่อการปลูกแทน ด้วยยางพันธุ์ดีและไม่ เศรษฐกิจอื่น (มาตรา 49(2)) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยที่ 3.98 2) ด้านการส่งเสริม สนับสนุนเพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคายาง (มาตรา 49(3)) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.91 3) ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกร ชาวสวนยาง (มาตรา 49(5)) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.87 และ 4) ด้านการส่งเสริม สนับสนุนสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(6)) มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.02

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ มีดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ประกอบด้วย ประสพการณ์ในการปลูกยางพารา มีระดับนัยสำคัญที่ .028 การเป็นสมาชิกกลุ่ม มีระดับนัยสำคัญที่ .006 การติดต่อหน่วยงาน มีระดับนัยสำคัญที่ .023 การรับข้อมูลข่าวสาร มีระดับนัยสำคัญที่ .004 และความรู้ในสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย มีระดับนัยสำคัญที่ .000

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ในทิศทางเดียวกัน ประกอบด้วย สถานภาพ มีระดับนัยสำคัญที่ .001 การเป็นสมาชิกกลุ่ม มีระดับนัยสำคัญที่ .020 การเข้ารับการศึกษา มีระดับนัยสำคัญ .000 การติดต่อหน่วยงาน มีระดับนัยสำคัญที่ .008 และความรู้ในสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย มีระดับนัยสำคัญที่ .003 และมีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้าม ประกอบด้วย เพศ มีระดับนัยสำคัญที่ .007และการเข้ากิจกรรมชุมชน มีระดับนัยสำคัญที่ .015

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติเพื่อโอกาสเข้าถึงสิทธิประโยชน์ ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

จากการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม เพื่อศึกษา ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ พบว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ได้มีปัญหา อุปสรรค และ ได้เสนอแนวทางแก้ไขดังนี้

ด้านปัญหาและอุปสรรค

จากการศึกษาด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถาม และการจัดเวทีสนทนากลุ่ม พบว่าปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ในการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย มีประเด็นดังนี้

1. พื้นที่ปลูกยางไม่มีเอกสารสิทธิ์ ส่งผลกระทบให้เกษตรกรไม่สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกรชาวสวนยางกับการยางแห่งประเทศไทยได้ ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ตามที่บัญญัติไว้ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ตลอดจนการไม่ได้รับการส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมการพัฒนาอาชีพเกษตรกรของหน่วยงานภาครัฐตามสิทธิที่ควรจะได้รับ ทำให้สูญเสียโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ความรู้ทางวิชาการ และการยกระดับคุณภาพชีวิต

2. ปัญหาราคายางตกต่ำ ไม่มีเสถียรภาพ จากภาวะเศรษฐกิจโลกอยู่ในช่วงชะลอตัว ทำให้ประเทศผู้นำเข้ายางพาราลดค่าจํานวนนำเข้าจึงส่งผลกระทบต่อราคายาง ในขณะที่ผลผลิตของเกษตรกรได้มีจำนวนเพิ่มขึ้นจากจำนวนพื้นที่เปิดกรีดที่เพิ่มขึ้น การแก้ไขปัญหาราคายางตกต่ำและการดำเนินนโยบายในการบริหารจัดการของหน่วยงานภาครัฐยังเป็นไปด้วยความล่าช้า ไม่มีความชัดเจน ทำให้ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่งผลต่อระดับรายได้ไม่พอกับค่าใช้จ่าย กระทบโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

3. เกษตรกรขาดความรู้และทักษะด้านการผลิตยางที่มีคุณภาพ สืบเนื่องจากปัญหาราคายางตกต่ำ เกษตรกรได้ตระหนักถึงความสำคัญในการผลิตยางพาราให้ได้มาตรฐานคุณภาพที่ดี เพิ่มโอกาสในการแข่งขัน ตลอดจนการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพิ่มมูลค่าและช่องทางการผลิต แต่เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรผู้ปลูกยางใหม่ยังไม่มีทักษะความรู้ในการผลิตยางอย่างมีคุณภาพ รวมถึงองค์ความรู้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ยางพารา สร้างนวัตกรรมเพิ่มมูลค่าผลผลิต จึงทำให้สูญเสียโอกาส และทางเลือกในการจำหน่ายผลผลิตยกระดับราคายางพารา

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรชาวสวนยาง

จากบทสรุปประเด็นปัญหาและอุปสรรคที่เกษตรกรชาวสวนยางได้ประสบ ได้มีข้อเสนอในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนี้

1. ประเด็นเรื่องพื้นที่ปลูกยางไม่มีเอกสารสิทธิ์ เกษตรกรชาวสวนยางมีข้อเสนออยากให้ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ออกเอกสารสิทธิ์ให้กับเกษตรกรที่ไม่ได้บุกรุกป่า ได้ทำประโยชน์ในที่ดินมานาน และไม่ได้อยู่ในเขตแนวพื้นที่ป่าหวงห้าม และให้การยางแห่งประเทศไทยมีกระบวนการแก้ไขระเบียบ กฎเกณฑ์ของ พรบ.การยางแห่งประเทศไทย เพื่อให้เกษตรกรที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์สามารถสามารถขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยาง และการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ตามที่บัญญัติไว้ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ได้อย่างเท่าเทียมกัน

2. ประเด็นราคายางตกต่ำ ไม่มีเสถียรภาพ เกษตรกรชาวสวนยางมีข้อเสนอให้รัฐบาลมีมาตรการในการยกระดับราคายางพารา โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการใช้ยางพาราเป็นวัตถุดิบในประเทศเพิ่มขึ้น สนับสนุนเงินทุนให้เกิดการแปรรูปยางพาราเป็นผลิตภัณฑ์ รวมถึงการขอให้การยางแห่งประเทศไทยให้การสนับสนุนการพัฒนาระบบตลาดยางพาราท้องถิ่นในรูปแบบกลุ่มควบคู่กับการลดต้นทุนการผลิต ให้มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและการสนองตอบความต้องการของสมาชิกได้อย่างทั่วถึง สนับสนุนการจัดการกำจัดการผลิตที่ได้คุณภาพในราคายุติธรรมเพื่อลดต้นทุนการผลิต

3. ให้การยางแห่งประเทศไทย หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษาที่มีองค์ความรู้ด้านยางพารา จัดฝึกอบรมให้ความรู้ให้แก่เกษตรกรในการผลิตยางพาราให้ได้คุณภาพ ตรงตามความต้องการของตลาดที่จะสามารถยกระดับราคาของสมาชิกกลุ่มได้ ตลอดจนการฝึกอบรมให้ความรู้ในการแปรรูปยางเป็นผลิตภัณฑ์เพิ่มมูลค่า ตลอดจนการศึกษาดูงาน เพิ่มเติมความรู้ในด้านอื่นๆ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพชาวสวนยาง

การอภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอตามประเด็นสำคัญคือ 1) ระดับความรู้ในสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ 2) ระดับความคิดเห็นและการปฏิบัติในสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ 3) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ 4) ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกรชาวสวนยางต่อการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย

1. ระดับความรู้ในสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ผลจากการศึกษาระดับความรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่มีระดับความรู้ความเข้าใจในสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยระดับปานกลาง เนื่องจาก พรบ.การยางแห่งประเทศไทยเพิ่งมีการประกาศใช้เมื่อปี พ.ศ. 2558 ยังเป็นสิ่งใหม่สำหรับเกษตรกร แต่ได้มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลให้ความรู้กับเกษตรกรอย่างต่อเนื่องทั้งผ่านกระบวนการฝึกอบรม การประชุมกลุ่ม และกิจกรรมที่การยางแห่งประเทศไทยได้จัดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ซึ่งมีความแตกต่างกันในด้านความรู้ในการปลูกสร้างดูแลสวนยางกับ (วันทนีย์ เกษมพิณ, 2560) ได้ศึกษา ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราในตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง พบว่าเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราโดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากเกษตรกร

ได้รับความรู้จากการประชุมและอบรมในหลักสูตรต่างๆ จากหน่วยงานเกษตรอำเภอ จึงทำให้มีความรู้ทักษะฝีมือ และความสามารถในการปลูกยางพารา การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต เพิ่มมากขึ้น

2. ระดับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีความคิดเห็นด้วยต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาการทำอาชีพชาวสวนยาง และแนวทางการสนับสนุนตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยในระดับมาก เนื่องจากที่ผ่านมา กยท.จ.แพร่ ได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านทางสื่อมวลชน สื่อออนไลน์ ประธานกลุ่ม ผู้นำชุมชน ผ่านกิจกรรมมาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้บทบัญญัติใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยได้ระบุถึงสิทธิประโยชน์และการสนับสนุนเกษตรกรในการยกระดับคุณภาพชีวิตโดยมีการจัดสรรเงินกองทุนพัฒนายางพาราสำหรับการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับยางพาราในด้านต่างๆ ตั้งแต่ระดับต้นน้ำอย่างการถ่ายทอดเทคโนโลยีการบริหารจัดการดูแลรักษาสวนยาง การรวมกลุ่มขายยาง และการผลิตยางได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระดับกลางน้ำได้แก่การสนับสนุนการแปรรูปยางพาราขั้นต้นเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิต และระดับปลายน้ำด้วยการสนับสนุนในการแปรรูปยางพาราเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถของเกษตรกรชาวสวนยางในระดับที่สูงขึ้นไป ซึ่งความแตกต่างกับ (วิลาวรรณ มณีบุตร, 2559) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางต่อนโยบายแก้ปัญหาความเดือดร้อนเนื่องจากราคายางพาราตกต่ำ กรณีศึกษา : ตำบลเขาต่อ อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ พบว่าผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางต่อนโยบายการแก้ปัญหาความเดือดร้อนเนื่องจากราคายางพาราตกต่ำ เกษตรกรชาวสวนยางส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อนโยบายแก้ปัญหาความเดือดร้อนเนื่องจากราคายางพาราตกต่ำ ภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยต่ำ เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ไม่สามารถแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืนได้ แต่มีความเห็นด้วยในกรณีเพิ่มการใช้ยางภายในประเทศให้มากขึ้น

ทางด้านระดับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่มีการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยในระดับมาก เนื่องจากเนื้อหาในบทบัญญัติในพระราชบัญญัติว่าด้วยสิทธิประโยชน์ได้มีการให้การสนับสนุนครอบคลุมกิจกรรมการสนับสนุนพัฒนาเกษตรกรชาวสวนยางครบทุกด้านตั้งแต่ด้านการบริหารจัดการสวนยางได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการเพิ่มคุณภาพผลผลิตลดต้นทุนปัจจัยการผลิต ด้านการพัฒนาการแปรรูปผลผลิต การเสริมสร้างความเข้มแข็งเกษตรกรเพื่อการรวมกลุ่ม พัฒนาเป็นสถาบันเกษตรกรที่เข้มแข็ง ตลอดจนความสามารถในการแปรรูปผลผลิตเป็นผลิตภัณฑ์สร้างมูลค่า และเกษตรกรยังเห็นว่าการทำอาชีพสวนยางพารายังสามารถสร้างรายได้พอใจและเลี้ยงครอบครัวได้ สอดคล้องกับ (ภานุมาศ พุฒแก้ว และเจริญชัย พรไพโรเพชร, 2559) ได้ทำการศึกษาการวิเคราะห์การบริหารการผลิตแปรรูปน้ำยางพาราในสี่จังหวัด ภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย พบว่าผลการศึกษา เกษตรกรมีการปฏิบัติบริหารจัดการผลผลิตน้ำยางพารา ให้มีประสิทธิภาพภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการอำนวยความสะดวก ด้านการควบคุม และด้านการภาวะผู้นำ โดยรูปแบบการผลิตแปรรูปน้ำยางพารา แบ่งเป็นยางก้อนถ้วย(ซี่ยาง) มากที่สุด ส่วนการผลิตแปรรูปน้ำยางพาราแบบ ยางแผ่นผึ่งแห้ง ยางแผ่นดิบ และเศษยางจะอยู่ในระดับมาก และมีการผลิตแปรรูปแบบน้ำยางสด อยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางด้านประสบการณ์การทำสวนยาง การเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อหน่วยงาน การรับข้อมูลข่าวสาร และระดับความรู้ มีผลต่อความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยาง เนื่องจากเกษตรกรชาวสวนยางที่มีประสบการณ์ได้มีความตระหนักถึงความสำคัญในการทำสวนยางอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการให้ประสบความสำเร็จต้องอาศัยทั้งความมุ่งมั่นทุ่มเทของเจ้าของสวนยางและปัจจัยสนับสนุนภาครัฐ นอกจากนี้การเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่ม การติดต่อหน่วยงาน เป็นช่องทางหนึ่งที่ช่วยให้เกษตรกรได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของเกษตรกรและการขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นไปในลักษณะเดียวกับการรับข้อมูลข่าวสารในปัจจุบันที่มีความสะดวกและมีหลากหลายช่องทางในการรับข่าวสาร เทคโนโลยีวิทยาการใหม่และการแลกเปลี่ยนของเกษตรกรในการพัฒนาศักยภาพของตัวเกษตรกรในการประกอบอาชีพชาวสวนยาง นอกจากนี้ระดับความรู้ของเกษตรกรก็เป็นปัจจัยสำคัญต่อความคิดเห็น เพราะเกษตรกรต้องมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องจากวิทยาการความรู้ใหม่ๆในการทำเกษตรที่มีการพัฒนาอยู่ตลอดเวลาจะช่วยให้เกษตรกรชาวสวนยางได้มีการพัฒนาศักยภาพตัวเองในการทำอาชีพสวนยางได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปมีความสอดคล้องกับ (จุมพฏ สุขเกื้อ พัทธินทร์ ศรีวารินทร์, 2553) ได้ทำการศึกษารูปแบบการผลิต การแปรรูป และการตลาดของสถาบันเกษตรกรชาวสวนยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทศนคติต่อกระบวนการจัดการและพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมของสมาชิกกรรมกรและสมาชิกของสถาบันเกษตรกรมีระดับทัศนคติต่อกระบวนการจัดการและพฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมในระดับมาก ยกเว้นการได้รับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ การเสนอความคิดเห็นทุกครั้งเมื่อเข้าร่วมประชุมกลุ่ม และการได้รับการฝึกอบรมความรู้ทางการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างสม่ำเสมอ มีทัศนคติระดับปานกลาง

เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับทัศนคติแยกตามประเภทของสถาบันเกษตรกรพบว่าระดับทัศนคติของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์กับกลุ่มเกษตรกรไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในเรื่องเจ้าหน้าที่ของรัฐมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มระดับทัศนคติของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์กับกลุ่มเกษตรกรแตกต่างกัน และเมื่อวิเคราะห์

ความแตกต่างของระดับทัศนคติแยกตามสถานภาพเกษตรกร พบว่าระดับทัศนคติของเกษตรกรที่เป็นกรรมการกับเป็นสมาชิกแตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ด้านภาวะผู้นำของประธานและกรรมการกลุ่ม ด้านการบริหารจัดการ ระดับทัศนคติไม่แตกต่าง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้และการรับทราบข่าวสารของสมาชิก ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนของภาครัฐ

ทางด้านปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทางด้านเพศ สถานภาพ ประสบการณ์ในการทำสวนยาง การเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้ารับการศึกษา การติดต่อหน่วยงานและระดับความรู้ มีผลต่อการปฏิบัติของเกษตรกรชาวสวนยาง ทั้งนี้เนื่องจากเพศชายซึ่งโดยสภาพสังคมไทยยกย่องให้ผู้ชายเป็นผู้นำในการตัดสินใจและกำหนดแนวทางภายในครอบครัว จึงมีบทบาทในการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ ในด้านสถานภาพแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรชาวสวนยางที่มีสถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเนื่องจากคนที่สมรสมีโอกาสในการปรึกษาซึ่งกันและกันเพื่อประกอบการตัดสินใจ และได้มีการแบ่งหน้าที่ในครอบครัวเพื่อให้คนใดคนหนึ่งสามารถมาปฏิบัติเพื่อเข้าถึงสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ขณะที่คนที่มิมีสถานภาพโสดหรือหย่าร้างจะมีข้อจำกัดในการจัดสรรเวลาที่ต้องไปในครอบครัวที่จำเป็นกว่า ทางด้านประสบการณ์การทำสวนยาง การเป็นสมาชิกกลุ่ม จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าคนที่มิมีประสบการณ์ในการทำสวนยางมากจะตระหนักถึงความสำคัญในการบริหารจัดการสวนยางอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ รวมถึงการเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มที่ช่วยเพิ่มโอกาสในการแลกเปลี่ยนความรู้และสนับสนุนซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับการเข้ารับการศึกษาที่จะทำให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในหลักการปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้นและการติดต่อหน่วยงานเพื่อขอรับคำแนะนำ คำปรึกษาหารือจากเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในการเพิ่มพูนทักษะในการปฏิบัติได้เช่นเดียวกัน และปัจจัยสำคัญด้านระดับความรู้เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการปฏิบัติของเกษตรกรเนื่องจากเกษตรกรที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการปฏิบัติการทำสวนยางที่ถูกต้องจะให้ความสำคัญกับการปฏิบัติการทำสวนยางที่ดีและในการสร้างโอกาสเพื่อเข้าถึงในการรับการส่งเสริม สนับสนุนเพื่อพัฒนาศักยภาพอาชีพการทำสวนยางของตนเอง ซึ่งมีความสอดคล้องกับ (พันธ์ศักดิ์ แสงพรหมมา, 2557) ได้ทำการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอปง จังหวัดพะเยา พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการปลูกยางพาราของเกษตรกรได้แก่ ประสบการณ์ในการทำสวนยาง สถานภาพ และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยางพารา เนื่องจากการที่จะปลูกยางพาราให้ประสบผลสำเร็จ จำเป็นต้องมีประสบการณ์มากพอสมควรจึงจะมีความรู้ ความชำนาญมากที่จะพร้อมที่จะพัฒนาตนเอง และมีแนวโน้มทำให้การยอมรับเพิ่มมากขึ้น สถานภาพสมรสเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอำนาจในการตัดสินใจ เนื่องจากการปรึกษาหารือกันในครอบครัวทำให้มีแนวโน้มในการยอมรับเพิ่มมากขึ้น ทางด้านารับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกยางพาราทำให้เกษตรกรได้รับความรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ

เกี่ยวกับการปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นและความเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการผลิตยางพาราเพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับกับ (ศุทธิดา มิ่งสกุล, 2558) ได้ศึกษาความรู้และการปฏิบัติตามแนวเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกฝักในอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์การปฏิบัติการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกร การถือครองที่ดิน ประสบการณ์ในการปฏิบัติการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม การได้รับการฝึกอบรม การติดต่อเจ้าหน้าที่ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร เนื่องจากเกษตรกรต้องเรียนรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลาในการพัฒนาตัวเอง การที่เกษตรกรมีที่ถือครองที่ดินของตนเอง มีประสบการณ์ ย่อมมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองมากกว่า รวมถึงผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และเกษตรกรที่ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ จะได้รับคำแนะนำปรึกษา แนะนำให้ความรู้ แจ้งข่าวสารที่เกษตรกรจะนำไปปฏิบัติอย่างทันต่อเหตุการณ์ได้

4. ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ต่อการปฏิบัติในการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ผลจากการศึกษาที่ได้ปัญหาสำคัญของเกษตรกรชาวสวนยางคือเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่ปลูกยางพารา เนื่องจากพื้นที่ทำการเกษตรตามชนบทจะอยู่ติดกับพื้นที่เขตป่าจึงไม่ได้รับการออกเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่ทำกินจึงทำให้พื้นที่ปลูกยางพาราของเกษตรกรจำนวนมากที่ไม่สามารถมาขึ้นทะเบียนกับการยางแห่งประเทศไทยได้ และทำให้เสียสิทธิต่างๆ ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ปัญหาสำคัญอีกอย่างคือสถานการณ์ราคายางที่อยู่ในช่วงตกต่ำ จากภาวะการณ์เศรษฐกิจโลกชะลอตัว ประกอบกับผลผลิตยางพาราจากประเทศไทยและประเทศไทยเพื่อนบ้านมีจำนวนเพิ่มขึ้นจึงทำให้ราคายางได้ลดต่ำลงมาต่อเนื่อง ทำให้รายได้ของเกษตรกรขาดหายไป จึงมีความจำเป็นที่เกษตรกรต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างการยางแห่งประเทศไทย ในการอบรมให้ความรู้ ฝึกทักษะในการทำสวนยางอย่างมีประสิทธิภาพ และติดตามให้คำแนะนำ เช่นบริหารจัดการการลดต้นทุนปัจจัยการผลิต การผลิตยางให้ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาดเพื่อยกระดับราคาและการรวมกลุ่มเพื่อรวบรวมผลผลิตเพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองในการขายยางพารา และการบริหารจัดการกลุ่มยางพาราให้มีความเข้มแข็ง

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงความคิดเห็นและการปฏิบัติของเกษตรกรชาวสวนยางในการเข้าถึงสิทธิประโยชน์ที่ได้จัดสรรเงินกองทุนพัฒนายางพาราใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย จากกลุ่มเป้าหมายคือเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่ได้ขึ้นทะเบียนการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดแพร่ โดยสามารถสรุปประเด็นคือ

1. ผลจากการศึกษาพบว่า การฝึกอบรม การติดต่อหน่วยงาน ทำให้เกษตรกรได้มีความรู้และมีผลต่อการปฏิบัติของเกษตรกรชาวสวนยาง เพราะฉะนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดแพร่ สำนักงานเกษตรจังหวัดแพร่ ควรเพิ่มกิจกรรมการฝึกอบรมให้

ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ เช่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมในด้านสถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องมือ และสถาบันการศึกษา เช่น มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านบุคลากรและองค์ความรู้ทางด้านวิชาการทางการเกษตร เพื่อมาบูรณาการหลักสูตรการฝึกอบรมให้ความรู้ การถ่ายทอดเทคโนโลยี ได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อเกิดประโยชน์สูงสุดกับเกษตรกรชาวสวนยาง

2. จากการศึกษาปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการแก้ไขปัญหาเอกสารสิทธิ์ในที่ทำกิน ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น การยางแห่งประเทศไทย หน่วยงานป่าไม้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มากำหนดแนวทางร่วมกันช่วยเหลือเกษตรกรที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์แต่เป็นพื้นที่ทำกินดั้งเดิม ให้สามารถมีใบรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินนั้น ๆ และสามารถมาขึ้นทะเบียนเป็นเกษตรกรชาวสวนยางได้

3. และผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรชาวสวนยางที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม จะมีผลต่อความคิดเห็นและการปฏิบัติมาก รวมถึงข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการแก้ไขปัญหาาราคายางตกต่ำ ด้วยกระบวนการความเข้มแข็งของกลุ่ม ผ่านกิจกรรมการรวมกลุ่มขายผลผลิต การจัดหาปัจจัยการผลิต เนื่องจากการเป็นสมาชิกกลุ่มจะช่วยเพิ่มการส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเพิ่มอำนาจต่อรองในการขายผลผลิตไม่ให้อูกกดราคา รวมทั้งการรวมกลุ่มเพื่อจัดหาซื้อปัจจัยการผลิตเช่นปุ๋ยบำรุง น้ำกรดหยอดยางก้อนถ้วย ได้ในราคาที่ต่ำกว่าท้องตลาด เพราะฉะนั้นหน่วยงานเช่น การยางแห่งประเทศไทย กรมส่งเสริมสหกรณ์ ในการร่วมมือให้การส่งเสริมการสร้าง ความเข้มแข็งกลุ่มเกษตรกรชาวสวนยางให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และครอบคลุมในทุกพื้นที่ที่มีเกษตรกรชาวสวนยาง

นอกจากนี้แนวทางการแก้ไขปัญหาาราคายางตกต่ำที่เกิดความยั่งยืนอย่างแท้จริง คือการสร้างมูลค่าทางพาราด้วยการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ ซึ่งสถาบันการศึกษาเช่น มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันการศึกษาอื่นๆ ควรเข้ามามีบทบาทสำคัญทางการศึกษาค้นคว้าทดลองทางวิชาการ การออกแบบสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ เป็นนวัตกรรมเพื่อต่อยอดการพัฒนาศักยภาพเกษตรกรชาวสวนยางให้สามารถเป็นเกษตรกรที่ยกระดับคุณภาพชีวิตได้อย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยทางด้านความคิดเห็นและการปฏิบัติของเกษตรกรเพื่อเข้าถึงสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ได้กำหนดเป้าหมายคือเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ เท่านั้น จึงมีข้อเสนอแนะให้ผู้สนใจในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาในปัจจัยบางประการที่มีผลต่อความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยาง

จังหวัดแพร่ เท่านั้น ซึ่งการศึกษาในครั้งต่อไปควรศึกษาในประเด็นกิจกรรมของกลุ่มเกษตรกร เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเกษตรกรส่วนใหญ่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม สะท้อนให้เห็นว่ามีความเชื่อมั่นในรูปแบบการรวมกลุ่ม เพื่อเป็นการศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรชาวสวนยางผ่านระบบกลุ่มเกษตรกรมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการศึกษาวิจัยความคิดเห็นและการปฏิบัติต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดอื่นในพื้นที่ภาคเหนือ หรือภูมิภาคอื่นๆ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเปรียบเทียบกับความสอดคล้องหรือความแตกต่างกัน ซึ่งจะสามารถวิเคราะห์ถึงมูลเหตุปัจจัยถึงความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ที่มีผลต่อการศึกษาอย่างไร เพื่อสามารถอธิบายผลได้กว้างและเชิงลึกมากกว่าเดิม นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่สามารถนำแนวทางจากพื้นที่อื่นๆ ไปปรับปรุงแก้ไขแนวทางในการปฏิบัติงานของพื้นที่ตนเองได้

บรรณานุกรม

- เกษมพิณ, วันทนีย์. 2560. ความคิดเห็นของเกษตรกรที่มีต่ออนาคตการปลูกยางพาราในตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง. วารสารเกษตรพระจอมเกล้า, 35(3)(79-88. เขตต์บรรพต, สุพิศ. (2562). ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติเพื่อโอกาสเข้าถึงสิทธิประโยชน์ตาม พรบ.การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ In ธ. ธรรมเลิศสถิต (Ed.).
- เมธิโยธิน, สุชนนี. 2555. การรับรู้ของเกษตรกรเกี่ยวกับความสำคัญและกระบวนการดำเนินการของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางตามโครงการสงเคราะห์ปลูกยางพาราในแหล่งปลูกยางใหม่. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- (เย็นจิต, แม้น, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2562)
- เอี่ยมคง, สุเทพ. 2553. สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย. (Publication. Retrieved 27 กุมภาพันธ์ 2561, from สถาบันพระปกเกล้า:
<http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=%E0%B8%AA%E0%B8%B4%E0%B8%97%E0%B8%98%E0%B8%B4%E0%B9%81%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%AA%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%9E%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%8A%E0%B8%99%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2>
- แสนพรมมา, พันธุ์ศักดิ์. 2557. การยอมรับเทคโนโลยีการปลูกยางพาราของเกษตรกรในอำเภอบางจังหวัดพะเยา. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- โพธิยาราช, สุภาวดี. 2546. การวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจของนโยบายภาครัฐ : กรณีศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- โสธนเสถียร, สุรพงษ์. 2533. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพฯ: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กพ., สำนักงาน. 2552. การจัดการความรู้ เพื่อความต่อเนื่องในการบริหารงาน. กรุงเทพฯ: บริษัทโกลบอลอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น จำกัด.
- กลางหมู, ปิยะนุช. 2551. ความพึงพอใจและปัญหาของเกษตรกรต่อการปลูกยางพาราในจังหวัดพะเยา. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด. (2560). บรรยายสรุปจังหวัดแพร่ปี 2560.

Retrieved. from.

กลุ่มประสานงานบุคคลรัฐวิสาหกิจ. 2556. สิทธิประโยชน์. (Publication. Retrieved 1 มีนาคม 2561:

<https://www.facebook.com/pgpthai/posts/821205364579942>

กังพิศดาล, นุชนารถ. 2552. การจัดการสวนยางอย่างยั่งยืน: ดิน น้ำ และธาตุอาหารพืช. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

กรมวิชาการเกษตร.

การยางแห่งประเทศไทย. 2558a. เกี่ยวกับ กยท.ข้อมูลทั่วไป. (Publication. Retrieved 18

กรกฎาคม 2560: http://www.raot.co.th/ewt_news.php?nid=3739

---. 2558b. พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย พ.ศ.2558. (Publication. Retrieved 18

กรกฎาคม 2560: [ระบบออนไลน์]

แหล่งที่มา: http://www.raot.co.th/article_attach/article_20150714182813.pdf

การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดแพร่. (2560). สรุบบันทึกปลุกยางจังหวัดแพร่ o. Document Number)

จักรพิทักษ์, ณพศิษฐ์. 2558. ทฤษฎีการจัดการความรู้. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

จันทวานิช, สุภางค์. 2549. สังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

(จิตพยัค, ทับทิม, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2562)

(จินดาพิทักษ์, ทองคุณ, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2562)

(ช่วย สาหุ้ง, สัมภาษณ์, 16 กรกฎาคม 2562)

ธิรพทุธโกคิน, นัธธี. 2559 ยางพารา"ฟันเฟืองขับเคลื่อนเศรษฐกิจ". กรุงเทพฯ: : Forbes Thailand

Magazine.

ทวิรัตน์, พวงรัตน์. 2540. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒน์ ประสานมิตร.

(ท้าวคำ, ทศนีย์, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2562)

(ธิน่าน, ราตรี, สัมภาษณ์, 20 มิถุนายน 2562)

พ.ศ.2554, พจนานุกรม ฉบับสำนักราชบัณฑิตยสถาน. 2558. สิทธิประโยชน์. (Publication.:

<http://www.royin.go.th/?knowledges>

พัชรินทร์ ศรีวารินทร์, จุมพฏ สุขเกื้อ. (2553). การพัฒนาการผลิต การแปรรูป และการตลาดของ

สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กรุงเทพฯ. (กรมวิชาการเกษตร o. Document Number)

พิทยา, ยิง. 2523. การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์

ภาณุมาศ พุฒแก้ว และเจริญชัย พรไพโรเพชร. 2559. การวิเคราะห์การบริหารการผลิตแปรรูปน้ำ

ยางพาราในสี่จังหวัด

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของประเทศไทย. วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล.

มณีบุตร, วิลาวรรณ. 2559. ความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางต่อนโยบายแก้ปัญหาความ

เดือดร้อน เนื่องจากราคายางพาราตกต่ำ กรณีศึกษา : ตำบลเขาต่อ อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

มิ่งสกุล, ศุภธิดา. 2558. ความรู้และการปฏิบัติตามแนวเกษตรที่ที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกฝักในอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

ยศยิ่งยง, กীরติ. 2549. การจัดการความรู้ในองค์กรและกรณีศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทมิสเตอร์ ก๊อปปี้ (ประเทศไทย) จำกัด.

วงศ์สวัสดิวัฒน์, จิระวัฒน์. 2536. ทศนคติ ความเชื่อ และพฤติกรรม การวัด การพยากรณ์ และการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ.

วงศ์ประเสริฐ, ชัชวาล. 2548. การจัดการความรู้ในองค์กรธุรกิจ. กรุงเทพฯ: ธรรมมลการพิมพ์. (ว่องเล่ห์สกุล, บุญชม, สัมภาษณ์, 11 กรกฎาคม 2562)

วัชรประดิษฐ์, ผกาพรรณ. 2535. ความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของชาวบ้านสันป่า ตำบลบ้านกาด กิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ : ความรู้และการปฏิบัติตนของมารดาในการให้อาหารเสริมแก่เด็กอายุต่ำกว่า 1 ปี. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วารุณี บุญนำ และจันทุมมา., พิสมัย. 2548. ปลูกยางพาราในแหล่งปลูกยางใหม่. . (Publication. Retrieved 18 กรกฎาคม 2560, from กรมวิชาการเกษตร: [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา : http://www.doa.go.th/pibai/pibai/n11/v_11-sep/rai.html

วิภาวิน, น้ำทิพย์. 2547. การจัดการความรู้กับคลังความรู้. กรุงเทพฯ: บริษัท เอสอาร์ พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.

ศรีสะอาด, บุญชม. 2553. การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

สถาบันวิจัยยาง. 2560. สถิติยางไทย. . (Publication. Retrieved (18 กรกฎาคม 2560): [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา :

http://www.rubberthai.com/statistic/stat_index.htm

สอนประเทศ, มุกดา. 2554. ความรู้และการปฏิบัติตัวในการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง. วิทยาลัยบรมราชชนนีขอนแก่น.

สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง. 2554. ประวัติยางพาราโลก. (Publication. Retrieved 16 สิงหาคม 2560: [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา:

http://km.rubber.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=119:2011-05-12-04-49-55&catid=9:2011-04-07-06-06-31&Itemid=14

- สำนักงานจังหวัดแพร่. (2560). บรรยายสรุปจังหวัดแพร่ ปี 2561. แพร่o. Document Number)
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. ม.ป.ป. ความสำคัญของยางพาราต่อระบบเศรษฐกิจและสังคม. คลังข้อมูลสารสนเทศระดับภูมิภาค (ภาคใต้). (Publication. Retrieved 17 สิงหาคม 2560: [ระบบออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://www.arda.or.th/kasetinfo/south/para/history/01-10.php>)
- สุรัตน์กวีกุล, พวงเพชร. 2542. มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุวรรณ, ประภาเพ็ญ. 2526. ทศนคติ: การวัด การเปลี่ยนแปลงและพฤติกรรม อนามัย. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- สุวดี, ประชุม. 2541. การสุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์,3(

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามงานวิจัย วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต

“ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นและการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ในพระราชบัญญัติ การยางแห่งประเทศไทยของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่”

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราจังหวัดแพร่ เพื่อเป็นข้อมูลในการศึกษาวิจัยวิทยานิพนธ์ ระดับมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

แบบสอบถามประกอบด้วย 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมและการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับความรู้ ในสิทธิประโยชน์ ตาม มาตรา 49 (2),(3),(5)และ(6) ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย

ตอนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อสิทธิประโยชน์ตาม มาตรา 49 (2),(3),(5)และ(6) ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย

ตอนที่ 4 ข้อคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ตาม มาตรา 49 (2),(3),(5)และ(6) ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ต่อ พรบ.การยางแห่งประเทศไทย

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่ให้ความกรุณาตอบแบบสอบถาม คำตอบของท่านจะมีคุณค่าอย่างยิ่งต่องานวิจัยและเป็นประโยชน์ต่องานทางด้านวิชาการ และข้อมูลที่ได้จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการงานด้านยางพาราให้ดียิ่งขึ้นไป

ผู้วิจัยจะเก็บรักษาคำตอบของท่านไว้เป็นความลับ ผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวมและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ให้ข้อมูลแต่อย่างใด

สาขาพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตร
คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรชาวสวนยางผู้ให้ข้อมูล
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [ ] ที่ท่านเห็นว่าถูกต้องหรือเติมข้อความให้สมบูรณ์ที่สุด

1. เพศ [ ] ชาย [ ] หญิง
2. ปัจจุบันอายุ.....ปี
3. สถานภาพ
[ ] โสด [ ] สมรส [ ] หม้าย หรือหย่าร้าง
4. ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดที่ได้รับ
[ ] ไม่ได้รับการศึกษา/ไม่จบการศึกษาชั้นบังคับ [ ] ระดับประถมศึกษา
[ ] ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น [ ] ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
[ ] ระดับอนุปริญญา / ปวส. [ ] ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า
ปริญญาตรี

ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ

5. รายได้ของท่าน (โดยประมาณ)
  - 5.1 รายได้จาก การปลูกยางพารา.....บาท/ปี
  - 5.2 รายได้จากพืชอื่น/แหล่งอื่นๆ.....บาท/ปี
6. ปัจจุบันท่านมีหนี้สินหรือไม่ [ ] ไม่มี [ ] มี จำนวน.....บาท
(โดยประมาณ)
7. ท่านมีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด.....ไร่
8. ท่านได้ปลูกยางพารา ทั้งหมด.....ไร่
9. แรงงานในการทำสวนยาง พารา
  - 8.1 ใช้แรงงานในครัวเรือน จำนวน.....คน
  - 8.2 จ้างแรงงานทำสวนยาง/ การกรีดยาง จำนวน.....คน
10. ท่านมีประสบการณ์หรือปลูกยางพารามาแล้ว .....ปี

ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยทางด้านสังคม

11. ท่านเป็นสมาชิกกลุ่ม เกษตรกร หรือไม่ (ตอบได้มากกว่า 1 กลุ่ม)
[ ] ไม่เป็น [ ] เป็น
ถ้าเป็น ท่านได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
[ ] สมาชิกกลุ่มยางพารา /ตลาดยาง [ ] สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน

สมาชิกสหกรณ์การเกษตร สมาชิก ธกส.

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

12. ท่านเคยเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนหรือไม่

ไม่เคย เคย

ถ้าเคย ท่านเข้าร่วมกิจกรรมใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

วันสำคัญทางศาสนา งานแต่งงาน/งานขึ้นบ้านใหม่

การประชุม/ประชาคมหมู่บ้าน กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

13. ท่านเคยเข้าร่วมฝึกอบรมเกี่ยวกับยางพาราหลักสูตรอะไรหรือไม่

ไม่เคย เคย

ถ้าเคย ท่านเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

การรวมกลุ่มขายยาง/การตลาดยาง การฝึกกรีดยาง

การทำอาชีพเสริมในสวนยาง การผสมปุ๋ยเคมีใช้เอง

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

14. ในรอบ 1 ปี ท่านเคยขอรับคำแนะนำเกี่ยวกับยางพาราจากหน่วยงานใดหรือไม่

ไม่เคย เคย

ถ้าเคย ท่านติดต่อกับบุคคลใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

เกษตรตำบล/เกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่ การยางแห่งประเทศไทย (กยท.)

เกษตรอาสาหมู่บ้าน ประธานกลุ่ม/ผู้นำท้องถิ่น

อื่นๆ (โปรดระบุ).....

ข้อมูลเกี่ยวกับการรับข้อมูลข่าวสาร

15. ท่านรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยางพาราจากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 แหล่ง)

วิทยุ / โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต/ เฟสบุ๊ก/ ไลน์

เจ้าหน้าที่ กยท./เกษตรตำบล หนังสือพิมพ์ /วารสาร/แผ่นพับ/โปสเตอร์

ผู้นำชุมชน/ประธานกลุ่ม พ่อค้า/ผู้ประกอบการธุรกิจยางพารา

ตอนที่ 2 ความรู้ของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ต่อสิทธิประโยชน์ใน พรบ. การยางแห่งประเทศไทย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [ ] ที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุด

ความรู้ในกองทุนพัฒนายางพารา ตาม.พรบ. การยางแห่งประเทศไทย	ใช่	ไม่ใช่
ด้านการส่งเสริมสนับสนุน เพื่อการปลูกแทน ด้วยยางพันธุ์ดีและไม้เศรษฐกิจอื่น(มาตรา 49(2))		
1. กยท. ให้การสนับสนุนเงินทุนเพื่อปลูกสร้างสวนยางใหม่แทนสวนยางเก่าที่ทรุดโทรม		
2. การขอรับสนับสนุนการปลูกยางแทน ต้องปลูกในที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์ เท่านั้น		
3. ยางพันธุ์ดี หมายถึง ยางพันธุ์พื้นเมืองที่ไม่ผ่านการรับรองจากกรมวิชาการเกษตร		
4. การขอสนับสนุนปลูกแทน สามารถปลูกไม้เศรษฐกิจอื่น ๆ แทนการปลูกยางพาราได้		
5. ปัจจุบัน กยท. ให้การสนับสนุนเงินทุนปลูกแทนอัตราไร่ละ 16,000 บาท โดยจ่ายเป็นงวดๆ		
ด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคายาง (มาตรา49(3))		
6. เกษตรกรที่มีสิทธิ์ในเงินกองทุน ไม่จำเป็นต้องขึ้นทะเบียนผู้ปลูกยางกับ กยท. ก็ได้		
7. พ่อค้าซื้อ-ขายยางและผู้ประกอบการธุรกิจยาง ไม่มีสิทธิ์กู้ยืมจากเงินกองทุนนี้		
8. การขอกู้ยืมเงินกองทุน ต้องไปติดต่อที่ สำนักงานเกษตรกรอำเภอ หรือ ธกส.		
9. การยื่นขอกู้ยืมเงิน ต้องเตรียมเอกสารประกอบด้วย 1. โครงการและแผนงาน 2. หลักฐานการขึ้นทะเบียน		
10. เงินกองทุนหมวดนี้ ได้จัดสรรเงินเพื่อการกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำและเงินอุดหนุนแบบให้เปล่า		
ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(5))		
11. เกษตรกรชาวสวนยางประสบภัยธรรมชาติหรือเสียชีวิต จะได้รับความช่วยเหลือ 3,000 บาท		
12. เมื่อสวนยางประสบภัยเสียหาย เจ้าของสวนจะแจ้ง กยท. เมื่อไหร่ก็ได้		
13. เงินกองทุนสวัสดิการกู้ยืมเพื่อซ่อมแซมที่อยู่อาศัย, ซ่อมอุปกรณ์เกษตร,		

คำร้ัษาพยาบาล		
14. มีเงินกองทุนกู้ยืมเพื่อประกอบอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ รายละเอียดไม่เกิน 50,000 บาท		
15. การกู้ยืมเงินจากกองทุนฯ ไม่มีกำหนดระยะเวลาผ่อนชำระหนี้คืน และไม่มีดอกเบี้ย		
ด้านการส่งเสริม สนับสนุนสถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(6))		
16. สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง คือ การรวมกลุ่มผู้ปลูกยาง และทำการจดทะเบียนนิติบุคคล		
17. กยท. สามารถใช้เงินกองทุนนี้ ไปสนับสนุนกลุ่มชานา หรือกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ชนได้		
18. ชาวสวนยางที่ไม่ได้รวมเป็นกลุ่มจะไม่ได้รับการสนับสนุนจากเงินกองทุน หมวดนี้		
19. เงินสนับสนุนสถาบันฯ เป็นการส่งเสริมเพื่อพัฒนากลุ่ม โดยไม่ต้องจ่ายเงินคืนให้กับ กยท.		
20 . กลุ่มจะได้รับการสนับสนุนจากเงินกองทุน ขึ้นอยู่กับประธานกลุ่มคนเดียว		

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของเกษตรกรชาวสวนยางจังหวัดแพร่ ต่อแนวทางการพัฒนายางพารา ภายใต้พระราชบัญญัติการยางแห่งประเทศไทย

เห็นด้วยมากที่สุด	เท่ากับ 5	เห็นด้วยน้อย	เท่ากับ 2
เห็นด้วยมาก	เท่ากับ 4	เห็นด้วยน้อยที่สุด	เท่ากับ 1
เห็นด้วยปานกลาง	เท่ากับ 3		

คำชี้แจง ให้เติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นและความคาดหวังของท่านมากที่สุด

ความคิดเห็น ต่อแนวทางการพัฒนายางพาราภายใต้ พรบ.การยางแห่ง ประเทศไทย	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ด้านการส่งเสริมสนับสนุน เพื่อการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีและไม้เศรษฐกิจอื่นๆ (มาตรา 49 (2))					
1. การทำสวนยางพารา ช่วยเพิ่มรายได้ของท่านอีกช่องทางหนึ่ง					
2. การให้การสนับสนุนปลูกยางแทนสวนเก่าไร่ละ 16,000 บาท มีความเหมาะสม					
3. เกษตรกรสามารถปลูกพืชชนิดอื่นแทนการปลูกยางพาราได้					
4 สวนยางที่ขอรับสนับสนุนการปลูกแทนต้องเป็นที่ดินที่มีเอกสารสิทธิ์เท่านั้น					
5. การให้เจ้าหน้าที่ กยท. ติดตามให้ความรู้ แก่เกษตรกร เป็นระยะๆ					
ด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพ ราคายาง (มาตรา49(3))					
6. เงินกองทุน ช่วยสร้างโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงเงินกู้ยืม อัตราดอกเบี้ยถูก					
7. ผู้มีสิทธิ์กู้ยืม ต้องเป็นเกษตรกรผู้ปลูกยางที่มาขึ้นทะเบียนกับ กยท. แล้วเท่านั้น					
8. ระเบียบปฏิบัติ และขั้นตอนการกู้ยืมเงิน มีความซับซ้อน ทำให้เข้าถึงยาก					
9. การส่งเสริมให้กลุ่ม และเอกชน มีการแปรรูปยาง , ผลิตภัณฑ์ยาง เพิ่มมูลค่า					
10. กยท. จัดตลาดประมูลยางช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองการขายยาง					

ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(5))					
11. เจ้าของสวนยางเสียชีวิต หรือสวนยางเสียหาย ได้รับความช่วยเหลือ 3,000 บาท					
12. กำหนดให้มีเงินกู้ยืม เพื่อเป็นค่ารักษาพยาบาล ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย					
13. ชาวสวนยางสามารถกู้ยืมเงินกองทุน เพื่อประกอบอาชีพเสริมอื่นๆ ได้					
14. การพิจารณาโครงการฯ มีตัวแทนเกษตรกรร่วมเป็น คณะกรรมการพิจารณาอนุมัติ					
ด้านการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(6))					
15. รัฐบาล กำหนดให้ กยท. เป็นหน่วยงานหลักในการดูแล ยางพาราทั้งระบบ					
16. การรวมกลุ่มของเกษตรกร เป็นแนวทางการพัฒนาอาชีพ ของชาวสวนยางพารา					
17. มีเงินกองทุนสนับสนุนกลุ่ม เพื่อจัดประชุม , สัมมนา, ศึกษาดูงาน, ฝึกอบรม					
18. กยท. สร้างเครือข่ายชาวสวนยางระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับประเทศ					

ตอนที่ 4 การปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย ของเกษตรกรชาวสวนยาง จังหวัดแพร่

ปฏิบัติมากที่สุด (ทุกครั้ง) เท่ากับ 5 | ปฏิบัติน้อย (ปฏิบัติบ้าง) เท่ากับ 2
 ปฏิบัติมาก(เกือบทุกครั้ง) เท่ากับ 4 | ปฏิบัติน้อยที่สุด (นานๆครั้ง/ไม่เคย) เท่ากับ 1
 ปฏิบัติปานกลาง (ปฏิบัติและไม่ปฏิบัติเท่ากัน) เท่ากับ 3

คำชี้แจง ให้เติมเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นและความคาดหวังของท่านมากที่สุด

การปฏิบัติตามสิทธิประโยชน์ใน พรบ.การยางแห่งประเทศไทย	ระดับการปฏิบัติ				
	5	4	3	2	1
ด้านการส่งเสริมสนับสนุน เพื่อการปลูกแทนด้วยยางพันธุ์ดีและไม้เศรษฐกิจอื่นๆ (มาตรา 49 (2))					
1. ท่านได้ศึกษาหลักเกณฑ์ การขอสนับสนุนเพื่อการปลูกยางแทนอย่างเข้าใจ					
2. ท่านปลูกยางพาราพันธุ์ดี และดูแลอย่างถูกวิธี ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ กยท.					
3. สวนยางท่านมีการ ใส่ปุ๋ยบำรุงทุกปี และการกรีดยางไม่เสียหาย					
4. ท่านได้ทำแนวป้องกันไฟไหม้สวนยางทุกปี เมื่อเข้าสู่ฤดูหนาวแล้ว					
ด้านการส่งเสริมสนับสนุนเพื่อปรับปรุงคุณภาพผลผลิต การแปรรูป การตลาด การรักษาเสถียรภาพราคา (มาตรา 49(3))					
5. ท่านได้ทำอย่างก่อกันด้วยคุณภาพ (สะอาด,หยอดน้ำกรด,พักค้างคืน)					
6. ท่านเคยเข้าร่วมประชุม รับฟังคำชี้แจงจาก เจ้าหน้าที่ กยท.					
7. ท่านเคยศึกษาดูงาน การผลิตยางคุณภาพ การแปรรูปยางเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ หรือไม่					
8. ท่านปรึกษาประธานกลุ่มหรือเจ้าหน้าที่ กยท. เวลามีปัญหาเกี่ยวกับยางพารา อยู่เสมอ					
ด้านการจัดสวัสดิการเพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(5))					
9. เวลาเกิดภัยธรรมชาติ ท่านได้สำรวจความเสียหายสวนยางตัวเองเพื่อแจ้งให้ กยท.หรือไม่					
10. ท่านทำอาชีพเสริม เช่นเกษตรผสมผสาน เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา					
11. ท่านมีเบอร์โทรศัพท์ หรือช่องทางติดต่อกับประธานกลุ่ม หรือเจ้าหน้าที่ กยท. ไว้ติดต่อแล้ว					

12. ท่านมีการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับยางพารา อยู่เสมอ					
ด้านการส่งเสริม สนับสนุนกลุ่ม/สถาบันเกษตรกรชาวสวนยาง (มาตรา 49(6))					
13. ท่านตั้งกลุ่มยางพารา หรือเป็นสมาชิกกลุ่มยางพาราในพื้นที่ของท่านแล้ว					
14. ท่านได้ขายยางผ่านตลาดยางของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ					
15. เวลามีการประชุมกลุ่ม ท่านได้เข้าร่วมอย่างสม่ำเสมอ					
16. กลุ่มของท่านได้เคยมีการจัดประชุม ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน อย่างไม่อย่างหนึ่ง ให้สมาชิก					

ตอนที่ 5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนายางพาราภายใต้ พรบ.การยางแห่งประเทศไทย

.....

.....

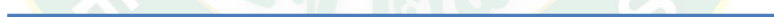
.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

รายชื่อเกษตรกรร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

รายชื่อเกษตรกร
สนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

รายชื่อเกษตรกรชาวสวนยางร่วมการสนทนากลุ่ม ชุดที่ 1

วันที่ 20 มิถุนายน 2562 สถานที่ อาคารเอนกประสงค์ หมู่ 6 ต.ทุ่งแล้ง อ.ลอง จ.แพร่

1. นายทองคุณ จินดาพิทักษ์	200 หมู่ 7 ต.บ่อเหล็กทอง อ.ลอง จ.แพร่
2. นายบัวลอย สอนสี	57 หมู่ 6 ต.วังซิ่น อ.วังซิ่น จ.แพร่
3. นายราตรี ธิ่น่าน	34 หมู่ 6 ต.ทุ่งแล้ง อ.ลอง จ.แพร่
4. นางทัศนีย์ ท้าวคำ	12/2 หมู่ 6 ต.ทุ่งแล้ง อ.ลอง จ.แพร่
5. นายห้วง ตาจา	71/4 หมู่ 12 ต.ทุ่งแล้ง อ.ลอง จ.แพร่

รายชื่อเกษตรกรชาวสวนยางร่วมการสนทนากลุ่ม ชุดที่ 2

วันที่ 11 กรกฎาคม 2562 สถานที่ ห้องประชุมการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดแพร่

1. นายบุญชม ว่องเลิศสกุล	163 หมู่ 2 ต.หนองม่วงไข่ อ.หนองม่วงไข่ จ.แพร่
2. นางทับทิม จิตพยัค	44 หมู่ 1 ต.แม่ยางร้อง อ.ร้องกวาง จ.แพร่
3. นายสุพิศ เขตต์บรรพต	50 หมู่ 8 ต.บ้านหนอง อ.สอง จ.แพร่
4. นายช่วย สาทุ่ง	58 หมู่ 3 ต.สะเอียบ อ.สอง จ.แพร่
5. นายแมน เย็นจิต	2 หมู่ 2 ต.แม่ทราย อ.ร้องกวาง จ.แพร่
6. นายพรชัย หล้าคำมี	113/2 หมู่ 9 ต.แม่คำมี อ.เมืองแพร่ จ.แพร่

ภาคผนวก ค
ภาพผนวกกิจกรรม

ภาพผนวกกิจกรรม 1 การประชุม สันทนาการกลุ่ม (Focus group discussion) เกษตรกรชาวสวนยาง จังหวัดแพร่ วันที่ 20 มิถุนายน 2562 สถานที่ อาคารเอนกประสงค์ หมู่ 6 ต.ทุ่งแล้ง อ.ลอง จ.แพร่

ภาพผนวกกิจกรรม 2 การประชุม สันทนาการกลุ่ม (Focus group discussion) เกษตรกรชาวสวนยาง
จังหวัดแพร่ วันที่ 11 กรกฎาคม 2562 สถานที่ ห้องประชุมการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดแพร่

ภาคผนวก ง
ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ชนसानต์ ธรรมเลิศสถิต
เกิดเมื่อ	2 กุมภาพันธ์ 2522
ประวัติการศึกษา	2545 สาขาส่งเสริมการเกษตร คณะส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ประวัติการทำงาน	การยางแห่งประเทศไทย เขตภาคเหนือ

